

Liperi

**Tilinpäätös ja toimintakertomus
tilikaudelta 2025**

SISÄLLYSLUETTELO

1 Toimintakertomus	5
1.1. Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	12
1.4 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys	13
1.5 Kunnan henkilöstö	23
1.6 Ympäristötekijät	28
1.7 Väestön hyvinvointi ja terveys	30
1.8 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	36
2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	39
2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	39
2.2 Toiminnan rahoitus - Rahoituslaskelma	40
2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	42
2.4 Kokonaistulot ja -menot	44
3 Konsernin toiminta ja talous	45
3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	45
3.2 Konsernin toiminnan ohjaus	46
3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	47
3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	51
3.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä	52
3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	53
4 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	56
5 Talousarvion toteutuminen	58
5.1 Valtuustokauden kuntastrategian tavoitteet	58
5.2 Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen	60
5.3 Toimialojen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	62
5.3.1 Keskushallintopalvelut	62
5.3.2 Hyvinvointipalvelut	72
5.3.3 Elinympäristöpalvelut	81
5.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	92
5.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	93
5.7 Investointiosan toteutuminen	96
5.8 Rahoitusosan toteutuminen	101
6 Tilinpäätöslaskelmat	102
6.1 Tuloslaskelma	102
6.2 Rahoituslaskelma	103
6.3 Tase	104

6.4 Konsernilaskelmat	106
7 Tilinpäätöksen liitetiedot	110
7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	110
7.2 Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	111
7.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	112
7.4 Tasetta koskevat liitetiedot	116
7.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	122
7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	124
8. Eriytetyt tilinpäätökset	126
8.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	126
8.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosion toteutumisvertailu	127
8.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutusvertailu	128
8.4 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutusvertailu	129
8.5 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat	130
9 Muut eriytetyt laskelmat	134
10 Allekirjoitukset ja merkinnät	135
11 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	136

1 Toimintakertomus

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Liperin kunnan 150. vuosi

Juhlavuonna kunta oli järjestämässä tai tukemassa yli 70 erilaista juhluvuoden tapahtumaa, jotka tavoittivat laajasti kuntalaisia, kesäasukkaita ja naapurikuntien väkeä. Juhlavuoden tilaisuuksia suunnattiin eri kohderyhmille ja ne olivat lähes aina kaikille avoimia. Erityisen ilahduttavaa oli nähdä paikallisten yhdistysten, järjestöjen ja seurojen osallistuminen – yhteisöllisyys vahvistui ja Liperin vahvuudet nousivat esiin laajasti. Juhlavuoden tapahtumista saatu positiivinen palaute palkitsi juhluvuoden tekijät.

Nostoja vuodesta 2025

Viinijärven koulu-, päiväkot- ja kirjastohanke oli suurin rakennushanke ja se eteni hyvin aikataulussaan. Koululaiset pääsevät uusiin tiloihin jo syksyllä 2026. Vuokratalojen kerrostalohanke valmistui ja talo täyttyi asukkaista kesällä 2025. Merkittävin maanhankinta tehtiin Pärnävaaralta, josta kunta osti 155 hehtaaria metsää turvataksaan alueen säilymisen ulkoilu- ja virkistysalueena sekä mahdollistaakseen alueen jatkokehittämisen. Syksyllä alueelle valmistui yritysvetoisesti uutta juhla- ja majoitustilaa.

Ylämyllylle päätettiin tehdä uusi päiväkot, joka korvaisi Paloaukean ja Puolivälin päiväkodit sekä osan Lautasuon päiväkodista. Mattisenlahden koulun lakkauttamis päätös tehtiin alkuvuodesta, ja kevätlukukausi 2026 jää koulun viimeiseksi.

Kunnan pitkäjänteinen työ lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi palkittiin, kun Liperille myönnettiin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus Suomen UNICEFiltä maaliskuussa 2025. Liperi liittyi 37 lapsiystävällisen kunnan joukkoon osoituksena siitä, että vuodesta 2021 alkaen toteutetut toimenpiteet lasten oikeuksien ja osallisuuden parantamiseksi ovat tuottaneet tulosta suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti.

TE-uudistus toteutui vuoden alussa, ja yhteistyö työllisyysalueen kanssa lähti käyntiin pääosin hyvin. Valitettavasti uudistus sattui huonoon työmarkkinatilanteeseen ja tuli kunnille kalliiksi. Uudistuksen myötä valtiolta kunnille siirtyvä rahoitus ei huomioi työttömyyden kasvua, ja niinpä myös Liperissä työttömyyden kustannukset kasvoivat arvioitua enemmän.

Kunnan asukasmäärä kasvoi 77 henkilöllä alustavan väestötiedon mukaan. Kasvua selittää suurelta osin Itä-Suomen ainoaksi jäävä vastaanottokeskus Käsämässä.

Uusi valtuusto aloitti kesäkuussa 2025, ja syksy olikin täynnä luottamushenkilöperehdytyksiä. Kaikkien toimielinten uudet kaudet ovat lähteneet hyvin käyntiin, ja päätöksenteossa on ollut kehyskunnalle ominaisesti paljon isoja asioita.

Suurimpana pettymyksenä valtionosuusudistuksen kaatuminen

Hallitusohjelman yksi suurimmista uudistuksista sai nolon lopun, kun marraskuussa 2025 kuntaministeri ilmoitti soteuudistuksen kaatuneen. Soteuudistuksen vaikutukset etenkin edelläkävijäkuntien talouksiin realisoituivat jo vuonna 2024, mutta uudistus olisi korjannut ainakin osittain nämä vuoden 2027 alusta alkaen.

Vuonna 2025 Liperi olisi saanut 3,6 M€ enemmän valtionosuuksia kunnan *nykyisten tehtävien* perusteella, jos sotehistoria poistettaisiin valtionosuusperusteista. Tilinpäätöksen nollatulos olisi saavutettu 1,5

prosenttiyksikköä pienemmällä veroprosentilla. Soteuudistuksen vaikutus Liperin kunnan talouteen on poikkeuksellisen suuri, ja siksi myös valtionosuusuudistuksen kaatuminen on valtava pettymys.

Talouden torjuntavoitto

Muutetun talousarvion alijäämä oli 1,5 M€, mikä olisi tarkoittanut taseen ylijäämien syömistä kokonaan. Tilinpäätöksessä päästiin kuitenkin nollatulokseen, vaikka taseesta alaskirjattiin tulosvaikutteisesti Liperin päiväkotia, Viinijärven linja-autoasema ja Mattisenlahden koulu.

Talousarviota selkeästi parempaa tulosta selittää talouden tasapainottamisen lisäksi useampi kertaluontoinen erä, eli kunnan liikkumavara säilyy perinteisesti pienenä.

Sitoutunut henkilöstö

Liperin kuntakonsernin henkilöstö on joutunut venymään talouden tasapainottamistalkoissa useana vuonna peräkkäin. Työhyvinvointikyselyssä 87 % suosittelee Liperin kuntaa tuttavalleen, mikä on erinomainen tulos missä tahansa tilanteessa. Tulos osoittaa henkilöstön sitoutumisen ja kertoo toisaalta myös siitä, että työ kuntalaisten hyväksi koetaan merkitykselliseksi myös talouden tiukkoina aikoina.

Haluan esittää lämpimät kiitokset henkilöstölle sitoutumisesta talouden tasapainottamiseen ja luottamushenkilöille talouden reunaehtojen tunnistamisesta.

Luottavaisin mielin kohti seuraavia 150 vuotta!

Liperissä 23.3.2026

Pellervo Hämäläinen
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Organisaation perustehtävä

Kunnan luottamushenkilö- ja henkilöstöorganisaation perustehtävänä on toteuttaa valtuuston hyväksymiä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Toiminnan päämääränä on tuloksellisuus, joka käsittää sekä hyvän palvelutason että tehokkuuden.

Liperin kunnan organisaatio

Kuva 1, Liperin kunnan organisaatio

Viranhaltijoista suoraan kunnanhallituksen alainen on kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan sijaisena toimii hyvinvointijohtaja. Henkilöstöorganisaatio jakautuu kolmeen palvelualueeseen, joita johtaa palvelualuejohtajat. Keskushallintopalveluita johtaa kunnanjohtaja, hyvinvointipalveluita hyvinvointijohtaja ja elinympäristöpalveluita tekninen johtaja.

Rakennus- ja ympäristöjaoston nimi muuttui rakennus- ja ympäristölautakunnaksi hallintosäännön päivityksen yhteydessä 1.11.2025.

Vuoden 2025 talousarviossa tilivelvollisiksi on määritelty:

1. Kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, talousjohtaja
2. Maaseutulautakunnan jäsenet, maaseutujohtaja
3. Hyvinvointilautakunnan jäsenet, hyvinvointijohtaja, rehtorit, varhaiskasvatuksen johtaja, vapaa-aikapäällikkö
4. Elinympäristölautakunnan jäsenet, tekninen johtaja, kaavoituspäällikkö, vesihuoltopäällikkö

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Liperin kunnan valtuustossa on 35 jäsentä ja kunnanhallituksessa 9 jäsentä.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.5.2025 olivat seuraavat:

Valtuusto		Kunnanhallitus	
KESK	13 (sis. 1 sit.)	KESK	3
SDP	9	SDP	3
PS	6	PS	2
KOK	4	KOK	1
KD	2		
VIHR	1		

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 1.6.-31.12.2025 olivat seuraavat:

Valtuusto		Kunnanhallitus	
KESK	14 (sis. 1 sit.)	KESK	3
SDP	10	SDP	3
PS	3	PS	1
KOK	5	KOK	1
KD	2	KD	1
VIHR	1		

Valtuuston puheenjohtajisto 1.1.-31.5.2025

Eero Reijonen	valtuuston puheenjohtaja	KESK
Juha Kosonen	valtuuston 1. varapuheenjohtaja	KOK
Sanna Rissanen	valtuuston 2. varapuheenjohtaja	SDP

Valtuuston puheenjohtajisto 1.6.-31.12.2025

Asmo Varis	valtuuston puheenjohtaja	KESK
Sanna Rissanen	valtuuston 1. varapuheenjohtaja	SDP
Juha Kosonen	valtuuston 2. varapuheenjohtaja	KOK

Valtuutetut 1.1.-31.5.2025

Behm Jukka, KESK	Karttunen Tero, PS	Pakarinen Tuula, SDP
Eronen Virpi, SDP	Karvinen-Kyllönen Susanna, PS	Pietarinen Päivi, KESK, sit.
Hakulinen Pauli, KESK	Kaskiniemi Mikko, KESK	Piiroinen Heikki, KESK
Hartikainen Mikko, PS	Kivivuori Marja-Leena, SDP	Rummukainen Jukka, KESK
Hiltunen Esa, KESK	Kontkanen Heikki, KESK	Räty Veli-Matti, KESK
Humaloja Tero, PS	Koppinen Kirsi, KESK	Sammalisto Elina, VIHR
Hyttinen Jouni, KOK	Kuittinen Tero, SDP	Silvennoinen Maija, KD
Jetsonen Anne, SDP	Lappalainen Markus, KESK	Tikka Tiina, PS
Jormanainen Martti, KOK	Melkko Satu, KD	Tolvanen Mauri, KOK
Kangaskolkka Emilia, SDP	Nousiainen Kirsi, SDP	Varis Asmo, KESK
		Viitaniemi Marja, SDP
		Vilén Oili, PS

Valtuutetut 1.6.-31.12.2025

Behm Jukka, KESK	Jäppinen Minna, SDP	Remes-Ylönen Salla, SDP
Eskelinen Veera, KESK	Karttunen Tero, PS	Rummukainen Jukka, KESK
(alkaen elokuu 2025)	Kaskiniemi Mikko, KESK	Räty Veli-Matti, KESK
Hakulinen Pauli, KESK (joulukuuhun 2025 saakka)	Kuittinen Tero, SDP	Salomaa Jani, SDP
Hartikainen Mikko, PS	Laitila Sami, KESK	Sammalisto Elina, VIHR
Hiltunen Esa, KESK	Lappalainen Markus, KESK	Savolainen Tiina, KESK
Huikuri Pekka, SDP	Melkko Satu, KD	Silvennoinen Maija, KD
Hyttinen Jouni, KOK	Mustonen Tapio, SDP	Suhonen Anne, KESK (sit.)
Hyvärinen Jarkko, KESK	Nousiainen Kirsi, SDP	Toivanen Satu, KOK
Jaakkola Kirsi, KESK	Pakarinen Tuula, SDP	Tikka Tiina, PS
(alkaen joulukuu 2025)	Piironen Heikki, KESK	
Jetsonen Anne, SDP	Rautiainen Taina, KOK	
Jormanainen Martti, KOK	Reijonen Eero, KESK	
	(elokuuhun 2025 saakka)	

Valtuusto kokoontui 9 kertaa ja käsitteli 100 §.

- 4 kertaa, §:t 1–41, ajalla 1.1.-31.5.2025
- 5 kertaa, §:t 42–100, ajalla 1.6.2025-31.12.2025

Tarkastuslautakunta 1.1.-31.5.2025

Puheenjohtaja	Rummukainen Jukka
Varapuheenjohtaja	Hyttinen Jouni
Jäsenet	Huikuri Pekka
	Sormunen Piia
	Sorsa Maaret
	Vilén Oili

Tarkastuslautakunta 1.6.-31.12.2025

Puheenjohtaja	Jormanainen Martti
Varapuheenjohtaja	Piironen Heikki
Jäsenet	Aalto Arja
	Hiltunen Hilikka
	Huikuri Pekka
	Melkko Satu
	Vilén Oili

Tilintarkastusyhteisö Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy

Tarkastuslautakunta kokoontui 9 kertaa ja käsitteli 80 §.

- 5 kertaa, §:t 1–35, ajalla 1.1.-31.5.2025
- 4 kertaa, §:t 36–80, ajalla 1.6.-31.12.2025

Kunnanhallitus 1.1.-31.5.2025

Puheenjohtaja	Koppinen Kirsi	KESK
Varapuheenjohtaja	Tolvanen Mauri	KOK
Jäsenet	Karttunen Tero	PS
	Kaskiniemi Mikko	KESK
	Kivivuori Marja-Leena	SDP
	Kontkanen Heikki	KESK
	Kuittinen Tero	SDP
	Pakarinen Tuula	SDP
	Tikka Tiina	PS

Kunnanhallitus 1.6.-31.12.2025

Puheenjohtaja	Kuittinen Tero	SDP
Varapuheenjohtaja	Räty Veli-Matti	KESK
Jäsenet	Behm Jukka	KESK
	Hartikainen Mikko	PS
	Hyttinen Jouni	KOK
	Jetsonen Anne	SDP
	Pakarinen Tuula	SDP
	Savolainen Tiina	KESK
	Silvennoinen Maija	KD

Kunnanhallitus kokoontui 23 kertaa ja käsitteli 296 §.

- 10 kertaa, §:t 1–141, ajalla 1.1.-15.6.2025
- 13 kertaa, §:t 142–296, ajalla 16.6.-31.12.2025

Lautakunnat ja puheenjohtajat 1.1.-31.5.2025

Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Kivivuori Marja-Leena Pakarinen Marja
Maaseutulautakunta (13 jäsentä) Yhteislautakunta	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Hiltunen Esa (Liperi) Kärkkäinen Viljo (Joensuu)
Hyvinvointilautakunta (9 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Nousiainen Kirsi Silvennoinen Maija
Elinympäristölautakunta (9 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Varis Asmo Hartikainen Mikko
Elinympäristölautakunnan lupajaos (3 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Hartikainen Mikko Varis Asmo

Lautakunnat ja puheenjohtajat 1.6-31.12.2025

Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Kivivuori Marja-Leena Pakarinen Marja
Maaseutulautakunta (13 jäsentä) (maakunnallinen)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Hiltunen Esa (Liperi) Suihko Teemu (Joensuu)

Hyvinvointilautakunta (9 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Nousiainen Kirsi Kaskiniemi Mikko
Elinympäristölautakunta (9 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Rummukainen Jukka Mustonen Tapio
Rakennus- ja ympäristöjaosto, 1.6.–30.10. (4 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Nousiainen Kirsi Rautiainen Taina
Rakennus- ja ympäristölautakunta, 1.11.- (4 jäsentä)	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja	Nousiainen Kirsi Rautiainen Taina

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleiset talousnäkymät

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja bruttokansantuote (BKT) kasvoi vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia. Kasvua jarrutti kotimaisen kysynnän heikkous. Kotitalouksien kulutuksen odotetaan kuitenkin vauhdittuvan, sillä ostovoima on kasvussa ja kasvu nopeutuu vuonna 2026. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat puolestaan kasvattavat investointeja. BKT arvioidaan kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2026, 1,7 prosenttia vuonna 2027 ja 1,6 prosenttia 2028. Työllisyys kasvaa vuosina 2026–2028 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,6 prosentista 8,5 prosenttiin vuonna 2028.

Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan hieman pienentyvän, kun sopeutustoimet alkavat vaikuttaa, mutta julkisen talouden alijäämä pysyy syvänä: puolustus- ja korkomenojen kasvu sekä maltillinen talouskehitys pitävät sen yli 3,5 prosentissa suhteessa BKT:hen vielä vuonna 2030. Julkisen talouden rakenteellinen talouden epätasapainotila jatkuu ja esimerkiksi julkisyhteisöjen velkasuhteen ennakoidaan edelleen kasvavan.

Kuntatalouden näkymät

Kuntahallinnon alijäämä heikkeni vuonna 2025. Alijäämän arvioidaan kasvavan vuoden 2024 0,3 prosentista noin 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Heikko suhdannetilanne jarrutti kuntien verotulojen kehitystä, joiden on arvioitu kasvavan vuonna 2025 vain 0,1 prosenttia. Lisäksi valtion tulonsiirtoja kunnille vähensi aiemmin päätetyt valtionosuuksiin kohdistuneet leikkaukset. Kuntahallinnon arvioidaan pysyvän 0,5 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla melko voimakkaasti, mikä aiheutuu pääosin hintojen noususta. Keväällä 2025 sovitut palkkaratkaisut kasvattivat henkilöstövaltaisen kuntasektorin työvoimakustannuksia. Lisäksi kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen vuosina 2027–2028 palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

TE-palvelu-uudistus kasvatti kuitenkin kuntahallinnon kulutuksen volyymia väliaikaisesti vuonna 2025. Uudistuksen myötä kunnista tuli suhdanneherkempiä ja työllisyyden kehitys vaikutti kuntatalouteen aiempaa voimakkaammin. Erityisesti korkean rakenteellisen työttömyyden alueilla työttömyyden kustannukset voivat nousta merkittävästi. Uudistus ajoittui myös heikkoon suhdannetilanteeseen, mikä lisäsi kuntien työttömyysturvan rahoituskustannuksia aiemmin ennakoitua enemmän.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvoivat vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen laajentaessa kuntien tehtäviä ja rahoitusvastuuta. Valtionosuuksia vähensi kuitenkin samanaikaisesti peruspalveluiden valtionosuuksiin aiemmin kohdennetut vähennykset. Kuntien alijäämä supistuu hieman vuoden 2027 jälkeen, kun valtionosuuksien määräaikaiset leikkaukset päättyvät. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan menopaineita ja kuntahallinto pysyy noin 0,3 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen.

Verotulot ovat kuntien merkittävin tulonlähde. Tulojen ja menojen epätasapainosta huolimatta vain hieman yli kymmenys kunnista nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2026. Painotettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee 7,62 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän vuositasolla kuntien verotuloja yhteensä noin 50 miljoonaa euroa. Keskipitkällä aikavälillä suhdannetilanteen parantuessa kuntahallinnon verotulojen kasvu kiihtyy noin neljään prosenttiin vuosina 2026–2030.

1.4 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa tilikaudella 2025

Toiminta

150-vuotisjuhlavuosi

Vuosi 2025 oli Liperin kunnan 150-vuotisjuhlavuosi, jota juhlittiin kymmenien kulttuuri-, liikunta- ja muiden tapahtumien merkeissä. Juhlavuoden suunnittelu aloitettiin jo vuonna 2023 ja nimetty juhlavuositöimikunta kokoontui kahdeksan kertaa vuosina 2023–2024.

Juhlavuodesta haluttiin kaikkien kuntalaisten yhteinen kokonaisuus, ja tapahtumia toteutettiin laajasti eri kohderyhmille. Tapahtumat tavoittivat kunnan asukkaiden lisäksi myös mökkiläisiä, matkailijoita ja lähikuntien asukkaita. Juhlavuoden tapahtumat haluttiin pitää avoimina ja varsinaisia kutsuvierastapahtumia olikin vain yksi. Maakunnan kuntien ja kuntayhtymien edustus kutsuttiin 150 vuotta yhteistä leipää -juhlavuoden ylimääräiseen esitykseen marraskuussa.

Paikalliset toimijat, kuten yhdistykset ja seurat olivat korvaamaton apu juhlavuoden tapahtumien järjestämisessä. Osan tapahtumista järjesti kunta omin voimin. Päätapauhtumia olivat nuorten konsertti toukokuussa, 150 vuotta yhteistä leipää -esityssarja sekä lapsiperheiden pomppulinnaaapahtuma marraskuussa. Juhlavuoden tapahtumat keräsivät tuhansia osallistujia.

Juhlavuoden tapahtumiin haettiin ja saatiin 20 000 euron avustus tulevaisuusrahastolta. Tämän lisäksi kunnanhallitus jakoi normaalin 50 000 euron yhteistyösopimusbudjetin sijaan avustuksia juhlavuodelle kaikkiaan 85 000 euroa. Juhlavuoden kokonaisbudjetti oli näin ollen 105 000 euroa ja toteutui suunnitellusti. Europanoksen lisäksi juhlavuoden tapahtumat vaativat merkittävän kunnan oman henkilöstön työpanoksen vuoden aikana.

Kokonaisuutena juhlavuoden tapahtumia voidaan pitää onnistuneena ja tavoite eri kohderyhmille toteutetuista monipuolisista ja avoimista tapahtumista saavutettiin.

Lapsiystävällinen Liperi

Suomen UNICEF on 25.3.2025 myöntänyt Liperille Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen. Liperi on 37. kunta, jolle Lapsiystävällinen kunta tunnustus on myönnetty.

Liperissä on toteutettu Lapsiystävällinen kunta mallin tavoitteita ja toimenpiteitä vuodesta 2021 alkaen. Toimintasuunnitelmaan on kuulunut viisi suurta tavoitetta ja niiden toteutumiseksi erilaisia toimenpiteitä. Lapsiystävällinen kunta tunnustus on osoitus siitä, että työ on edennyt ja toimenpiteet toteutuneet suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti.

Suomen UNICEF kiittää Liperiä erityisesti seuraavista asioista Lapsiystävällinen kunta työssä:

- Liperin kehittämistyön ansiosta lapsiin ja erityisesti nuoriin kohdistuvat kielteiset asenteet ovat monilta osin muuttuneet myönteisemmiksi niin aikuisten kuin nuorten arvioiden mukaan.
- Luottamushenkilöt on koulutettu lapsivaikutusten arvioinnista, ja viranhaltijoiden työn tueksi on laadittu opas lapsivaikutusten arvioinnista. Lapsivaikutusten arvioinneista toteutettiin pilotit elinympäristöpalveluissa ja hyvinvointipalveluissa.
- Kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden lapsen oikeuksien osaaminen on lisääntynyt huomattavasti systemaattisen perehdyttämisen ja kouluttamisen ansiosta.
- Nuorisovaltuuston toiminnan merkityksellisyyden ja vaikuttavuuden edellytyksiä on parannettu ja kehitetty (esimerkiksi uusi toimintasääntö, lautakuntapaikat, kummitoiminta ja vaalit nuorisovaltuuston valitsemiseen). Toimintaan osallistuvat nuoret arvioivat työn antoisaksi ja

vaikuttamismahdollisuudet hyväksi.

- Liperiin on perustettu lapsiparlamentti edistämään nuorempien lasten osallisuutta.
- Lasten näkökulmia kuullaan entistä paremmin osana kaupunkiympäristön kilpailutuksia ja tarjouskilpailuja.

Liperi on toteuttanut Lapsiystävällinen kunta työtä upeasti koko kunnan ja sidosryhmien yhteisenä työnä. Lapset ovat olleet mukana Liperin kehittämistyön kaikissa vaiheissa. Lasten hyväksi on saavutettu hienoja tuloksia.

Kiitos tunnustuksen eteen tehdystä työstä kuuluu sitoutuneelle koordinaatioryhmälle ja koordinaattori Miia Nivalalle sekä erityisesti meidän upeille lapsille ja nuorille!

Työ lapsen oikeuksien hyväksi ei kuitenkaan ole valmis, vaan Liperin kunta sitoutuu edelleen jatkamaan lapsiystävällisyyden kehittämistä ja lapsen oikeuksien toteuttamista. Liperille nyt myönnetty tunnustus on voimassa kaksi vuotta

Kouluverkko

Valtuusto päätti Mattisenlahden koulun lakkauttamisesta alkuvuodesta 2025. Koulussa toiminta lakkaa 31.7.2026. Lakkauttamisen syynä on kunnan lapsimäärän vähentyminen ja kouluverkkoselvityksessä esitetty kahden kyläkoulun lakkauttaminen sekä opetuksen järjestäminen jatkossa kolmessa taajamakoulussa, Liperin kirkonkylällä, Ylämyllyn ja Viinijärven taajamissa. Salokylän koulun lakkauttamisesta ei ole vielä valtuuston päätöstä. Mattisenlahden nykyisen lähikoulualueen lapset jakaantuvat uudessa tilanteessa Liperin ja Ylämyllyn kouluihin. Koulun henkilöstö sijoitetaan taajamakouluilta vapautuviin tehtäviin niin, ettei uutta henkilökuntaa tarvitse rekrytoida.

Koulun lakkautuksella on hyvin monenlaisia vaikutuksia lapsiin, perheisiin, kyläyhteisöön ja koko kuntaan. Lapsiin vaikutukset ovat yksilöllisiä. Se mikä toiselle on positiivinen muutos saattaa toiselle lapselle olla haitallisesti vaikuttava. Vaikutusten arviointia on laajasti tehty kouluverkkoselvityksen yhteydessä ja kirjaukset löytyvät asiakirjasta.

Taajamakouluissa pystytään luomaan oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet opetukseen ja oppimisen ja kasvun tukeen. Kaikkiin taajamakouluihin voidaan turvata riittävä erityisopettajaresurssi sekä pääsääntöisesti yhden luokka-asteen perusopetusryhmät. Kaikissa kouluissa on mahdollisuus kokoaikaiseen erityisopetukseen. Isommissa yksiköissä on paremmin saatavilla sekä terveydenhoitajan, kuraattori että psykologin palveluja ja myös hyvinvointipedagogin tukea, tätä tukea ei tuomaan pienempiin yksiköihin samassa laajuudessa. Edellä kuvatut seikat vaikuttavat myönteisesti lapsiin ja lisäävät oppilaiden välistä tasa-arvoa.

Kesäkuussa alkoivat Viinijärven päiväkodin, koulun ja kirjaston rakentaminen. Uudessa rakennuksessa toiminta alkaa syksyn 2026 aikana ja koko hanke valmistuu kesän 2027 aikana. Valmistumisen jälkeen kaikkiin taajamiin on rakennettu uudet koulut.

Energiatehokkuussopimus

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS) päivitettiin julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) syksyllä 2025. Uusi sopimus jatkuu vuoteen 2035 saakka. Sen tavoitteena on osaltaan parantaa suomen energiatehokkuutta energiatehokkuusdirektiivin (EED) velvoitteiden mukaisesti. Energiatehokkuussopimus ei sisällä suuria sisällöllisiä muutoksia, vaan energiansäästötavoitteet on päivitetyn energiatehokkuusdirektiivin (EED) myötä kasvaneet. Sopimukseen liittyjänä, kunta pyrkii siihen, että se toiminnassaan noudattaa mm. energiatehokkuus ensin -periaatetta, käyttöönottaa uutta energiatehokasta teknologiaa, lisää kulutusjoustoa sekä sisällyttää hankintojen energiatehokkuusohjeet osaksi omia hankintamenettelyjä siten, että hankintakustannusten lisäksi otetaan huomioon myös käytön aikaiset kustannukset ja käyttöikä. Jokainen

liittyjä toteuttaa toimia omista lähtökohdistaan ja sitoutuu tekemään parhaansa tavoitteen saavuttamiseksi. Työ edellyttää johdon sitoutumista, pitkän aikavälin päämäärien ja tavoitteiden asettamista sekä niiden systemaattista toteuttamista ja seuranta

Kaavat ja maanhankinta

Vuoden 2025 aikana hyväksyttiin seuraavat kaavat:

- Ylämyllyn kortteleiden 300–305 ym. asemakaavan muutokset,
- Korpivaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava ja
- Honkalammenranta I asemakaava ja sen laajennukset.

Liperin kunta osti Joensuun kaupungilta Pärnävaaran alueelta metsäkiinteistöt (4 kpl) keväällä 2025. Kiinteistöjen ostolla on alueen kehittämisen kannalta parantava vaikutus. Pärnävaaran alue on merkittävä liikuntakeskittymä koko Joensuun seudulle. Alueiden hankinta on maankäytön toteutusohjelma 2025-2026 ja alueelle asetettujen strategioiden mukaista. Alueiden siirtyminen kunnan haltuun mahdollistaa myös Pärnävaaran keskuksen ulkopuolisten alueiden käytön parantamisen ja kehittämisen tulevaisuudessa nykyisten ja esille tulevien tarpeiden mukaisesti. Investointiin käytetyt varat eivät aiheuta poistoja ja siten eivät heikennä kunnan taloutta muutoin, kuin sijoitetun pääoman korkojen kautta. Investointiin käytetyistä varoista osa palautettiin metsämyynnin kautta takaisin kunnalle loppuvuodesta 2025.

Luottamushenkilöt ja johtavat viranhaltijat

Alue- ja kuntavaalit järjestettiin keväällä 2025. Uudet valtuutetut aloittivat luottamustehtävissään 1.6.2025. Liperissä on valtuutettuja 35 henkilöä ja Pohjois-Karjan hyvinvointialueen valtuustoon valittiin Liperistä 4 henkilöä.

Liperin kunnan johtoryhmässä tapahtui muutoksia. Uusi talous- ja hallintojohtaja aloitti virassaan maaliskuun alussa 2025 ja hallintopäällikön virka lakkautettiin vuoden 2025 aikana. Johtoryhmän kokoonpano muutoksen jälkeen on kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, talous- ja hallintojohtaja, tekninen johtaja ja elinkeinopäällikkö.

Talous

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2025 oli budjetoitu noin -1,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuoden aikana tehtiin muutoksia määrärahoihin ja tuloarvioihin, jolloin muutosten jälkeen tilikauden alijäämäksi arvioitiin marraskuussa tehtyjen talousarviomuutoksen yhteydessä noin -1,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 tilinpäätös toteutui muutettua talousarvioita odotettua paremmin. Tilikauden tulos oli noin -235 000 euroa ja tilikauden ylijäämä noin 39 000 euroa poistoeron jälkeen. Merkittävimmät tulokseen vaikuttavat tekijät olivat toimintakatteen, rahoitustuottojen ja -kulujen sekä valtionosuuksien ennakoitua parempi kehitys.

Tilikausi toteutui noin 1,53 miljoonaa euroa arvioitua parempana.

Toimintakate

Toimintatuotot toteutuivat muutettua talousarviota parempina noin 660 000 eurolla. Myyntituotoissa merkittävin poikkeama talousarvioon nähden muodostui metsän myyntituotoista (Pärnän alueen metsän myynti) noin 256 000 euroa. Lisäksi myyntituottoja kertyi arvoitua enemmän maapohjan myynnistä (tonttimyynti) noin 390 000 euroa.

Toimintakulut vastaavasti alittivat muutetun talousarvion noin 550 000 eurolla. Henkilöstökulujen toteuma oli 98,8 % muutetusta talousarviosta ja ne toteutuivat noin 290 000 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Palveluiden ostossa merkittävin poikkeama oli työllisyysalueen kustannusten palautus noin 210 000 euroa. Palautus johtui vuoden 2024 tai aiempien vuosien palveluvelan korvauksen pienemmästä kertymästä. Palveluvelka tarkoittaa niitä tukimaksuja, jotka siirtyivät kuntien vastattavaksi 31.12.2024, eli palkkatuet, starttirahat yms., joiden maksatusjakso oli ennen 31.12.2024, mutta niitä valtio ei ollut saanut

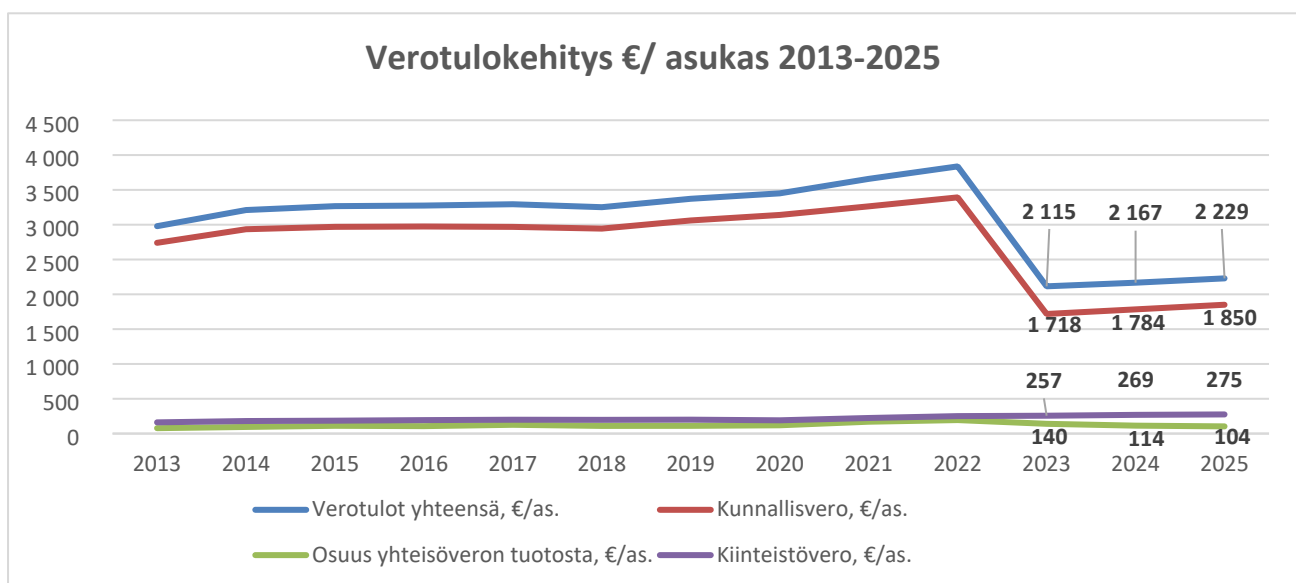
maksettua ennen toiminnan siirtoa. Lisäksi palautusta kertyi yleisten työllisyysalueen maksuosuuksien tasauksesta. Aineissa ja tarvikkeissa elintarvikkeiden osto onnistui noin 112 000 pienemmillä kustannuksilla. Samoin kalustohankinnat toteutuivat noin 108 000 euroa arvoitua parempina. Avustuksissa työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui noin 266 000 euroa arvoitua heikompana.

Toimintakate toteutui noin 1,21 miljoonaa euroa muutettua arvioita parempana.

Verotulot

Vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa verotulojen arviointiin olevan noin 27,1 miljoonaa euroa. Määrärahamuutosten yhteydessä verotulojen arviointiin toteutuvan 0,27 miljoonaa euroa heikompana. Lopullinen kertymä toteutui noin 0,38 miljoonaa euroa heikompana alkuperäiseen talousarvioon nähden ollen noin 26,72 miljoonaa euroa. Tuloveroprosentti oli 9,5 % vuonna 2025.

Kunnallisveron kertymässä kasvua oli 933 489 euroa (+4,4 %) vuoteen 2024 verrattuna. Kasvu selittyy pääsääntöisesti ansiotulojen yleisellä kehityksellä. Kiinteistöveron tuotto pysyi vakaana, koska veropohjassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja rakentamisen määrää leimasi varovaisuus. Kiinteistöverot nousivat 91 083 euroa (+2,8 %). Yhteisöveron kertymässä oli edelleen vaihtelua, mihin vaikutti suurelta osin yritysten tulokehitys. Yhteisöverot heikkenivät 117 158 euroa (-8,6 %). Kokonaisuutena verotulot tukivat toiminnan rahoitusta, mutta suhdanneherkkyys ja muutokset veropohjassa edellyttävät edelleen varovaista ennakkointia. Kokonaisuudessaan verotulot toteutuivat 907 414 euroa (+3,5 %) edellisvuotta 2024 suurempina. Verotulokertymä kasvoi 62 euroa/ asukas.

Kuva 2, Liperin kunnan verotulokehitys €/ asukas vuosina 2013–2025.

Valtionosuudet

Valtionosuudet perustuvat valtionosuusjärjestelmän mukaisiin laskennallisiin perusteisiin ja valtiovarainministeriön sekä opetus ja kulttuuriministeriön tekemiin päätöksiin. Kokonaisuudessaan valtionosuudet toteutuivat 337 376 euroa talousarviota parempina. Loppuvuonna kunnalla myönnetty harkinnanvarainen valtionosuus 357 000 euroa käänsi valtionosuuskertymän positiiviseksi. Valtionosuudet kasvoivat ilman harkinnanvaraista valtionosuutta 908 586 euroa (+11,5 %) vuodesta 2024.

Kunnan kannalta on myös merkittävää, että hallitusohjelmassa mainittu valtionosuusuudistus kariutui loppuvuodesta 2025. Uudistuksen olisi ollut määrä tulla voimaan 2027 vuoden alusta. Saatujen uudistuksen valmistelutietojen mukaan kunnan valtionosuuksiin olisi tullut merkittävää positiivista kehitystä.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteutui noin 233 000 euroa arvioitua paremmin.

Talousarviossa varauduttiin reilumpiin lainojen korkokuluihin. Korokanta pysyi kuitenkin maltillisella tasolla vuonna 2025, korkokulut toteutuivat noin 122 000 euroa arvioitua parempina. Korkotuloissa konsernitilin tuotto ja pienimuotoinen lyhytaikainen sijoitustoiminta nostivat toetuman noin 40 000 euroa arvioitua paremmaksi.

Muissa rahoitustuotoissa kertymä oli noin 1,49 miljoonaa euroa, joka oli noin 59 000 euroa arvioitua parempi. Kertymän suuruutta selittää Liperin Aluelämpö Oy:n osinkotulot saadut noin 800 000 euroa. Osingonjako liittyy Aluelämpö Oy:n myyntiin, joka saatetaan loppuun vuoden 2026 aikana.

Investoinnit

Investoinnit toteutuivat noin 2,82 miljoonan euron suuruusina (3,19 miljoonaa euroa vuonna 2024), joka oli noin 1,25 milj. euroa parempi verrattuna muutettuun talousarvioon. Investointisäästö muodostui pääsääntöisesti Viinijärven koulun peruskorjaus- ja uudishankkeen rahoitustavan muutoksesta valtuuston tammikuussa 2025 tekemän päätöksen mukaisesti. Hanke tullaan toteuttamaan leasingrahoituksella. Vuodelle 2025 suunnitellut investointimäärärahat Viinijärven kouluhankkeeseen eivät toteutuneet edellä mainitusta rahoitustavan muutoksesta johtuen.

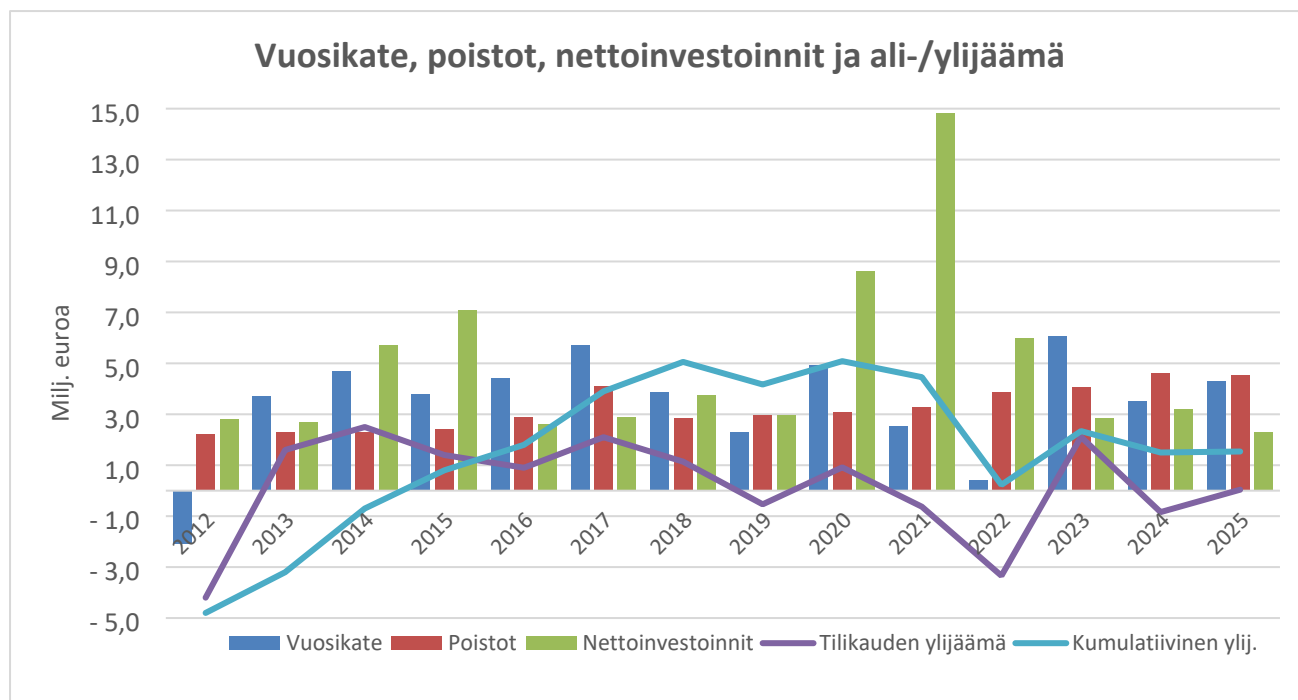
INVESTOINNIT (1 000€)	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	Muutos € 24-25
Irtaimisto sis. Arvopaperit	-1 179	-306	-103	-37	-29	8
Kiinteistö-, tila- ja tukipalvelut	-11 686	-4 359	-541	-852	-531	321
Kaavoitus ja maankäyttö	-567	-14	14	-104	-1 039	-622
Infrapalvelut	-1 033	-882	-1 188	-1 056	-726	17
Vesihuoltolaitos	-354	-426	-1 041	-1 142	-496	646
Yhteensä	-14 819	-5 987	-2 859	-3 191	-2 821	370

Kuva 3, Liperin kunnan investointikertymävertailu 2021–2025.

Vuosikate, poistot ja yli-/alijäämä

Vuosikate toteutui noin 4,3 miljoonan euron suuruusina. Vuosikatteen parempi toteuma selittyy edellä läpikäydyillä seikoilla. Muutetussa talousarviossa oli varauduttu noin 4,2 miljoonaan euron suuruisiin poistoihin. Poistoihin tehtiin kuitenkin vielä muutaman kiinteistön (Viinijärven linja-autoaseman, Liperin päiväkodin ja Mattisenlahden koulun) alaskirjaukset kiinteistöissä loppuvan toiminnan sekä kiinteistöjen myyntiaikeiden takia. Poistot toteutuivat noin 4,53 miljoonan euron suuruusina. Vuosikate suhteessa poistoihin oli 94,8 %.

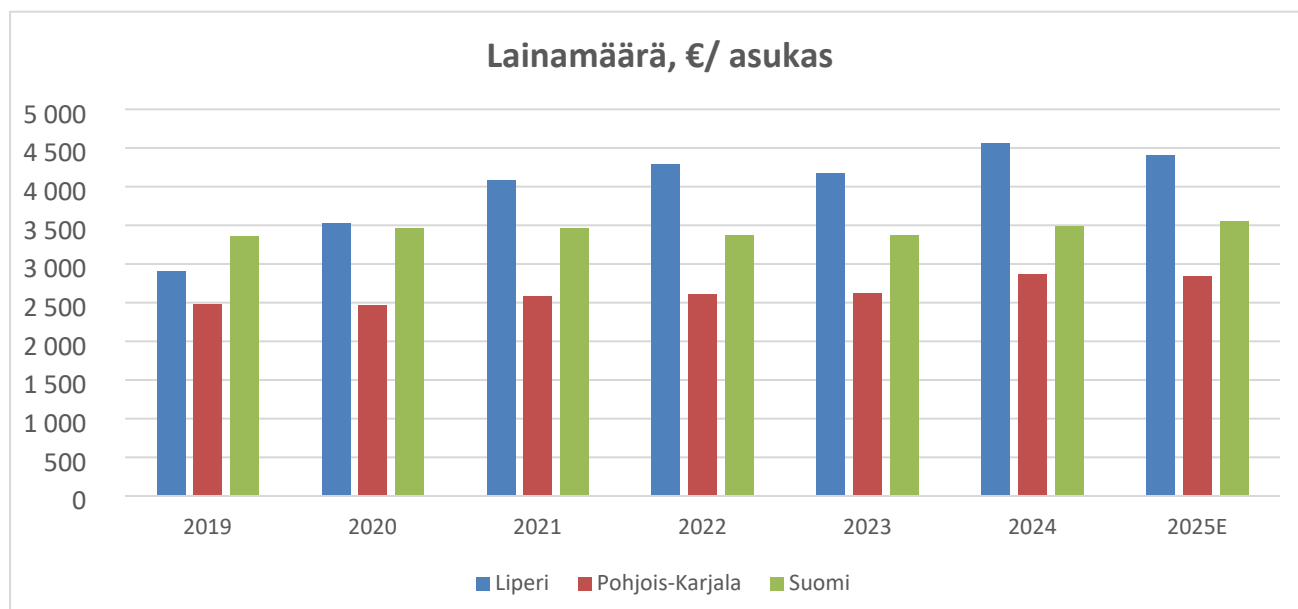
Kumulatiivinen ylijäämä kasvoi noin 1,54 miljoonaan euroon.

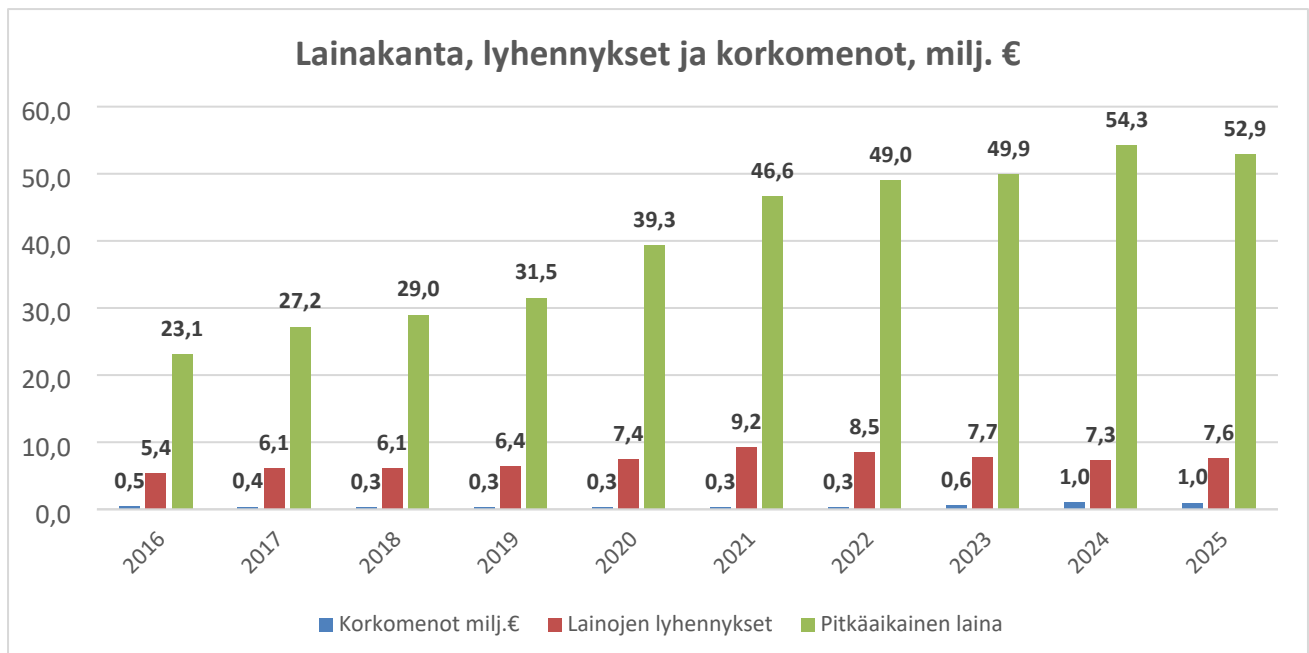
Kuva 4, Liperin kunnan vuosikatteen, poistojen, investointien ja ali-/ ylijäämän kehitys vuosina 2012–2025.

Lainakanta

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 6 526 283 euroa. Lainojen lyhennyksiin käytettiin 7 647 799 euroa ja lainakanta vuoden lopussa oli noin 52,85 miljoonaa euroa (4 409 €/asukas). Vuoden 2024 vahvistetussa tilinpäätöksessä sitä oli 4 559 €/asukas. Kunnan lainakanta pieneni noin 1,44 miljoonaa euroa vuodesta 2024. Kuntatodistuksia ei ollut nostettu tilinpäätöksen aikaan. Lainoihin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat.

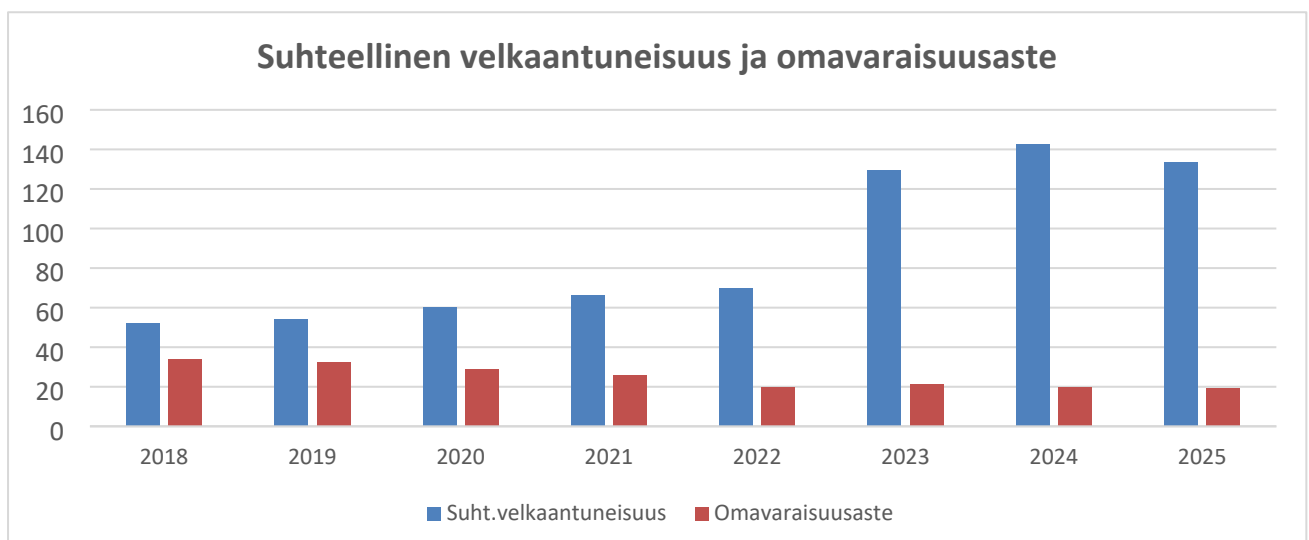
Kuva 5, Liperin kunnan, Pohjois-Karjalan ja Suomen lainamäärä euroissa/asukas vertailu vuosina 2019–2025. Koko maan ja Pohjois-Karjalan tiedot perustuvat tilinpäätösten ennakkotietoihin.

Kuva 6, Liperin kunnan lainakannan, pitkäaikaisten lainojen lyhennysten ja korkomenojen kehitys vuosina 2016–2025.

Suhteellinen velkautuneisuus on noussut voimakkaasti vuoden 2022 jälkeen. Velkautuneisuuden nousun syynä on vuoden 2023 alusta voimaan tullut sote-muutos, jossa tulopuoli laski (verotulot) voimakkaasti ja samalla kunnan lainakanta pysyi ennallaan. Vuoden 2024 nousu selittyy valtionosuuksien laskulla. Vuoden 2025 aikana suhteellinen velkautuneisuusprosentti on laskenut johtuen muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien kasvusta. Vaikka velkautuneisuuden arvolle ei ole olemassa absoluuttista vertailutaulukkoa, niin mitä suurempi luku on, niin sitä heikommät mahdollisuudet kunnalla on selviytyä lainojen takaisinmaksusta tulorahoituksella (toimintatulot, verorahoitus, valtionosuudet). Toisin sanoen kunnan tarvitsee ottaa lainaa kattakseen käyttötalousmenot.

Omavaraisuusasteen ollessa alle 50 %, se merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Hyvänä tasona voidaan pitää noin 70 %. Kunnan omarahoitusaste oli alle 20 % vuonna 2025. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osuus kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Mitä korkeampi kunnan omavaraisuusaste on, sitä vakaammalle pohjalle kunnan talous rakentuu.

Kuva 7, Liperin kunnan suhteellisen velkaantumisen ja omavaraisuusasteen kehitys vuosina 2018–2025.

Muut ei-taloudelliset asiat

Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeet sekä konserniohjeet loppuvuodesta 2025. Ohjeilla pyritään takamaan hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutuminen. Lisäksi korruption ja lahjonnan torjumiseksi on annettu ohjeistukset hankinnoista. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista.

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tulleet muutokset päivitetään säännöllisesti. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden toteutumista ja on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten päivitykset viimeksi 13.10.2025 (§ 60).

Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen

Sotekiinteistöihin liittyvä yhtiöittämisselvitys tehtiin jo keväällä 2024. Sotekiinteistöyhtiötä ei kuitenkaan ole vielä perustettu, koska hyvinvointialueen vuokraamista toimitiloista tai niiden vuokratasosta ei ole ollut varmuutta. Liperin terveyskeskukseen liittyvien myyntineuvottelujen vuoksi sotekiinteistöyhtiön perustamisella ei kannata kiirehtiä, vaikka lainsäädäntö tulikin voimaan 1.1.2026 alkaen. Uusi yhtiö on tarkoituksenmukaisinta perustaa, kun vuokratilat ja -taso ovat tiedossa ja lisäksi mahdolliset sotekiinteistöjen myyntineuvottelut ovat saatu päätökseen kevään ja kesän 2026 aikana.

Sote- kiinteistöjen myynnillä ja vuokraamisella tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kunnan talouteen. Mahdollinen myynti vaikuttaa kunnan taseeseen, lainamäärään, korkokustannuksiin, poistoihin ja vuokratuloihin.

Verotulot

Liperin verotulojen arvioitiin nousevan noin 6,1 % vuodesta 2025 vuoteen 2026. Arvio perustui kuntaliiton kunnille tuottamaan ennusteeseen. Verotulot ovat Liperissä viime vuosina nousseet keskimäärin noin 3,5 %. Uusin ennuste näyttää maltillisempaa kasvua vuodelle, joka on noin 5,5 %. Tämän ennusteen mukaan verotulot toteutuisivat noin 130 000 euroa arvioitua heikompana. Kasvuprosentti on kuitenkin yhä edelleen keskimääräistä kasvua suurempaan, joten verotulojen kehitystä on seurattava vuoden aikana tarkasti. Keskimääräisen kasvuprosentin mukaan laskettuna verokertymä olisi noin 700 000 euroa arvioitua heikompi vuonna 2026.

Kuntaliiton arvion mukaan epävarmuus kuvastaa tulevien vuosien verotulokehitystä.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti nousi hieman vuodelle 2026, jonka seurauksena kunnallisveron tuotto kasvaa arviolta reilulla 40 miljoonalla eurolla. Kunnallisveron arvioidaan kuitenkin nettomääräisesti laskevan yli 100 miljoonalla eurolla verrattuna viime syksyn 2025 arvioon. Kehityksen taustalla on heikentynyt työllisyys. Vaikka työllisyyden odotetaan parantuvan vuodesta 2027 alkaen, on veropohjan kehitysarvio tuleville vuosille kuitenkin verrattain varovainen.

Kuntien yhteisöverokertymä arvioidaan pienentyvän vuonna 2026. Piristystä odotetaan loppuvuodelle, joka siten näkyisi korkeimpina lisäennakoina vuoden 2027 alussa. Vuonna 2027 yhteisöveron arvioidaan kasvavan peräti 6 prosenttia, kun suhdanteiden odotetaan elpävän. Kiinteistöveron veropohja odotetaan laskevan vuonna 2026 rakennusalan heikon kysynnän, matalan inflaation sekä maltillisten kiinteistöveroprosenttien korotusten seurauksena. Myös vuodelle 2027 kiinteistöverolle arvioidaan maltillista reilun prosentin kasvua, jonka jälkeen keskimäärin noin kahden prosentin vuositason kasvua.

Palkkakustannusten kehittyminen

Palkkakustannukset nousevat noin 1 % (n. 250 000 euroa) vuoden 2026 aikana ja noin 2,1 % (n. 500 000 euroa) vuoden 2027 aikana. Palkkakustannusten nousu on kuntataloudessa merkittävä. Palkkakustannusten nousu heikentää käyttötaloutta ja kokonaisuudessaan vaikuttaa myös kertyvään yli/ alijäämään. Palkkakustannusten nousu pitää huomioida kunnan kustannusrakenteen tarkastelussa.

Hankintalain muutos - In-house lainsäädäntö

In house -lainsäädännön voimaantulo tiukentaa sääntöjä kunnan omistamien yhtiöiden käytölle, mikä lisää kunnille hallinnollista työtä, nostaa erityisesti siirtymäkauden kustannuksia ja kaventaa mahdollisuuksia hankkia palveluja ilman kilpailutusta. Liperin kokoisissa kunnissa talousvaikutus arvioidaan olevan noin 0,2–0,6 miljoonaa euroa vuodessa, ja suurin vaikutus kohdistuu ICT- ja muihin tukipalveluihin. Lainsäädäntö ohjaa kuntia kohti suurempia seudullisia rakenteita, mikä vähentää vaihtoehtoja, mutta lisää hankintojen valvontaa ja omistajaohjaustyötä.

TE-kustannusten ja palveluiden kehittyminen

PohjoisKarjalan ja Liperin tuoreiden lukujen perusteella työttömyys pysyy vuonna 2026 edelleen korkeana, vaikka kehitys näyttäisi kääntyvän hitaasti parempaan suuntaan. Lähtötaso joka tapauksessa on selvästi maan keskiarvoa heikompi.

Työvoimabarometrin ennusteen mukaan talous ja työllisyys vahvistuvat vuoden 2026 aikana, mutta epävarmuus työmarkkinoilla jatkuu. Työttömyys laskee vain loivasti, sillä pitkäaikaistyöttömyys ja nuorten työttömyys pysyvät herkästi korkeina. Yleistilanne Liperissä voi parantua hieman Pohjois-Karjalan trendiä nopeammin, mutta positiivinen kehitys on silti kokonaisuudessaan hidasta.

Todennäköisimmät riskit liittyvät 1) heikkoon alueelliseen talouskehitykseen, 2) pitkäaikaistyöttömyyden kasvun jatkumiseen ja keskimääräisten työttömyysjaksojen pidentymiseen ja 3) nuorten heikkoon kiinnittymiseen työmarkkinoille. Näiden riskien toteutuminen todennäköisesti johtaisi työmarkkinoiden kohtaannon vaikeutumiseen entisestään, sillä pitkään työttömänä olleiden sekä vähän työkokemusta hankkineiden nuorten osaaminen eivät välttämättä vastaa työmarkkinoiden tarpeisiin. Samalla kuntien vastuulla olevien työttömyys- ja sosiaalietuuksien taso pysyisi korkeana.

PohjoisKarjalassa ja Liperissä myönteisiä merkkejä ovat teollisuuden piristyminen sekä useiden perustoimialojen vakaus. Barometrin mukaan muun muassa metalli- ja muoviteollisuus sekä elintarvikeala ovat pysyneet melko vakaina, eivätkä ne ole kärsineet yhtä voimakkaasta laskusta kuin muualla Suomessa. Tämä antaa alueelle suojaa ja mahdollistaa tasaisen rekrytointiuran myös epävarmoina aikoina.

Paljon riippuu myös siitä, kuinka tehokkaasti kunnat ja työllisyysalue kykenevät tarttumaan tarjolla oleviin mahdollisuuksiin sekä kehittämään ja kohdentamaan toimenpiteitään erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämiseen.

Yhteenvetona voi todeta, että PohjoisKarjalan ja Liperin työllisyysnäkymät vuodelle 2026 ovat edelleen varovaisen haastavat, mutta eivät pessimistiset. Työttömyyden lasku jää todennäköisesti loivaksi, koska pitkäaikaistyöttömyys, nuorten heikko työmarkkinakiinnittyminen ja alueelliset rakenteelliset ongelmat hidastavat kehitystä. Silti alueella on useita selkeitä positiivisia mahdollisuuksia. Teollisuuden piristyminen, perustoimialojen vakaus ja kasvavat rekrytointiaikeet luovat todellisia edellytyksiä tilanteen paranemiselle erityisesti vuosina 2026–2027. Tilannetta pyritään helpottamaan kohdennettujen työllisyyden tukitoimien pitkäjänteisellä kehittämisellä sekä kiinnittämällä erityistä huomiota mm. lähipalvelujen tavoitettavuuteen.

Yhteenveto

Kuntaliiton pääekonomistin mukaan Yhdysvaltain poliittinen muutos – Donald Trumpin toinen presidenttikausi – kiihdyttää maailmanlaajuisia talous- ja turvallisuuspaineita, jotka heijastuvat myös Suomen kuntiin. Vaikka Trumpin politiikka ei kohdistu suoraan Suomeen, se vaikuttaa välillisesti erityisesti energian hintoihin, investointien epävarmuuteen ja geopolitiittiseen jännitteeseen. Nämä tekijät luovat kunnille uudenlaista painetta ennakoida, varautua ja uudistaa toimintaansa.

Pääekonomistin keskeisimpiä nostoja kuntatalouteen ovat:

1. Kuntatalouden toimintaympäristö muuttuu nopeasti
  - Globaalin tilanteen epävarmuus lisää kuntien taloudellista riskiä,
  - Energiamarkkinoiden heilunta ja korkotason epävarmuus vaikeuttavat investointisuunnittelua ja
  - Kunnat joutuvat tekemään nopeampia korjausliikkeitä kuin ennen.

Pääekonomisti korostaa, että kunnat eivät voi enää viivästyttää rakenteellisia uudistuksia.

2. Uudistuminen ei ole enää valinnaista

Tarvitaan:

- Palveluverkkojen kriittistä tarkastelua,
  - Talouden tasapainottamista pitkäjänteisesti ja
  - Digitalisaation ja automaation hyödyntämistä tuottavuuden parantamiseksi
3. Varautuminen nousee strategiseksi ykkösesteemaksi
    - Turvallisuusnäkökulma, kyberturva ja huoltovarmuus kytkeytyvät nyt vahvemmin kuntajohtamiseen ja
    - Kuntien on lisättävä yhteistyötä valtion kanssa riskienhallinnassa.
  4. Muutos voi myös vahvistaa kuntien roolia
    - Paikalliset ratkaisut, innovatiiviset palvelumallit ja ketterä päätöksenteko voivat parantaa kuntien elinvoimaa ja
    - Epävarma maailma nostaa kunnat "kansalaisten turvasatamiksi", jotka tuottavat luotettavat arjen palvelut.

Pääekonomistin viesti pähkinänkuoressa:

Vaikka Trumpin kausi tuntuu kaukaiselta, sen luoma globaali epävarmuus pakottaa kunnat uusiutumaan nopeammin. Tulevaisuudessa menestyvät ne kunnat, jotka ovat ennakoivia, ketteriä ja kykenevät tekemään vaikeitakin päätöksiä ajoissa.

Vastaavasti valtiovarainministeriö arvioi vuodelle 2026 kuntatalouden muodostuvan edelleen rakenteellisesti alijäämäiseksi, vaikka tilanne tulee hieman kohenemaan. Kunnat tulevat tarvitsemaan rakenteellisia uudistuksia sekä tuottavuuden parantamista vastatakseen kasvaviin menoihin ja investointipaineisiin.

1.5 Kunnan henkilöstö

€	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Kunta yhteensä							
Henkilöstökulut	-22 688 382	-23 660 368	-90 000	-23 750 368	-23 460 455	98,8 %	289 913
Palkat ja palkkiot	-18 461 840	-19 232 046	-75 600	-19 307 646	-19 047 782	98,7 %	259 864
Henkilösivukulut	-4 226 542	-4 428 322	-14 400	-4 442 722	-4 412 673	99,3 %	30 049
Keskushallintopalvelut							
Henkilöstökulut	-2 730 815	-2 815 440	0	-2 815 440	-2 631 460	93,5 %	183 981
Palkat ja palkkiot	-2 244 710	-2 296 730	0	-2 296 730	-2 159 342	94,0 %	137 388
Henkilösivukulut	-486 105	-518 710	0	-518 710	-472 117	91,0 %	46 593
Hyvinvointipalvelut							
Henkilöstökulut	-16 521 825	-17 207 184	-90 000	-17 297 184	-17 345 890	100,3 %	-48 706
Palkat ja palkkiot	-13 411 335	-13 981 047	-75 600	-14 056 647	-14 058 089	100,0 %	-1 442
Henkilösivukulut	-3 110 490	-3 226 137	-14 400	-3 240 537	-3 287 801	101,5 %	-47 264
Elinympäristöpalvelut							
Henkilöstökulut	-3 435 742	-3 637 744	0	-3 637 744	-3 483 105	95,7 %	154 639
Palkat ja palkkiot	-2 805 795	-2 954 269	0	-2 954 269	-2 830 350	95,8 %	123 919
Henkilösivukulut	-629 947	-683 475	0	-683 475	-652 755	95,5 %	30 720

Koko kunnan henkilöstöä koskevat tavoitteet ja toteutumat 2025

Tavoite	Tavoitearvo	Toimenpide	Toteutuma
Positiivista työnantaja kuva vahvistetaan.	Työhyvinvointikyselyn tulos: Suositteletko työpaikkaa ystävällesi? (2018: 61 %, 2020: 72 %, 2022: 74 %, 2023: 77 %) Tavoite 2025: 78 %	Työhyvinvointikysely toteutetaan syksyllä 2025 ja lähtökyselyä työsuhteensa päättäneille jatketaan. Yhdenvertainen kohtelu kaikille henkilöstön jäsenille yhteisten ohjeistusten ja sovittujen toimintatapojen mukaisesti. Tiedottaminen sisäisen Lintran avulla on ajantasaista ja informatiivista sekä henkilöstöä tuetaan sen käyttöön. Anonymirekrytoinnin käytön vahvistaminen siihen soveltuviissa rekrytoinneissa. Mahdollistetaan sisäiset urapolut ja	Työhyvinvointikysely toteutettiin 3.11–21.11.2025. Vastausprosentti oli 80 % Sisäisen informoinnin kanava Lintra on ajantasainen ja työntekijöiden saavutettavissa. Toiminta on avointa ja tasa-arvoista, uutispäivitykset, ohjeet ja muistiot ovat henkilöstön saatavilla. Työsuhteensa päättäneiden lähtökysely on toteutettu vuonna 2025. Anonymirekrytointia on käytetty 11 krt vuonna 2025 ja mahdollisuutta on tarjottu aktiivisesti palvelualueille. Työterveyshuollon kanssa on toteutettu aktiivista yhteistyötä työkyvyn ja työtehtävien yhteensovittamiseksi.

		työkykytilanteissa uudelleen sijoittuminen työkyvyn mukaisesti koko organisaation tuottama toiminta huomioiden.	
Huolehditaan osaamisen vahvistamisesta ja henkilöstöresurssien oikeasta kohdentamisesta sekä laadukkaasta perehdytyksestä.	Työhyvinvointikyselyn tulos: Minulla on tarpeeksi aikaa saada työni tehtyä? Kysymykseen parannus eri mieltä vastanneiden osalta (2018:38 %, 2020:29 %, 2022:27 %, 2023; 26 %) Tavoite 2025: 25 %	Eläköitymisiin ja osaamisen varmistamiseen varaudutaan henkilöstösuunnittelun sekä jatkuvan osaamisen kehittämisen ja perehdyttämisen avulla. Henkilöstösuunnitelma on ennakoiva ja ajantasainen. Vuosilomasuunnittelu on suunnitelmallista ja varahenkilöjärjestelmät ovat kunnossa kaikilla osa-alueilla	Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2025 on ohjannut henkilöstösuunnittelua ja osaamisen varmistamista sekä sitä on päivitetty talouskatsausten yhteydessä. Vuosilomasuunnittelua tehdään toimintälähtöisesti ja varahenkilöjärjestelmät huomioiden.
Työturvallisuuden kehittäminen sekä tapaturmien ennaltaehkäisy ja määrän vähentyminen.	Työtapaturmista johtuvat sairauspoissaolot ovat pienemmät kuin aikaisemmin (2020: 856 kpv, 2021: 696 kpv, 2022: 380 kpv, 2023: 326 kpv, 2024: TA alle 450) TA2025: alle 400	Työsuojelurakenteiden kehittäminen, tapaturmien sekä läheltä piti tilanteiden analysointi ja ennaltaehkäisy. Riskienarvioinnin- ja työturvallisuusilmoitus ohjelmisto WPron käyttöä vahvistetaan ja sen tuottaman tiedon avulla vahvistetaan työturvallisuutta koko organisaatioissa.	Tapaturma- ja läheltä piti-ilmoituksien (2025 414 kpl) käsittelyä ja toimenpiteitä on seurattu ja analysoitu. Toimintaympäristöilmoituksia (2025 44 kpl) on selvitetty yhteistyössä kiinteistöhuollon kanssa ja asiat viety eteenpäin sisäilmatyöryhmälle. Riskien- ja vaarojen arviointiin annettu koulutusta esihenkilöstölle.
	Työhyvinvointikyselyn tulos: Esihenkilöni keskustelee riittävästi työhön ja työyhteisöön liittyvistä asioista? (2022: 69 %, 2023: 68 %) TA2025 70 %	Esihenkilökoulutuksilla vahvistetaan johtamisen osaamista, muutoksien hallintaa sekä kehitetään vuorovaikutusta ja puheeksi ottamisen kulttuuria. Esihenkilöiden perehdytysohjelman kehittäminen.	Esihenkilöamukahvit on toteutettu kuukausittain ja esihenkilöiden juridiikka koulutuksen osa 1 toteutettiin 10/2025. Esihenkilöiden systemaattinen perehdytys on aloitettu.

Liperin kunnan henkilöstömäärä 31.12.2025 oli 491 työntekijää. Luku sisältää vakituisten henkilöstön lisäksi sijaiset, määräaikaiset sekä työllistetyt. Henkilöstömäärä on poikkileikkaus yhdeltä päivältä (31.12.2025) ja se ei ota laskennallisesti huomioon palkattomia poissaoloja. Vuoden 2025 lopussa Liperin kunnan henkilöstöstä 81 % (2024, 80 %) työskenteli vakituksessa virka- tai työsuhteessa. Määräaikaisten työntekijöiden osuus henkilöstöstä oli 19 % (2024, 20 %). Vakituisten työsuhteiden määrä on edelleen kasvanut, tämä on strategisesti oikea suunta pitovoiman ja osaamisen varmistamisen näkökulmasta. Määräaikaisten työsuhteiden tarvetta on tarkasteltu koko kunnassa taloudentasapainottamisen näkökulmasta.

Palvelusuhteet	Vuonna 2023	Vuonna 2024	Vuonna 2025	Muutos edell. vuodesta hlöä
Vakituiset	380	391	396	+5
Määräaikaiset	130	100	95	-5
Liperin kunta yhteensä	510	491	491	0

Kuva 8, Palvelussuhteiden luonne 2023–2025 ja muutos vuoteen 2024 verrattuna

Kunnan henkilöstömäärä vaihtelee vuoden aikana ja tämän vuoksi henkilötyövuosi kuvaa paremmin kuntayhtymän henkilöstömäärää kuin henkilöstömäärä tietyinä päivinä. Henkilötyövuodella (HTV) tarkoitetaan koko vuoden kokoaikatyössä ollutta henkilöä, jolloin osa-aikaisten tai osan vuotta työssä olleiden henkilöiden työpanos lasketaan tehdyn työajan suhteessa.

Palvelualue	HTV1			HTV2			HTV3		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Keskushallintopalvelut	63,8	52,7	44,3	61,9	51,9	44,2	53,7	43,9	38,3
Hyvinvointipalvelut	363,7	358	356	334,9	332,8	338,4	290,8	292,7	296,8
Elinympäristöpalvelut	84,2	86,1	84,3	81	82,5	82	69,4	69,4	67,7
Yhteensä	511,7	496,9	484,5	477,8	467,2	464,6	413,9	406,1	402,9

Kuva 9, Liperin kunnan henkilöstön työpanos HTV lukuina vuosina 2023–2025

HTV1 = palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

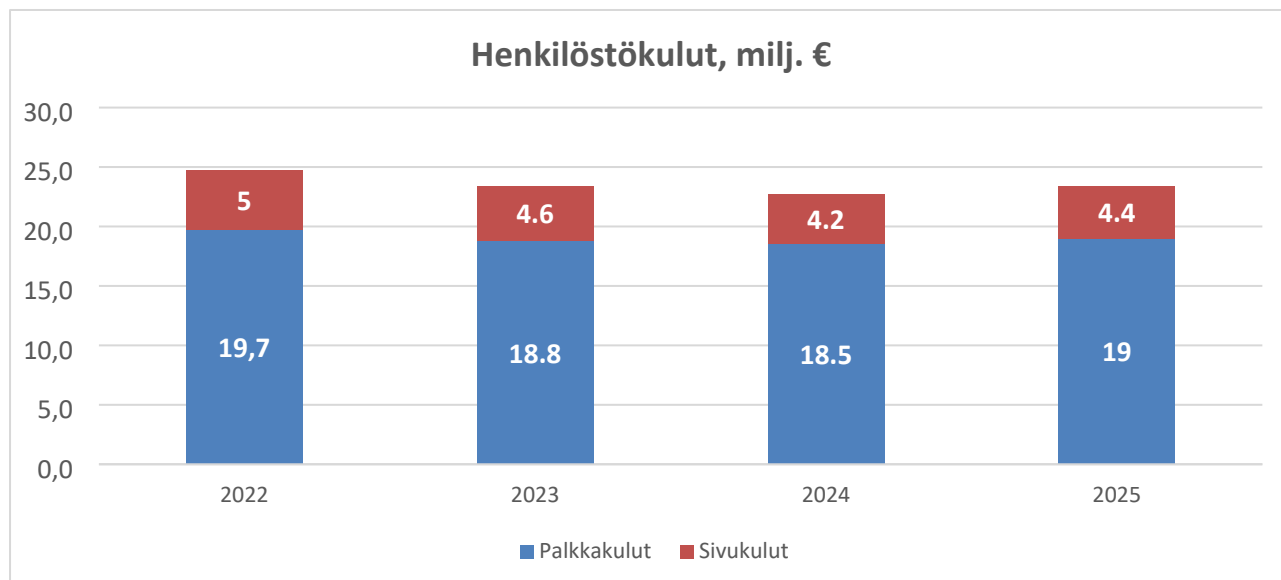
HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100), josta vähennetty palkattomat poissaolot

HTV3 = todelliset palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100), josta vähennetty kaikki poissaolot ja myös loma-ajat

Tarkasteltaessa henkilöstömäärän kehitystä HTV2 luvun avulla, joka vastaa parhaiten työntekijöiden toteuttanutta laskennallista työpanosta on koko kunnan toteutunut tulos 464,6 HTV:tä ja vähennystä siinä on 2,6 HTV:tä edelliseen vuoteen verrattuna. HTV 2 vähennystä on tapahtunut entisen keskushallintopalveluissa, mutta vastaavasti hyvinvointipalveluissa on jouduttu vastaamaan lastensuojeluyksikön ja Honkalammen koulun opetusjärjestelyihin sekä perusopetuslain muutokseen oppimisen tuen uudistuessa, jotka ovat osaltaan kasvattaneet henkilötyövuosisipanosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Liperin kunnan henkilöstökulut olivat vuonna 2025 yhteensä n. 23,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluista palkkakuluja oli n. 19 miljoonaa euroa ja palkkojen sivukuluja n. 4,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluja ovat väistämättä viime vuosina kasvattaneet työ- ja virkaehtosopimuksen palkkaohjelman mukaiset korotukset. Vuoden 2025 toteutuneet henkilöstökulut ovat kuitenkin noin -290 000 euroa pienemmät, kuin talousarvio tavoitteessa.

Vuoden 2025 virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkkaohjelman yleiskorotukset ja kehittämisohjelmaerät nostivat henkilöstön palkkoja yhteensä lähes 3,5 %. Kehittämisohjelma erät yht. 0,8 % 1.2.2026 ja 1.6.2026 käytettiin valtakunnallisen tasopalkkajärjestelmän käyttöönottoon ja 1.10.2025 yleiskorotus nosti henkilöstön palkkoja 2,5 % tai vähintään 53 €/kk/hlö.

Kuva 10, Liperin kunnan henkilöstökulujen kehitys vuosina 2022–2025, milj. €,

Hallintopalvelut	HTV2 2023	HTV2 2024	HTV2 2025	Hyvinvointi- palvelut	HTV2 2023	HTV2 2024	HTV2 2025	Elinympäris- töpalvelut	HTV2 2023	HTV2 2024	HTV2 2025
Palvelupiste	1,3	0,9	1,0	Hyvinvoinnin hallinto	2,6	2,8	3,3	Elinympä- ristön hallinto	2,2	2,0	2,1
Kunnanhallitus	1,8	1,9	2,1	Hyvinvoinnin hankkeet	14,8	11,8	8,7	Kunnossapi- topalvelut	8,8	8,9	9,2
Hallintopalvelut	5,0	4,9	4,5	Mattisenlah- den koulu	4,6	4,7	4,1	Siivous- palvelut	21,3	23,9	22,3
Vaalit	0,2	0,5	0,2	Salokylän koulu	6,3	6,0	5,6	Liikenne- väylät	1,5	1,5	2,0
Talous- ja palkkahallinto	5,6	4,8	4,3	Liperin koulu	20,1	15,5	16,1	Jätehuolto	0,5	0,1	0,1
Hankkeet	2,2	0,8	1,0	Ylämyllyn koulu	95,0	99,0	103,1	Liikunta- paikat	9,4	8,9	7,6
Työllisyys- palvelut	14,7	12,4	13,5	Viinijärven koulu	16,0	15,4	13,0	Puistot ja yleiset alueet	0,4	0,4	0,7
Tukityöllistetyt /Työpaja	16,3	11,0	3,3	Honkalam- men koulu	29,2	31,2	33,6	Maankäyttö ja kaavoitus	3,0	3,7	3,1
Henkilöstö- palvelut	3,0	2,8	2,8	Muu perus- opetus	4,7	5,7	5,1	Rakennus- valvonta	3,4	2,6	2,6
Maaseutuelin- keinot hallinto	1,0	1,7	1,6	Liperin päiväkoti	6,9	13,3	14,1	Ympäristö- palvelut	1,2	0,2	0,2
Maaseutuelin- keinot Joensuu	1,7	1,7	1,7	Taikametsän päiväkoti	25,5	28,7	28,6	Viemäri- laitos	3,4	3,2	3,7
Maaseutuelin- keinot Nurmes	1,0	1,0	1,1	Paloaukean päiväkoti	16,2	15,5	15,2	Puhdasvesi- laitos	3,4	3,2	4,1
Maaseutuelin- keinot Juuka	0,7	0,8	0,6	Puolivälän päiväkoti	18,2	16,8	17,3	Patteriston keittiö	6,1	6,6	6,2
Maaseutuelin- keinot Lieksa	0,6	0,6	0,6	Viinijärven päiväkoti	12,2	12,0	11,0	Hulevedet			0,3

Maaseutuelin- keinot Outokumpu	0,6	0,6	0,6	Lautasuon päiväkoti	16,9	18,0	22,9	Ylämyllyn keskus- keittiö	17,3	17,1	17,8
Maaseutuelin- keinot Polvijärvi	1,1	1,2	1,1	Perhepäivä- hoito	8,2	7,5	7,2				
Maaseutuelin- keinot Ilomantsi	0,6	0,6	0,6	Esiopetus	7,2	1,1	0				
Maaseutuelin- keinot Kontiolahti	0,3	0,3	0,3	Varhais- kasvatuksen yhteiset	13,0	13,2	11,7				
Maaseutuelin- keinot Keski- Karjala	3,4	3,0	3,0	Täydentävä varhais- kasvatus	5,3	0	0				
Maaseutuelin- keinot Heinävesi	0,3	0,3	0,3	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	1,8	1,9	5,9				
				Nuorisotyö	4,9	5,7	7,1				
				Kulttuuri- palvelut	1,3	1,4	1,1				
				Liikunta- palvelut	3,9	3,5	3,7				
Hallintopalvelut	61,9	51,9	44,2	Hyvinvointi- palvelut	334,9	332,8	338,4	Elinympäris- töpalvelut	81	82,5	82

Kuva 11, HTV2 luvut yksikötasoisesti palvelualueittain vuosilta 2023–2025

1.6 Ympäristötekijät

Liperin kunnan alueella on huomattavat pohjavesivarat. Pohjavesialueita on kaikkiaan 20 ja niistä 12 on luokiteltu vedenhankinnan kannalta tärkeiksi (luokka 1/1E). Yksittäisillä pohjavesialueilla riskiä pohjaveden laadulle aiheutuu muun muassa maa-ainesten otosta, maataloudesta, pienteollisuudesta, moottorirata- ja lentokenttätoiminnoista sekä asutuksen jätevesistä. Asutuksen jätevesistä pohjavesille aiheutuvaa riskiä ovat pienentäneet vesiosuuskuntien viemäriverkoston laajentuminen sekä kiinteistökohtaisiin jätevesijärjestelmiin tehdyt parannustyöt.

Liperissä ei ole yksittäistä suurta riskitoimintaa, mutta yksittäisiä pienempiä ympäristöriskejä aiheutuu muun muassa teollisuudesta, jätteiden käsittelystä, polttoaineiden varastoinnista ja ampumaradoista. Vuonna 2025 kunnan tietoon ei tullut vahinkoa tai onnettomuutta, josta olisi aiheutunut vakavaa ympäristön pilaantumisen riskiä.

Ympäristönsuojelulain velvoittaman säännöllisen valvonnan järjestämiseksi on hyväksytty ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2023–2026. Valvontakohteiden määräaikaistarkastuksia varten hyväksytään vuosittain valvontaohjelma. Vuodelle 2025 suunnitelluista kuudesta tarkastuksesta toteutui 3. Kaksi jätettiin tekemättä, koska luvanvarainen toiminta oli päättynyt ja yksi siirrettiin vuodelle 2026. Määräaikaistarkastukset ovat maksullisia.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee maksutuloja määräaikaistarkastusten lisäksi myös muun muassa ympäristö- ja maa-aineslupamaksuista, toimintojen rekisteröinnistä sekä meluilmoitusten käsittelystä. Vuonna 2025 tehtiin yksi eläinsuojan ilmoitusmenettelypäättös, kaksi ympäristölupapäätöstä, kaksi maa-aineslupapäätöstä ja kolme päätöstä meluilmoituksista. Ympäristönsuojelun vastuualueelle kuuluu myös maa-aineslupien valvonta. Vuonna 2025 Liperin kunnan alueella oli tarkastettavia maa-ainesten ottoalueita 21 kpl. Tarkastettaville alueille tehdään vähintään kerran vuodessa valvontakäynti. Valvonnasta peritään elinympäristölautakunnan hyväksymä vuotuiseen ottomäärään perustuva maksu. Tarkastuksia tehdään myös kuntalaisilta tai muilta viranomaisilta tulleiden ilmoitusten perusteella. Näistä tarkastuksista ei peritä maksua.

Vuoden 2023 loppupuolella aloitettuun rakennetun ympäristön valvontasuunnitelmaan liittyvä tarkastuskierros tehtiin marraskuussa 2025. Edellisen tarkastuskierroksen jälkeen lähetetyt kehotuskirjeet olivat tehonneet muutamassa kohteessa. Kohteille, jotka ovat edelleen siistimättä, lähetetään uudet kehotuskirjeet vuoden 2026 aikana.

Liperi on osallistunut Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeeseen vuodesta 2015. Osallistumisellaan Liperi on sitoutunut tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Liperin kokonaispäästöt ovat vähentyneet vuodesta 2005 vuoteen 2024 kolmekymmentäyksi prosenttia. Asukaskohtainen päästövähennys samalla aikavälillä on 32 %. Kaikissa Hinku-kunnissa kokonaispäästöt ovat vähentyneet 40 % ja asukaskohtaiset päästöt 44 %. Suurin osa Liperin kunnan päästöistä koostuu maatalouden, tieliikenteen ja työkoneiden päästöistä.

Liperin kuntaan valmistui vuonna 2022 Kestävän kehityksen ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on taata kestävästi kehittyvä Liperin kunta, jossa otetaan ympäristö, talous ja ihminen tasavertaisesti huomioon. Ohjelma täyttää myös ilmastolain velvoittaman kunnan ilmastosuunnitelman vaatimukset. Ohjelman toimenpiteitä on viety toteuttamisvaiheeseen: muun muassa katu- ja ulkovaloja on vaihdettu led-valoiksi. Ohjelma on otettu huomioon myös Välikankaan yritysalueen laajennussuunnitelmassa, jossa tehtiin mm. ilmastoystävällisen rakentamisen suunnitelma alueelle, jotta rakentaminen voidaan toteuttaa mahdollisimman ympäristöystävällisesti herkälle pohjavesialueelle.

Liperin kunta liittyi vuonna 2023 kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS), joka päättyi vuoden 2025 lopulla. Päättynyttä KETS-kautta jatkaa vuoden 2026 alusta Julkisen alan energiatehokkuussopimus (JETS), joka jatkuu aina vuoteen 2035 saakka. Liittyjä pyrkii siihen, että se toiminnassaan noudattaa mm. energiatehokkuus ensin -periaatetta, käyttöönottaa uutta energiatehokasta teknologiaa, lisää kulutusjoustoa sekä sisällyttää hankintojen energiatehokkuusohjeet osaksi omia hankintamenettelyjä siten, että

hankintakustannusten lisäksi otetaan huomioon myös käytön aikaiset kustannukset ja käyttöikä. Jokainen liittyjä toteuttaa toimia omista lähtökohdistaan ja sitoutuu tekemään parhaansa tavoitteen saavuttamiseksi. Työ edellyttää johdon sitoutumista, pitkän aikavälin päämäärien ja tavoitteiden asettamista sekä niiden systemaattista toteuttamista ja seuranta. Liperin kunta päätti valtuuston kokouksessaan 29.9.2025 liittyä JETS-sopimukseen. Liittymisellä tuetaan ja edistetään Liperin kunnan HINKU-tavoitteita ja Liperin kunnan Kestävän kehityksen ohjelmaa.

Liperin Kirkkolahden vedenlaadun parantamiseen tähtäävän hankkeen selvitystyö oli käynnissä vuonna 2023 ja hankkeen loppuraportti valmistui vuoden 2023 lopulla. Vuonna 2025 on loppuraportin pohjalta tehty toimenpiteiden toteuttamissuunnitelmaa ja sitoutettu maanomistajia suunnitelman toteuttamiseen. Työ Kirkkolahden vedenlaadun parantamiseksi jatkuu edelleen vuonna 2026.

Liperin kunnan edellinen pohjavesien suojelusuunnitelma valmistui vuonna 2012, eikä sitä ole sen jälkeen päivitetty. Tuolloin seitsemälle pohjavesialueelle laadittiin suojelusuunnitelmat ja neljälle tehtiin riskikartoitus. Loppuvuodesta 2024 Liperin kunta haki Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta avustusta viiden pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittämiseen. Avustus myönnettiin toukokuussa 2025 ja jo samassa kuussa pidettiin hankkeen aloituskokous. Päivitystyön tekee Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry ja sen on määrä valmistus vuoden 2026 loppuun mennessä.

1.7 Väestön hyvinvointi ja terveys

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä (Kuntalaki 410/2015, 1 §). Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6§ velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Kaikkea toimintaa ja palveluiden järjestämistä ohjaa kuntastrategia. Kunnan ja hyvinvointialueen tulee tehdä yhteistyötä ja tukea toisiaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa. Niillä on myös vuosittainen velvoite neuvotella keskenään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioista sekä huomioida neuvotteluissa ja yhteistyössä myös muut toimijat kuten järjestöt, yritykset ja julkisen sektorin toimijat.

Väestön hyvinvointi ja terveys

Kunnan hyvinvointityötä ohjaa hyvinvointityöryhmä, jossa on laaja-alainen ja moniammatillinen edustus hyvinvointialueelta, seurakunnista, poliittisista päättäjistä, järjestöistä sekä kunnan viranhaltijoista. Hyvinvointiryhmä kokoontui viisi kertaa vuonna 2025. Hyvinvointiryhmän kokouksissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita sekä erikseen valmisteltuja teemoja. Vuoden aikana hyvinvointiryhmässä kuultiin kunnan mm. varhaiskasvatuksen hyvinvointityöstä, etsivä nuorisotyö- toiminnasta kunnassa, ikäihmisten hyvinvointipalveluista ja toiminnasta Liperissä sekä hyvinvointialueella, pelastuslaitoksen turvallisuuspalveluista ja varautumistilanteesta ja alueellisesta hyte-yhteistyörakenteesta ja yhteistyösopimuksesta. Lisäksi käsiteltiin työllisyyspalveluiden ajankohtaisia asioita sekä maahanmuuton ja kotoutumisen tilannekuvaa.

Hyvinvointia ja terveyttä edistäviä suunnitelmia

Liperin kunnan laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma 2025-2028 hyväksyttiin valtuustossa 27.1.2025 § 3. Lakisääteinen hyvinvointisuunnitelma pohjautuu maakunnalliseen hyte-ohjelmaan, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet Pohjois-Karjalassa 2025–2028. Vuonna 2025 laadittiin kuvitettu esite hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2025-2028.

Vuonna 2025 laadittiin kunnan kotoutumishjelmaa kuvaava asiakirja, tehtiin kulttuuripalvelujen nykytilan arviointi, jonka pohjalta laaditaan kulttuuriohjelma vuonna 2026. Uuden kuntastrategian valmistelu käynnistettiin vuonna 2025.

Vuodelle 2025 asetettujen painopistealueiden toteuma ja muu toiminta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alaista, poikkihallinnollista ja moniammatillista yhteistyötä ja kumppanuutta. Vuoden 2025 kesällä luovuttiin maakunnallisesti alueellisista kumppanuusryhmistä ja siirryttiin kuntakohtaisiin lakisääteisiin neuvotteluihin. Liperin kunta käy lakisääteiset neuvottelut kumppaneiden kanssa omassa monialaisessa hyvinvointityöryhmässä.

Suomen UNICEF myönsi 25.3.2025 Liperille Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Kunnassa jatketaan lapsiystävällisyyden kehittämistä ja lapsen oikeuksien toteutumisen toimia uusilla tavoitteilla myös 2026.

Kunnan perhekeskustiimin toiminta käynnistyi syksyllä 2025. Tiimin vetäjänä toimii varhaiskasvatuksen johtaja Tiina Korhonen ja apulaisrehtori Maarit Nummila. Perhekeskustiimi on lasten, nuorten ja perheiden kanssa arjen toimintaympäristöissä työskentelevistä toimijoista koostuva monialainen tiimi. Perhekeskusverkoston yhteistyöhön osallistuttiin aktiivisesti. Maakunnallisen perhekeskusverkoston ohjausryhmän puheenjohtajana toimii kunnan hyvinvointijohtaja.

Perheiden kohtaamispaikan (Kota) toiminta jatkui aktiivisena, yhteistyötä ja toimintoja järjestettiin eri toimijoiden kanssa. Perheiden määrä Kota-toiminnassa on lisääntynyt ja yhteistyöstä neuvolan kanssa ohjautui uusia perheitä Kota-toimintaan. Vuonna 2025 kävijöitä oli yhteensä 1258 hlöä, 821 lasta ja 437 aikuista. Kohtaamispaikkatoiminnan arvioinnin ja asiakaskyselyiden mukaan Kota koetaan matalan kynnyksen paikaksi, joka tukee perheiden arkea ja hyvinvointia sekä ehkäisee syrjäytymistä. Liperin kohtaamispaikan ja

Liperi on mukana Voimaa Vanhuuteen –ohjelmassa sekä Liperin ikiliikkuajat –hankkeessa, johon saatiin kolmannen vuoden hankerahoitus vuodeksi 2026. Vuonna 2025 käynnistettiin Voimaa vanhuuteen ohjelman mukaiset VoiTas (voima- ja tasapainoryhmät), koulutettiin vertaisohjaajia sekä ulkoiluystäviä. Vertaisohjattuja liikuntaryhmiä lisättiin sekä käynnistettiin ulkoiluystävätoiminta vuonna 2025. Ikäihmisten ulkoiluystävätoiminnan yhteistyötä kehitetään ja vakiinnutetaan edelleen. Liperin seurakunnan kanssa aloitettiin ulkoiluystävätoiminnan yhteistyö vuonna 2025.

Vuosi 2025 oli Liperin kunnan 150-vuotisjuhlavuosi, jota juhlittiin kymmenien kulttuuri-, liikunta- ja muiden tapahtumien merkeissä. Liperin juhlavuosi toteutettiin kuntalaisia laajasti osallistaen ja eri ikäluokat huomioiden. Tapahtumat tavoittivat kunnan asukkaiden lisäksi myös mökkiläisiä, matkailijoita ja lähikuntien asukkaita. Juhlavuoden tapahtumia järjestettiin yhteensä yli 70. Tapahtumissa tavoitettiin runsaasti kuntalaisia, muun muassa marraskuussa järjestetyssä Puuhaa ja Pomppulinnoja- lasten tapahtumassa oli n. 850 kävijää ja samalla juhlistettiin Liperin Lapsiystävälinen kunta -tunnustusta.

Liperin ja Viinijärven yhteisöalojen toiminta jatkui vilkkaana vuonna 2025, tapahtumia ja toimintaa järjestettiin runsaasti. Yhteisöalojen toiminta on osoittautunut hyvinvointia edistäväksi ja eri toimijoiden yhteenkuuluvuutta ja yhdessä tekemistä edistäväksi tahoksi.

Vuonna 2025 toteutettiin laaja-alainen liikenneturvallisuushanke Paloaukean ja Jyrin koulu- ja päiväkotiympäristössä, jossa linja-autoille ja muulle liikenteelle tehtiin uudet omat saattoliikennealueet ja jalankululle sekä pyöräilylle uudet kevyen liikenteen väylät. Nuorten paikka rakennettiin yhteistyössä elinkeinoelämän ja nuorten kanssa ja se otettiin käyttöön Ylämyllyllä syksyllä 2025.

Ylämyllyn alueen kehittämissuunnitelman laadinta käynnistettiin yhteistyössä ja osallistaen alueen elinkeinoelämää, asukkaita ja eri sidosryhmiä. Vuonna 2025 järjestettiin runsaasti yleisötyöpajoja ja asukaskuulemisia, kyselyitä sekä yritystyöpajoja kehittämissuunnitteluun liittyen.

Seuraaville vuosille siirtyneitä toimenpiteitä:

Kuntalaisten turvallisuutta edistäviä toimia valmistellaan laajasti vuonna 2026. Valmiussuunnitelmien päivittäminen ja turvallisuussuunnitelman laadinta tehdään vuoden 2026 aikana. Vuonna 2025 käynnistetyn monialaisen kriisityöryhmän toimintaa ja kehittämistä jatketaan.

Yksinäisyyden tunnistamiseen ja puuttumiseen liittyvät koulutukset hyvinvointipalvelujen henkilöstölle eivät vielä toteutuneet. Perusopetuksessa ei perustettu työryhmää koordinoimaan kiusaamisen ennaltaehkäisyä ja koulupäivän turvallisuuden edistämistä, vaan se liitettiin osaksi opiskeluhuollon ohjausryhmän toimintaa. Nuorisotyön puolella tehostetun nuorisotyön suunnitelman laadinta on käynnistetty ja jatkuu osana kunnan kriisisuunnitelman laadintaprosessia.

Liperin kunnan alueelle jää vuonna 2026 ainoa Itä-Suomessa oleva vastaanottokeskus. Kunnan maahanmuuton ja kotouttamisen työ nousee entistä merkityksellisemmäksi. Monialainen työryhmä jatkaa toimintaansa ja kotoutumislain uudistuksen toimeenpanoa. Vuoden 2026 aikana palvelumuotoillaan Liperin kunnan kotoutumispalvelut ja kotoutumisen edistämisen toiminta vahvistuu kunnan kaikilla toimialoilla.

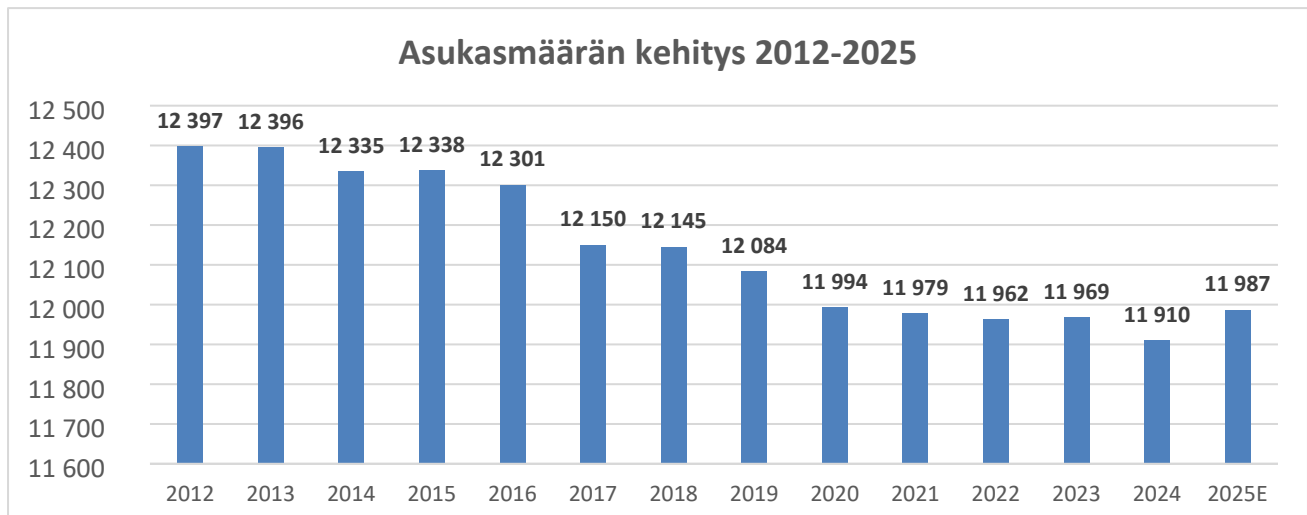
Viinijärven lähiliikuntapaikan toteuttaminen siirtyi Viinijärven koulun rakentamisen jälkeen toteutettavaksi ja liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys toteutetaan myöhemmin. Uuden päiväkodin alustava suunnittelu Ylämyllylle on käynnissä.

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden tila

Hyvinvoivat ja terveet kuntalaiset lisäävät kunnan elinvoimaisuutta ja ylläpitävät kestävää taloutta. Varhainen tuki ja ennalta ehkäisevä toiminta tukevat parhaiten kuntalaisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn säilymistä ja vähentävät korjaavien sote-palveluiden tarvetta. Hyvinvoivat kuntalaiset jaksavat pitää itsensä lisäksi huolta läheisistään ja toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Ennakotietojen mukaan vuonna 2025 Liperissä syntyi 86 lasta. Kuolleiden määrä Liperissä on syntyneitä suurempi. Vuonna 2025 kuoli Liperissä 124 henkilöä. Ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä on noussut viime vuosina tasaisesti, vaikka ikäihmisiä on Liperissä hieman valtakunnallista keskiarvoa vähemmän. Ennakollinen Liperin väkiluku 31.12.2025 oli 11 987 henkilöä. Kasvua vuodesta 2024 on 77 henkilöä.

Kuva 12, Liperin kunnan asukasmäärän kehitys vuosina 2012-2025. Vuoden 2025 asukasmäärä on ennakkollinen.

Tuoreimmat tilastolliset tiedot mm. väestörakenteesta ovat vuodelta 2024. Valtakunnallisissa tilastoissa on 1–2 vuoden viive. Vuonna 2024 alle 15-vuotiaita Liperin väestöstä oli 16,8 %, 15-64-vuotiaita 58,5 % ja yli 64-vuotiaita 24,7 % väestöstä.

Lapset ja lapsiperheet

Vuonna 2024 lapsiperheitä Liperissä oli 1 284 kpl (39,0 %) ja näistä 22,4 % oli yhden vanhemman perheitä. Yhden vanhemman perheiden lukumäärä on viime vuosina pysynyt samalla tasolla. Tilastot osoittavat, että perheiden määrä, joissa ei ole lapsia, kasvaa tasaisesti myös Liperissä. Lapsiperheitä on kuitenkin edelleen maakunnallista tasoa enemmän ja alle 18-vuotiaita lapsia on keskimäärin 1,89/perhe). Lapsiperheistä 6,2 % sai toimeentulotukea vuonna 2024. Määrä on pienempi kuin maassa keskimäärin. Lasten pienituloisuusaste vuonna 2024 oli 13,8 %, joka oli edellistä vuotta suurempi.

Liikuntaa harrastavien nuorten määrä on Liperissä selvästi maan tulosta vähäisempi ja yleensäkin vähäisesti liikuntaa harrastavien nuorten määrä on kasvanut. Syksyllä 2025 tehdyn Move-mittauksen perusteella 5. lk. 27,3 % ja 8. luokkalaisista 33,1 % oppilaista fyysinen toimintakyky oli mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Osuus on kuitenkin pienentynyt kummallakin ryhmällä edellisestä mittauksesta. Uuden toimintamallin kokeilusta on saatu positiivisia tuloksia ja sen kehittäminen jatkuu 2026. Myös työ elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan yhtenäisen ohjauksen polun rakentaminen lapsista ikäihmisiin jatkuu.

Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan sähkötupakan ja nikotiinipussien päivittäinen käyttö nuorilla on lisääntynyt. Sähkötupakan käyttökokeiluja on havaittu jo alakouluikäisillä. Viimeisimmän (lokakuu 2023) päihdetilannekyselyn vastaajista 26 % oli havainnut tupakka- ja nikotiinituotteiden välittämistä ja 15 %

alkoholin välittämistä alaikäisille. Alaikäisten (alle 18 v.) vastauksissa 29 % oli havainnut tupakka- ja nikotiinituotteiden välittämistä ja 16 % alkoholin välittämistä.

Vuonna 2025 Liperissä tehtiin 447 lastensuojeluilmoitusta, jotka koskivat 250 eri lasta. Yhteydenottoja sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi tehtiin 198 kpl, koskien 171 eri lasta. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen liperiläisten lasten (0–17-vuotiaat) määrä vuonna 2025 oli 49. Määrä on pysynyt lähes samana edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan 4. ja 5. luokan oppilaista 89 % oli tyytyväisiä elämäänsä. Tyytyväisyys elämään on noussut muutaman prosenttiyksikön edelliseen mittaukseen verrattuna.

Nuoret

Nuorten polarisaatio näkyy arjessa. Enemmistö nuorista voi hyvin. Sen sijaan osalla nuoria on yhä enemmän erilaisia ongelmia, pahoinvointia sekä vahingollista käyttäytymistä. Nuorten ja nuorten aikuisten yksinäisyys, ahdistuneisuus ja mielenterveysongelmat ovat havaintojen ja tilastojen mukaan lisääntyneet.

Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan 8. ja 9. luokan oppilaista 14 % tunsi itsensä usein yksinäiseksi. 8. ja 9. lk. oppilaista 10 % koki, ettei ole yhtään läheistä ystävää. Yksinäisyyden tunnistamiseen ja puuttumiseen liittyvät koulutukset ovatkin tärkeitä toteuttaa.

8. ja 9. lk. oppilaista 24 % koki kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta vuonna 2025. Sosiaalista ahdistuneisuutta 8. ja 9. lk oppilaista koki 45 %, joka on koko maan tasoa suurempi. Molemmat prosenttiosuudet ovat kasvaneet edellisen kouluterveyskyselyyn verrattuna.

Vuoden 2025 Kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9. luokkalaisista 11 % käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja. 8. ja 9 luokkalaisista 38 % ei syö päivittäin koululounasta.

Vuonna 2025 nuorisotyöttömyys oli 28,5 % 18–24-vuotiaasta työvoimasta. Määrä on noussut selvästi edellisestä vuodesta (22,3 %) ja on koko maan tulosta korkeampi. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli Liperissä vuonna 2024 yhteensä 131, missä oli kasvua edelliseen vuoteen. Nuorten työttömyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja heidät tulisi saada työllistämisen toimenpiteiden piiriin mahdollisimman pian. Liperin työllisyyspalveluiden painopiste on nuorissa (alle 30-v) työnhakijoissa. Nuorten työllisyys- palveluita on koottu muun muassa TNO-hankkeen kautta yhteiseksi, monialaiseksi palveluksi. Nuorten urapolkuja vahvistetaan työhönvalmennuksen ja uravalmennuksen kautta.

Viimeisimmän Hyvinvoiva pohjoiskarjalainen nuori -selvityshankkeen kyselyn mukaan 94 % liperiläisistä nuorista koki saavansa tarpeeksi tietoa hyvinvointiin liittyen oman paikkakunnan palveluista. 18 % koki kuitenkin, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa. Apua ja tukea saatiin eniten koulusta ja omilta läheisiltä. Lisäksi toivottiin mm. harrastuspaikkoja ja nuorten oleskelupaikkoja ulkona, joka toteutui, kun Nuorten paikka valmistui ja otettiin käyttöön Ylämyllyllä syksyllä 2025

Työikäiset

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2025 Liperissä 14,4 %. Osuus kasvoi edelliseen vuoden joulukuuhun verrattuna 0,6 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 37 % vuonna 2024, jossa kasvua on 1,4 %.

Vuonna 2024 perustoimeentulotukea Liperissä sai 431 kotitaloutta. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25–64 vuotiaista oli Liperissä 7,9 % vuonna 2024. Sairauspäivärahaa saaneiden 24–64-vuotiaiden osuus/1000 vastaavan ikäisistä Liperissä oli 121,3 vuonna 2024, joka on suurempi kuin valtakunnallisesti keskimäärin. Suurella osalla työttömistä työnhakijoista oli useita työllistymisen esteitä kuten muun muassa taloudellisiin kannustimiin liittyviä esteitä, ikääntyminen ja päihdeongelmia.

Ikäihmiset

Yli 65-vuotiaiden määrä Liperissä jatkaa kasvua. 65-vuotta täyttäneiden osuus liperiläisistä oli 25,2 % vuonna 2025 (24,7 % vuonna 2024). Ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä on noussut viimeisen kymmenen

vuoden aikana tasaisesti. Vuonna 2025 väestöstä 11,3 % (10,8 %) oli täyttänyt 75 vuotta. Ikääntyneiden osuus on kasvanut samassa suhteessa maakuntaan ja koko maahan verrattuna.

Keskeisimmät haasteet tuleville vuosille

Liperin väestön keskeisimmät terveyden ja hyvinvoinnin haasteet on kuvattu täsmällisesti laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa vuosille 2025–2028.

Liperin kunnan talouden suuret haasteet vaativat edelleen talouden tasapainottamista. Tasapainottamisen toimenä on tehty palvelurakenteen muutoksia, jotka näkyvät myös kuntalaisten palveluissa.

Talouden haasteet näkyvät kuntalaisten arjessa ja hintojen nousu kauttaaltaan kuormittaa. Lapsiperheiden pienituloisuusaste on Liperissä samalla tasolla kuin koko maassa. Kunnan yleinen pienituloisuusaste oli 13,3 %, joka oli koko maan tasoa pienempi vuonna 2024.

Loppuvuodesta 2025 työttömyysprosentti on kasvanut edelleen ja pitkään työttömänä olleiden ja vaikeasti työllistyvien määrä on noussut selvästi. Valtakunnallisesti verrattuna Liperin nuorisotyöttömien määrä oli suuri.

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyssä 25 % liperiläisistä nuorista koki kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi. Osuus on kuitenkin laskenut edellisestä kyselystä ja on lähellä koko maan tasoa. Liikuntaa ohjatusti harrastavien nuorten määrä on Liperissä maan tulosta pienempi ja vähäisesti liikuntaa harrastavien nuorten määrä on kasvanut. Liikkumisen edistämisen ja ruokakasvatuksen tulee olla tulevaisuuden painopisteinä.

Yksinäisyyden kokemus erityisesti nuorilla ja ikäihmisillä on kasvanut. Uusimman kouluterveyskyselyn mukaan tilanne on kuitenkin parantunut alakouluikäisillä. Yksinäisyyden tunnistamiseen ja puuttumiseen liittyvät koulutukset hyvinvointipalvelujen henkilöstölle on tärkeää toteuttaa.

Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan 45 % nuorista (8. ja 9. lk.) koki sosiaalista ahdistuneisuutta. Osuus on kasvanut ja on koko maan tulosta korkeampi. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki 24 % 8. ja 9. lk. oppilaista.

Sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien päivittäinen käyttö nuorilla on lisääntynyt. Sähkötupakan käyttökokeiluja on havaittu jo alakouluikäisillä.

Valtakunnallinen TEAviisari-vertailu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä tehtiin keväällä 2025. Liperi sai pisteitä 85 (koko maan keskiarvo 87). (Tulosta heikensi avustusten vähäisyys yhteisöille). Liperissä ennakkovaikutusten arviointi on otettu käyttöön päätöksenteossa ja paikallisen turvallisuussuunnitelman laadintaa selvitetään.

HYTE-kerroin

Kunnille on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäosan suuruus määräytyy prosessi- ja tulosindikaattoreiden mukaisesti, joita on yhteensä 20. HYTE-kertoimen mukainen lisäosa maksettiin ensimmäisen kerran kunnille osana vuoden 2023 valtionosuuksia. Liperin kunnan vuoden 2024 HYTE-kerroin oli 19,7 ja vuoden 2025 HYTE-kerroin 21,3.

1.8 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan toimintaa ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, hallintosäätö ja muu ohjeistus. Valtuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan periaatteet 16.12.2024 (§ 60) ja kunnanhallitus on hyväksynyt periaatteiden pohjalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 17.11.2025 (§ 265). Ohjeet tulivat voimaan 1.12.2025. Ohjeiden mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus on käsitellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumat vuodelta 2025 kokouksessaan 16.3.2026.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista. Sisäisen valvonnan päätavoite on varmistaa, että organisaatio saavuttaa strategiset ja taloudelliset tavoitteensa, toiminta on tehokasta ja tulokSELLISTA, taloudellinen raportointi on luotettavaa, toiminta on lakien, määräysten ja sisäisten ohjeiden mukaista, ja että organisaation omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyttä. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Liperin kunta on sitoutunut jatkuvaan parantamiseen ja kehittämiseen, ja sisäinen valvonta on keskeinen väline tämän tavoitteen saavuttamisessa. Kunnan henkilöstöltä edellytetään aktiivista osallistumista sisäisen valvonnan toteuttamiseen ja kehittämiseen, jotta kunnan toiminta voi vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Esihenkilöiden tehtävänä on johtaa ja ohjata toimintaa ja henkilöstöä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet

Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden seurannassa on käytössä säännöllinen raportointi, jotta mahdollisiin poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä. Kunnanvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kunnan toiminnan ja talouden kehittymisestä laaditaan osavuosisraportointi. Vuonna 2025 laadittiin kaksi talouskatsausta ja kolmas raportointi on tilinpäätösraportti. Toimielimet ovat raportoineet kunnanvaltuustolle talouden ja toiminnan toteutumisesta talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti. Lautakunnat seuraavat talouden toteutumista kuukausittain ja mahdollisiin talouden poikkeamiin reagoidaan raportointien yhteydessä.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talous- ja henkilöstöhallinnossa keskeistä on erilaisten vaarallisten työyhdistelmien ehkäisy ja että ostotoimintoja suorittavat niihin oikeutetut henkilöt. Toimielimet tekevät vuosittain päätökset laskujen hyväksyjistä. Laskujen asiataarkastajien ja hyväksyjien tulee olla eri henkilöitä ja omia kululaskuja ei saa hyväksyä. Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain käteiskassojen alitilittäjät ja määrittelee samalla tilitysrajat, pohjakassan suuruuden ja tilitysjakson. Kassat on tarkastettava vähintään kerran vuodessa. Tilinkäyttövaltuudet päivitetään tarvittaessa. Palkkakirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta vastaavat esihenkilöt. Palkanmaksu tarkistetaan ja raportoidaan säännöllisesti.

Tietohallinto

Tietojärjestelmillä on pääkäyttäjät ja tarvittaessa varapääkäyttäjät. Käyttöoikeudet ohjelmiin anoo esihenkilö. Kunnan ICT palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, jotka huolehtivat palvelimien yms. varmistuksista. Ohjelmien käyttöoikeudet tulee tarkistaa systemaattisesti.

Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää tiedonhallintapaa ja avointa viestintää. Asioista tiedotetaan viipymättä ja avoimesti. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti.

Sisäinen ilmoituskanava

Liperin kunnalla on käytössä kunnan työntekijöille tarkoitettun sisäisen ilmoituskanava pohjautuen ilmoittajansuojelulakiin eli niin sanottuun whistlebloweriin. Lain tarkoituksena on suojella henkilöitä, jotka työnsä yhteydessä havaitsevat Euroopan unionin tai kansallisten säädösten rikkomista esimerkiksi julkisissa hankinnoissa, ympäristönsuojelussa, liikenneturvallisuudessa tai yksityisyydensuojassa.

Ilmoituskanavaan voi tehdä ilmoituksen, jos havaitsee työssään kunnan toiminnassa väärinkäytöksiä tai lainvastaisuuksia. Ilmoituskanava on tarkoitettu kunnan työntekijöiden käyttöön. Vuoden 2025 aikana ei tullut yhtään ilmoitusta.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan on katettava kaikki olennaiset kunnan toimintaan liittyvät riskit. Toimintaa läpileikkaavien riskien lisäksi jokaisen palvelualueen ja tulosalueen on tiedostettava ja kartoitettava omaan toimintaansa liittyvät riskit sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden ehkäisemiseksi. Toimiva riskienhallinta vaatii hyvää turvallisuuskulttuuria ja siihen tarvitaan koko henkilöstön panosta. Uhkakokonaisuuden, eli perustan riskienhallinnalle luovat globaalit ilmiöt, kansalliset ja alueelliset riskiarviot sekä kunnan sidosryhmien tunnistamat riskit ja toimialoja koskevat riskit. Erilaisia uhkia arvioimalla muodostetaan käsitys riskin suuruudesta.

Kunnan riskit voidaan jakaa strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin.

Strategisia riskejä ovat erityisesti väestö- ja ikärakenteen kehitys, joilla on vaikutusta palvelujen järjestämiseen ja palveluverkkoon. Väestörakenne on muuttumassa ja yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut merkittävästi vuosittain. Runsas lapsimäärä on aiheuttanut investointipaineita uusiin kouluihin ja päiväkoteihin. Myös kunnan talouden tasapaino kokonaisuudessaan asettaa haasteita sote-uudistuksen myötä muuttuneen rahoituspohjasta johdosta.

Toiminnallisia riskejä koko kunnan tasolla ovat osaavan henkilöstön saatavuus sekä erilaiset lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja kustannuksiin. Kiinteistöjen kunto on jo vaikuttanut ja tulee myös lähivuosina vaikuttamaan investointitarpeisiin.

Toiminnoista vastaavan henkilöstön kapea resursointi voi aiheuttaa henkilöstöriskin, jossa toiminnan toteutus vaarantuu äkillisten ja/tai pitkäaikaisten henkilöstön poissaolojen vuoksi. Tietoverkkoihin kohdistuneet häiriöt saattavat myös vaikuttaa toimintojen järjestämiseen.

Taloudellisia riskejä ovat tulorahoituksen riittävyys, menojen kasvu sekä investointitarpeet. Viime vuosien suuret investoinnit ja rakennusten peruskorjaamiset rasittavat käyttötaloutta kasvaneiden poistojen ja kohonneiden korkokulujen myötä. Investointeja on toteutettu lainarahoituksella, joka on lisännyt rahoitusriskin merkitystä. Leasing-rahoitusta on käytetty uuden Viinijärven päiväkodin, koulun ja kirjaston rakentamiseen tasapainottamaan rahoitusriskiä.

Vahinkoriskit liittyvät pääsääntöisesti kiinteistöihin. Vahinkoriskeinä on myös tunnistettu kyberturvallisuuteen liittyvät riskit esimerkiksi hyökkäyksien osalta.

Korruptio, ihmisoikeudet ja sosiaalinen eriarvoisuus

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa ja sillä on erilaisia ilmenemismuotoja. Liperin kunnanhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet loppuvuonna 2025. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ohjeistetaan myös hallintosäännössä ja konserniohjeessa. Ohjeilla pyritään takaamaan hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutuminen sekä ehkäisemään väärinkäytöksiä.

Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista tai edes sen mahdollisuuden pyytämistä, tarjoamista, antamista, vaatimista tai hyväksymistä joko suoraan tai välillisesti siten, että se vaikuttaa joko kohdehenkilön tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa. Edun taloudellisesta arvosta yksinään ei voi päätellä, onko kyse lahjonnasta tai luottamusta vaarantavasta edusta. Myöskään rikoslaissa lahjan tai edun luonnetta tai arvoa ei ole määritelty.

Liperin kunnalla ei ole erikseen hyväksyttyä ohjeistusta kunnan vieraanvaraisuuteen tai edustukseen liittyen, vaan tältä osin on hyödynnetty Kuntaliiton ohjetta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista (Kuntaliiton yleiskirje 17/2017).

Ilmoitusvelvolliset johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet Kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoittautumisvelvollisuuden toteutumista ja on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten päivittämistä viimeksi 11.12.2024 (§ 63).

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla. Kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma valmistui vuonna 2021.

Mainitut teemat ovat etenkin suunnitelmien tai ohjeistusten päivityksen yhteydessä säännöllisesti esillä esimerkiksi esihenkilöiden aamukahveilla ja johtoryhmässä.

Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella painottui koko konsernin riskienarvioinnin sekä sisäisen valvonnan kehittäminen edelleen. Riskienarviointia ja sisäistä valvontaa toteutettiin kaikilla palvelualueilla. Riskienarvioinnin avulla pystytään varautumaan erilaisiin riskeihin ja tekemään ennakoivaa työtä, jotta riskit eivät toteutuisi. Riskienarvioinnin merkitys on korostunut tilinpäätösvouden aikana mm. maailman poliittisen tilanteen, inflaation ja energiakriisin näkökulmista tarkasteltuna. Myös jatkossa riskiarviointia on syytä tehdä pitkälle tulevaisuuteen.

Kunnanhallitus käsitteli sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumat tilinpäätösvoodelta. Sisäisessä valvonnassa havaittiin pieneltä osin väärinkäytösepäilyä matkalaskutuksessa, joihin puututtiin välittömästi ja asia selvitettiin sekä otettiin seurantaan. Lisäksi vuoden aikana tehdyssä tilintarkastuksessa havaittiin eräässä hankintaprosessi virheellinen menettelytapa. Virhe korjattiin ajoissa, eikä siitä syntynyt taloudellista hyötyä palvelun tarjoajalle eikä kunnalle taloudellisia menetyksiä. Havainnon perusteella hankintojen menettelytapoja tullaan tarkentamaan. Muutoin sisäisessä valvonnan yhteydessä ei havaittu poikkeamia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelua ja toteutuman seuranta kehittyi ohjeen päivityksen yhteydessä koko konsernin osalta. Nämä on otettu käyttöön alkuvuodesta 2026.

2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma, ulkoinen (1 000 €)	2025	2024
Toimintatuotot	10 644	10 046
Toimintakulut	- 42 482	- 39 574
Toimintakate	- 31 838	- 29 528
Verotulot	26 721	25 814
Valtionosuudet	9 177	7 912
Rahoitustuotot ja -kulut	233	- 704
Vuosikate	4 294	3 494
Poistot ja arvonalentumiset	- 4 529	- 4 569
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	- 235	- 1 076
Varausten ja rahastojen muutos	274	235
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	39	- 841

Tuloslaskelman tunnuslukuja	2025	2024
Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista	25,06	25,39
Vuosikate % poistoista	94,8	76,46
Vuosikate €/asukas	358,22	293,34
Asukasmäärä	11 987	11 910

Tuloslaskelma kuvaa tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettujen menojen kattamiseen.

Toimintatuotot/Toimintakulut %

$100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katettua kunnan laskuttamilla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Vuosikate % poistoista

$100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate euro/asukas

Tunnusluvulla arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä. Luvulla ei ole kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa

2.2 Toiminnan rahoitus - Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma (1 000 €)	31.12. 2025	31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 294	3 494
Tulorahoituksen korjauserät	- 537	- 269
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 757	3 224
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 3 848	- 3 906
Rahoitusosuudet investointimenoihin	633	712
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	931	60
Investointien rahavirta yhteensä	- 2 283	- 3 134
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 473	90
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- 3	- 16
Antolainauksen muutokset yhteensä	- 3	- 16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 526	12 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 7 648	- 7 851
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 328	215
Lainakannan muutokset yhteensä	- 1 450	4 364
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	101	68
Saamisten muutos	681	- 1 182
Korottomien velkojen muutos	322	- 1 795
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	1 104	- 2 910
Rahoituksen rahavirta yhteensä	- 349	1 438
Rahavarojen muutos	1 124	1 528
Rahavarojen muutos taseessa		
Rahavarat 31.12.	3 394	2 270
Rahavarat 1.1.	2 270	742
Rahavarojen muutos taseessa yhteensä	1 124	1 528

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-14 102	-18 177
Investointien tulorahoitus, %	133,6	109,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,73	0,63
Kassavarat 31.12., M€	3,4	2,3
Kassan riittävyys, pv	22,5	15,8
Asukasmäärä	11 987	19 110

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

$100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

$(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lyhennysten maksuun. Laskennallinen lainanlyhennys saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, joka kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys päivää

$365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE, VASTAAVAA (1 000 €)	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 475	1 655
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 475	1 655
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 286	6 248
Rakennukset	41 536	43 796
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 973	12 390
Koneet ja kalusto	454	740
Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	316	131
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	62 567	63 306
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 125	6 138
Muut lainasaamiset	1 383	1 383
Muut saamiset	320	279
Sijoitukset yhteensä	7 828	7 800
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	119	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	985	762
Lainasaamiset	49	32
Muut saamiset	897	1 632
Siirtosaamiset	453	641
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 529	3 066
Saamiset yhteensä	2 529	3 066
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	15	15
Muut arvopaperit	54	54
Rahoitusarvopaperit yhteensä	69	69
Rahat ja pankkisaamiset	3 325	2 201
VASTAAVAA YHTEENSÄ	77 767	78 096

TASE, VASTATTAVAA (1 000 €)	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 222	13 222
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 499	2 340
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39	- 841
Oma pääoma yhteensä	14 760	14 721
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	336	610
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	336	610
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	438	218
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	438	218
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 560	46 114
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 211	2 396
Pitkäaikainen yhteensä	47 771	48 510
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 780	7 348
Lainat muilta luotonantajilta	505	833
Saadut ennakot		1
Ostovelat	1 923	1 855
Muut velat/Liittymismaksut	578	504
Siirtovelat	3 676	3 496
Lyhytaikainen yhteensä	14 606	14 037
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	77 767	78 096

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuus %	19,41	19,63
Lainakanta M€	52,85	54,29
Lainat €/asukas	4 409	4 559
Suhteellinen velkaantuneisuus %	133,71	142,89
Lainat ja vuokravastuut, M€	54,3	55,8
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 533	4 685
Kertynyt ylijäämä/M€	1,54	1,49
Kertynyt ylijäämä/asukas	128	126
Lainasaamiset, M€	1,38	1,38
Asukasmäärä	11 987	11 910

Omavaraisuusaste, %

$100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 % tai alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainat ja vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan liitetiedoissa ilmoitettu vuokravastuiden määrä.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

$((\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä})$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta ja lainakanta euroa/asukas

Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieraspääoma vähennettynä saaduilla ennakoidilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta euroa/asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainasaamiset

Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	10 644 206,37	Toimintakulut	42 481 811,24
Verotulot	26 721 251,96	Korkokulut	988 089,77
Valtionosuudet	9 177 376,00	Muut rahoituskulut	4 007,41
Korkotuotot	50 694,74		
Muut rahoitustuotot	1 174 418,90		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	-539 084,30	Pysyvien vastaavien luovutustappiot	-1 603,61
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	633 330,00	Investointimenot	3 847 866,17
Pysyvien vastaavien luovutustulot	931 198,25		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 526 283,00	Antolainasaamisten lisäys	3 060,00
		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	7 647 798,77
		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	328 165,17
	55 319 674,92		55 299 194,92
Kokonaistulojen ja -menojen erotus			
Menot	-55 299 194,92		
Tulot	55 319 674,92		
	20 480,00		
Tarkistus rahoituslaskelmaan			
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 103 273,23		
Kassavarojen muutos	-1 123 753,23		
	-20 480,00		

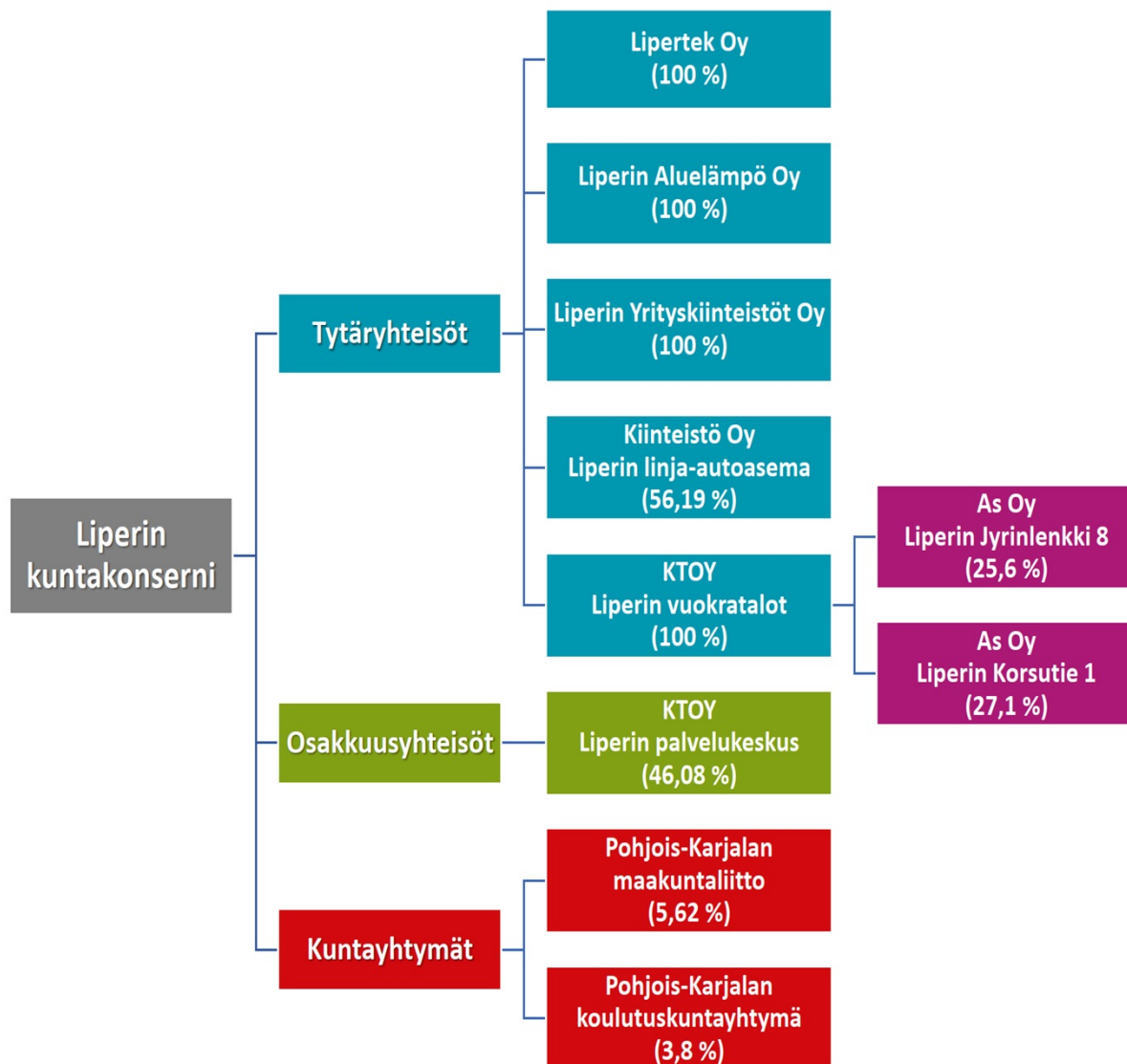
Kokonaismenojen ja -tulojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Muut maksuvalmiuden muutokset ja Kassavarojen muutoserien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät muutokset ja Kassavarojen muutoserien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät samanmerkkiset.

3 Konsernin toiminta ja talous

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Liperin kuntakonserniin kuuluu viisi tytäryhtiötä. Näistä kunta omistaa 100 prosenttisesti Lipertek Oy:n, Kiinteistö Oy Liperin vuokratalot, Liperin Aluelämpö Oy:n ja Liperin yritysikiinteistöt Oy:n sekä Kiinteistö Oy Liperin linja-autoaseman 56,19 prosenttisesti. Kiinteistö Oy Liperin vuokratalot omistaa Asunto-osaakeyhtiö Jyrinlenkki 8:n 25,6 prosenttisesti ja Asunto-osaakeyhtiö Liperin korsutie 1:n 27,1 prosenttisesti.

Kunta on osakkaana kahdessa kuntayhtymässä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuksien suhteessa. Alla on esitelty konsernin rakenne 31.12.2025. Kaikki kaaviossa näkyvät konserniyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa. Osakkuusyhteisön osalta on yhdistelty konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisön voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Kuva 13, Liperin kuntakonsernin organisaatiorakenne

3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntakonsernia ohjataan konserniohjeilla, jotka käsittävät yleisimmät konserniohjaukseen liittyvät osa-alueet. Valtuusto on hyväksynyt uudet konserniohjeet loppuvuodesta 2025. Ohjeet ovat tulleet voimaan 1.12.2025. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline. Konserniohjeella yhdenmukaistetaan kuntakonsernin menettelytapoja sekä tehostetaan johtamisen edellytyksiä niin, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Kuntalain 47 §:ssä on säädetty kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta:

”Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.”

Tytäryhtiöiltä pyydetään talouskatsauksien ja tilinpäätöksen yhteydessä toiminnalliset ja taloudelliset raportit yhtiön tilanteesta ja kehityksestä. Tämän lisäksi yhtiön tilanteen mukaan, kunnanhallituksessa on käsitelty ajankohtaisia asioita ja annettu omistajaohjausta.

Konserniyhteisöjen hallintoelimissä luottamushenkilöillä ja virkajohdolla (kunnanjohtaja) on keskeinen edustus. Konsernissa on käytössä konsernitali ja sen sisällä yhteisöillä on sovitut limiittirajat, joiden puitteissa ne voivat käyttää tilapäisesti omien varojen lisäksi konsernin varoja.

Liperin kunnan konsernijohtoon muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lipertek Oy

Toiminta-ajatus ja toiminnan yleiskuvaus

- Tuottaa lähipalveluina elinkeino- ja yrityspalvelut liperiläisille sekä Liperiin sijoittumista suunnitteleville yrityksille.
- Hakea, toteuttaa ja hallinnoida elinkeinotoimintaa tukevia hankkeita.
- Tarjota Liperissä toimiville julkisyhteisöille kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita sekä taloushallintopalveluita kilpailukykyiseen hintaan.
- Tarjota yrityksille laadukkaita tontti-, yritys- ja toimitilaratkaisuja kilpailukykyiseen hintaan.

Yleistavoitteen toteutuma

- Kehittää, kasvattaa ja monipuolistaa Liperin yrityskantaa, joka mahdollistaa työpaikkojen lisäyksen.
- Tuottaa elinkeinopalvelut kaikille yrityksille, yritysten elinkaaren eri vaiheisiin.
- Tehdä aktiivista ja jalkautuvaa, yritysten tarpeisiin kohdennettua yritysneuvontatyötä.
- Panostaa elinkeinoympäristöjen ajankohtaistiedottamiseen.
- Tavoitteena yrittäjyyttä arvostavin ja yritystoimintaa aktiivisesti tukevin kunta.
- Kehittää kunnan alueella sijaitsevia elinkeinokeskittymiä systemaattisesti.
- Kehittää jo alkanutta kuntien välistä matkailuliiketoimintaa (Liperi, Rääkkylä ja Heinävesi).
- Kohdentaa Business Joensuun tuotteistetut palvelupaketit liperiläisten yritysten saataville.
- Vahvistaa Joensuun ydinkaupunkiseudun elinkeinoyhteistyötä.
- Edistää yritysten työvoiman saatavuutta yhteistyössä työllisyystoimijoiden ja oppilaitosten kanssa.
- Tukea yritysyritystyötä ja yrittäjyyskasvatusta varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.
- Isännöidä yritystiloja ja asuinhuoneistoja pitkäjänteisesti ja kokonaistaloudellisesti.
- Tuottaa taloushallintopalvelut kustannustehokkaasti ja korkealla asiantuntemuksella.

Tuottavuuden ja tulostavoitteen toteutumat 2025

- Kasvattaa teollisten työpaikkojen määrää vuosittain. (732 työpaikkaa /2024)
- Yritysneuvontaa vähintään 35 %:lle Liperiin perustettavalle yritykselle vuositasolla. Toteutui 5.
- Nuorempi yrittäjäsukupolvi hyödyntää sähköisiä palveluja omatoimisesti. Palvelujen markkinointia lisätty, kontaktointia kohdistetaan nuoriin 1-3 vuotiaisiin yrityksiin.
- Kontaktoida vuosittain 400 yritystä ja tarjota aktiivisesti yritys- ja työllisyyspalvelutuotteita. Toteutui 300 yrityskontaktia.
- Yritysneuvojan vaihtuminen ja ajankäyttö toimintaympäristön kehittämiseen vähensivät yrityskontaktien määrää.
- Jalkautua aktiivisesti yrityskenttään. Asiakaskohtaamisia min. 60 % x työpäivät/työntekijä/vuosi. Toteuma 54 %.
- Laatia yrityksille, yritysten tarpeisiin erilaisia kehittämishankkeita vähintään 15 kpl / vuosi. Toteutunut.
- Pitää isännöitävien yhteisöjen talous kunnossa → käyttöastetavoite 95 %. Toteuma 95,5 %.
- Pyrkiä pieneen positiiviseen tulokseen tilikauden osalta. Tulos -6 t€.

Keskeiset toiminnalliset muutokset 2025

- Monipuolistaa yrityksiin jalkautuvaa yritysneuvontakonseptia.
- Uudistaa ja pilotoi osa Business Joensuun palvelupakettien toimintakonseptista. Muutoin palvelupakettikonseptia toteutetaan edellisten vuosien mukaisesti.
- Pohjoisen Saimaan alueen matkailuverkostoyhteyksien kehittäminen ja palveluiden konseptointi.
- Tunnistaa hankeaihoita toteutettavaksi omana hankkeena tai osallistumalla yhteishankkeisiin.

- Tiivistää ja kehittää elinkeino- ja työllisyyspalveluiden ja kuntamarkkinoinnin yhteistyötä.
- TE2024-uudistukseen liittyvän ekosysteemin toimintamallin jalkauttaminen (2025-) ja jatkokehittäminen

Riskit

- Business Joensuun palvelupakettitarjonta ei kohdennu toimenpiteiksi liperiläisissä yrityksissä.
- Taloudelliset ja toiminnalliset riskit hanketoiminnassa.
- Henkilöresurssiriski.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Poikkeama	Poik. %
Liikevaihto	499 000	524 000	518 358	19 358	3,87 %
Tulos	5 000	4 000	- 6 164	- 11 164	-223,28 %
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	0	100,00 %
Lainat 31.12.	0	0	0	0	100,00 %
Henkilöstön lkm	7	7	7	0	0,00 %

KTOY Liperin vuokratat

Toiminta-ajatus ja toiminnan yleiskuvaus

- Yhtiön tehtävänä on tarjota hyväkuntoisia vuokra-asuntoja kilpailukykyiseen hintaan.

Yleistavoitteen toteutuma

- Yhtiön talous pysyi tasapainossa,
- Huoltoja ja korjauksia tehtiin kassavaroista.

Tuottavuuden toteutuma

- Asuntojen käyttöaste oli 95,5 %,
- Huoneistoremontteja tehtiin 20 asuntoon,
- Lisäksi tehtiin useita pienempiä korjaustöitä,
- Vuokria korotettiin maltillisesti ja vuokrataso säilyi kilpailukykyisenä,
- Luottotappioita minimoitiin mm. asumisneuvontaa apuna käyttäen.

Tulostavoitteen toteutuma

- Suunnitelman mukaisille 4 %:n poistoilla tulostaso + - 0,
- Osinkoja ei jaettu,
- Asuintalovarausta tehtiin 408 000 €:lla.

Keskeiset toiminnalliset muutokset 2025

- Asuntokannan houkuttelevuuden parantaminen remontoimalla asuntoja,
- Varsinaisia kiinteistöjen peruskorjauksia tehtiin viiteen asuntoon,
- Uuden vuokratalo-kohteen rakentamisen selvittäminen Viinijärvelle,
- Kaikki asunnot saatiin valokuidun piiriin,
- Ylämyllylle valmistui uusi kerrostalo.

Riskit

- Lainojen korkoprosentin nousu,
- Energian hinnan nousu,
- Käyttöasteen laskeminen,
- Vakuusongelma uusissa lainoissa,
- Rakennustarvikkeiden hintojen nousu.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Muutos%
Liikevaihto	3 954 979	3 938 000	4 034 261	79 282	2,00 %
Tulos	0	0	483	483	100,00 %
Bruttoinvestoinnit	1 705 000	500 000	997 000	- 708 000	-41,52 %
Lainat 31.12.	7 097 000	6 918 000	6 918 000	- 179 000	-2,52 %
Henkilöstön lkm	0	0	0	0	100,00 %

Liperin Aluelämpö Oy**Toiminta-ajatus ja toiminnan yleiskuvaus**

- Yhtiön toiminnan tarkoituksena on johtaa asiakkailleen näiden tarvitsema lämpöenergia mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa olosuhteissa ja hinnaltaan kilpailukykyiseen hintaan ylläpitämällä ja hoitamalla kaukolämpöverkkoa Liperin kirkonkylässä. Yhtiö ostaa lämpöenergian ulkopuoliselta toimijalta. Yhtiön palveluksessa on sivutoiminen toimitusjohtaja.

Yleistavoitteiden toteutuma

- Lämpöenergian toimitusvarmuuden ylläpito nykyinen palvelutaso säilyttäen sekä varautuminen poikkeustilanteisiin.

Tuottavuuden toteutuma

- Toiminnallinen arvo energiahuollon osa-alueilla, minkä tilaaja/palvelun loppukäyttäjä arvioi viime kädessä palvelun hinta/laatusuhteena.

Tulostavoitteen toteutuma

- Tulostaso +/- 0.

Keskeiset toiminnalliset muutokset 2025–2027

- Valvomo- ja varallaolopalvelun luovuttaminen Liperin kunnalle,
- Yhtiön ja lämpöliiketoiminnan myynti uudelle toimijalle.

Riskit

- Kaukolämpöverkoston ikääntyminen ja siitä johtuvat uusinvestointitarpeet, Kaukolämmön ostohinnan nousu, jonka takia asiakkaat vaihtavat lämmitysjärjestelmää.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Poik. %
Liikevaihto	1 221 798	1 309 000	1 072 446	-149 352	100,00 %
Tulos	-22 871	8 000	-48 345	-25 474	100,00 %
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	0	100,00 %
Lainat 31.12.	0	0	0	0	100,00 %
Henkilöstön lkm	7	1	1	-6	100,00 %

Liperin Yrityskiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja toiminnan yleiskuvaus

- Rakennuttaa ja rakentaa yritystiloja,
- Tarjota yrityksille laadukkaita tontti-, yritys- ja toimitilaratkaisuja kilpailukykyiseen hintaan.

Yleistavoitteiden toteutuma

- Uusia yritystiloja ei rakennettu,
- Yritystiloja vuokrattiin yritysten käyttöön,
- Yritystilojen käyttöaste oli 100 % tilikauden ajan,
- Yhtiö osti välikankaan teollisuusalueelta määräalan (1,8 ha) konkurssipesältä.

Tuottavuuden toteutuma

- Yhtiö tuotti positiivisen tuloksen tilikaudesta 2025,
- Vuokratilojen käyttöaste säilyi 100%:ssa.

Tulostavoitteiden toteutuma

- Yhtiö saavutti positiivisen tuloksen tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset toiminnalliset muutokset 2025

- Yhtiön toiminnassa ei keskeisiä muutoksia tilikauden aikana.

Riskit

- Mahdollisten uusien tilojen riskit arvioidaan aina rakennusprojektin suunnitteluvaiheessa,
- Korkotason ennakkoinnin hankaluus pitkällä aikavälillä.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Muutos%
Liikevaihto	299 896	303 000	311 892	11 996	4,00 %
Tulos	38 527	72 000	71 135	32 608	84,63 %
Bruttoinvestoinnit	5 037	6 000	5 200	163	3,23 %
Lainat 31.12.	266 678	207 000	207 000	- 59 678	-22,37 %
Henkilöstön lkm	0,5	0,5	0,5	0	0,00 %

Liperin Linja-autoasema Oy

Toiminta-ajatus ja toiminnan yleiskuvaus

- Liperin linja-autoasema Oy omistaa ja hallitsee virasto- ja liiketilarakennusta Liperin kirkonkylässä. Kiinteistöllä on Liperin kunnan toimitiloja. Lisäksi kiinteistöllä on mm. metsänhoitoyhdistyksen toimintoja sekä yksittäisiä yrityksiä.

Yleistavoitteiden toteutuma

- Yhtiön ylläpiti rakennusta tavoitteen mukaisesti.

Tuottavuuden toteutuma

- Yhtiön tuottavuudessa ei ollut merkittäviä poikkeamia.

Tulostavoitteen toteutuma

- Yhtiön euromääräinen tulostavoite täyttyi EVL:n maksimipoistojen jälkeen 0 –tuloksella.

Keskeiset toiminnalliset muutokset 2025

- Yhtiön toiminnassa ei keskeisiä muutoksia tilikauden aikana.

Riskit

- Taloudelliset riskit koostuvat yhtiön osakkaiden toiminnan kehitymisestä,
- Kiinteistötekniikkaan liittyvät riskit koostuvat normaaleista, rakennusten ikääntymiseen liittyvistä riskeistä,
- Energian hinnan nousu,
- Vastikkeiden saatavuus osakkailta oikea-aikaisesti.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Muutos%
Liikevaihto	167 721	164 000	160 371	- 7 350	-4,38 %
Tulos	- 37 165	0	0	37 165	-100,00 %
Bruttoinvestoinnit	74 173	0	0	- 74 173	-100,00 %
Lainat 31.12.	0	0	0	0	100,00 %
Henkilöstön lkm	0	0	0	0	100,00 %

3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuokrataloyhtiön osalta on lähivuosina odotettavissa lainakannan kasvua vuokratalokohteiden peruskorjauksen ja vuonna 2024 alkaneen uudiskohteen myötä. Asuntojen käyttöaste on valtakunnallisesti edelleen hyvällä tasolla. Pienistä asunnoista on ylikysyntää, mutta samaan aikaan etenkin isoihin perheasuntoihin on hankala saada vuokralaisia. Pidemmällä aikavälillä vuokrataloyhtiöllä on edessä tähän asumiskäyttötymisen muutokseen liittyvä asuntokannan kehittäminen ja tämä on huomioitu uudiskohteen suunnittelussa. Kehittämistä vaikeuttaa talouden tiukat rajoitteet. Vuoden 2025 aikana on aloitettu selvittämään uudisrakentamisen mahdollisuutta, tämä selvitystyö jatkuu vuoden 2026 aikana.

Lipertek Oy:n ja Liperin Yrityskiinteistöt Oy:n toiminnot ovat vakiintuneet. Molempien yhtiöiden kehitysnäkymät ovat positiiviset. Yrityskiinteistöjen vuokrattavissa kiinteistöissä on tapahtumassa

vuokraajamuutoksia. Alkuvuodesta 2026 vuokraustilanne näyttää hyvältä ja kaikki kiinteistöt saavat vuokralaisensa.

Valtuusto hyväksyi 3.6.2024 (§ 26) Liperin Aluelämpö Oy:stä luopumisen osana kirkonkylän lämmöntoimituksen kilpailutusta. Kaukolämmön toimittaja kilpailutettiin talven 2025 aikana ja kilpailutuksen voitti Pro Pellet Oy. Uusi toimija aloittaa toimintansa 1.6.2026

Liperin linja-autoaseman osalta ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2025 aikana, eikä muutoksia ole suunnitteilla vuodelle 2026.

Sote-kiinteistöjen vuokraneuvottelut pitkittyivät hyvinvointialueen kanssa vuonna 2025 ja uudet kiinteistöjen vuokratasot hyväksyttiin valtuustossa 23.2.2026. Neuvotteluiden yhteydessä esille nousi myös Liperin terveyskeskuksen myynti. Asian selvittelyn vuoksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämis päätöstä ei ole tehty. Päätöksiä on odotettavissa kesällä 2026.

Konserniyhtiöiden toiminnan ja talouden kehittymistä käsitellään talouskatsauksien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiöt raportoivat sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta kunnanhallitukselle.

Tytäryhteisöt (1 000 €)	Liikevaihto 2024	Liikevaihto 2025	Tilikauden tulos 2025	Lainakanta 2025
Lipertek Oy	499 000	518 358	-6 164	0
Liperin Aluelämpö Oy	1 221 798	1 072 446	-48 345	0
Lierin Yrityskiinteistöt Oy	299 896	311 892	71 135	207 000
Kiinteistö Oy Liperin linja-autoasema	167 721	160 371	0	0
KTOY Liperin vuokratalot	3 954 979	4 034 261	483	6 918 000

Kuva 14, Yhteenvedo tytäryhtiöiden liikevaihdosta, tuloksesta ja lainakannasta.

3.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan muodostaman konsernijohtoon tehtävänä on valvoa kunnan etua, käyttää omistajan puhevaltaa ja antaa ohjeita kuntaa edustaville henkilöille. Konsernivalvonnan tavoitteena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista.

Konserniohjeiden mukaan kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kunnan (emoyhteisö) osalta ja seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle.

Tytäryhtiöille asetetaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarvion yhteydessä ja tavoitteiden toteumaa seurataan talouskatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Tätä kautta myös valtuusto saa vähintään kolmesti vuodessa tietoonsa olennaisimmat tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden ajankohtaiset asiat.

Konserniohje on keskeinen konserniohjauksen ja -valvonnan työväline. Sisäisen valvonnan ohjeen päivityksessä konsernin rooli tulee huomioida aiempaa paremmin ja konsernin kokonaisvaltaista riskienhallintaa tulee myös kehittää edelleen. Konserniohje sekä sisäisen valvonnan ohjeet ovat päivitetty vuoden 2025 aikana ja ne ovat tulleet voimaan loppuvuodesta 2025.

Yhtiöiden osalta ei ollut erikseen raportoitavaa.

3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelma (1 000€)

	2025	2024
Toimintatuotot	15 806	15 117
Toimintakulut	-48 472	-45 931
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	-31	-26
TOIMINTAKATE	-32 697	-30 840
Verotulot	28 973	25 814
Valtionosuudet	9 177	10 292
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	73	50
Muut rahoitustuotot	408	450
Korkokulut	-1 096	-1 168
Muut rahoituskulut	-35	-2
VUOSIKATE	4 803	4 595
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 358	-5 357
TILIKAUDEN TULOS	-554	-761
Tilinpäätössiirrot	-101	-46
Tilikauden verot	-18	-14
Vähemmistöosuudet	17	33
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJ.)	-657	-788
Tuloslaskelman tunnuslukuja	2025	2024
Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista	32,61	32,91
Vuosikate % poistoista	89,65	85,79
Vuosikate €/asukas	400,72	385,85
Asukasmäärä	11 987	11 910

Konsernin rahoituslaskelma (1 000€)

	2025	2024	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	4 803	4 595	
Satunnaiset erät			
Tilikauden verot	-18	-14	
Tulorahoituksen korjauserät	-510	-244	4 337
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-5 009	-5 790	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646	712	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	935	61	-5 017
Toiminnan ja investointien rahavirta	847	-680	
Rahoituksen rahavirta			
Antolainoituksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	-5	-33	
Antolainasaamisten vähennys			-33
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	7 032	14 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-8 392	-8 669	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			5 331
Oman pääoman muutokset			12
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien	90	68	
Vaihto-omaisuuden muutokset			
Saamisten muutokset	616	-1 104	
Korottomien velkojen muutos	253	-1 733	-2 769
Rahoituksen rahavirta	-452	2 542	
Rahavarojen muutos	395	1 862	

Rahoituslaskelman tunnuslukuja	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-14 918	-19 258
Investointien tulorahoitus, %	110,10	90,50
Laskennallinen lainanhoitokate	0,69	0,65
Kassavarat 31.12., M€	5,5	5,1
Kassan riittävyys, pv	32,02	30,41
Asukasmäärä	11 987	11 910

Konsernitase (1 000€)

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	13 222	13 222
Aineettomat oikeudet			Arvonkorotusrahasto	127	127
Muut pitkävaikutteiset menot	1 498	1 677	Muut omat rahastot	787	810
	1 498	1 677	Edell.tilikausien yli-/alijäämä	8 002	8 793
			Tilikauden yli-/alijäämä	-657	-788
Aineelliset hyödykkeet				21 481	22 164
Maa- ja vesialueet	8 153	7 077			
Rakennukset	58 195	58 422	VÄHEMMISTÖOSUUS	557	574
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 007	12 428		557	574
Koneet ja kalusto	656	979			
Muut aineelliset hyödykkeet	122	104	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	330	1 872	Muut pakolliset varaukset	0	0
	80 464	80 882		0	0
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	853	612
Osakkuusyhteisöosakkeet	263	294			
Muut osakkeet ja osuudet	410	425	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	598	555	Pitkäaikainen korollinen vieras	49 491	51 276
	1 271	1 274	Pitkäaikainen koroton vieras	3 786	2 890
			Lyhytaikainen korollinen vieras	8 592	8 167
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	538	387	Lyhytaikainen koroton vieras	7 227	6 974
				69 095	69 306
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	1	1	VASTATTAVAA	91 987	92 657
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset		2			
Lyhytaikaiset saamiset	2 688	3 303			
	2 688	3 305			
Rahoitusarvopaperit	1 113	1 100			
Rahat ja pankkisaamiset	4 412	4 031			
VASTAAVAA	91 987	92 657			

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuus %	23,97	24,55
Lainakanta M€	58,08	59,44
Lainat €/asukas	4 845	4 991
Suhteellinen velkaantuneisuus %	127,96	135,21
Lainat ja vuokravastuut, M€	59,68	61,18
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 986	5 137
Kertynyt ylijäämä/M€	7,3	8,0
Kertynyt ylijäämä/asukas	612,74	672,09
Lainasaamiset, M€	0	0
Asukasmäärä	11 987	11 910

4 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Ulkoinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Tilikauden tulos	-1 075 705	-1 380 306	-200 000	-1 580 306	-235 228	14,9 %	1 345 078
Varausten ja rahastojen muutos	234 630	90 023	0	90 023	274 494	304,9 %	184 471
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-841 075	-1 290 283	-200 000	-1 490 283	39 266	-2,6 %	1 529 549

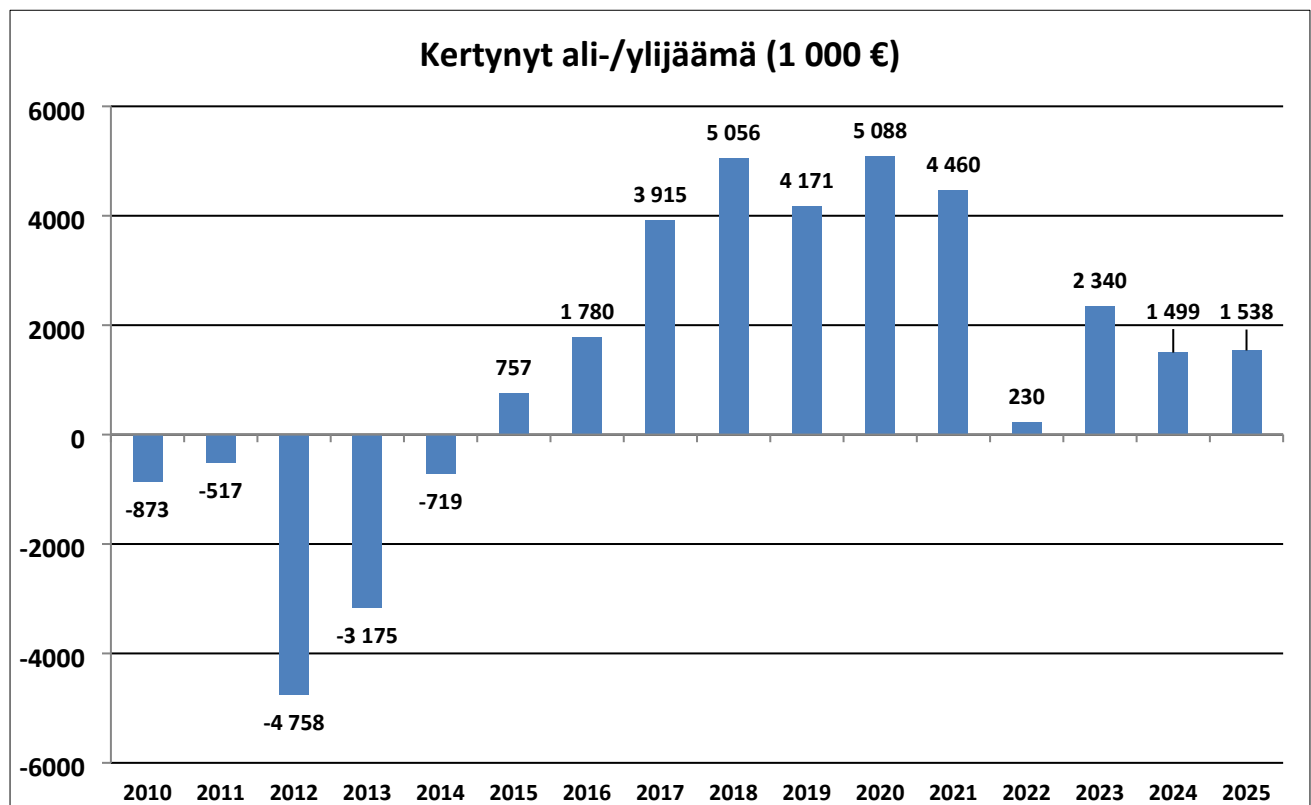
Kuntalain § 115 mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Liperin kunnan tilikauden tulos on - 235 228,36 euroa. Lisäksi tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 274 494,18 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostuu näin ollen 39 265,82 euroa.

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

1. tuloutetaan poistoeroja suunnitelman mukaan 274 494,18 euroa
2. kirjataan tilikauden ylijäämä 39 265,82 euroa taseeseen oman pääoman *Tilikauden alijäämä /ylijäämä* -tilille.

Taseeseen oli vuoden 2025 lopussa kertynyt ylijäämää yhteensä 1 538 483,00 euroa.

Kuva 15, Liperin kunnan kumulatiivisen ali-/yliäämän kehitys vuosina 2010–2025.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Talouden tasapainottamistyötä on jatkettu valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti. Osa toimenpiteistä sisältyi jo vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon. Vuoden 2024 aikana on näiden lisäksi toteutettu vuonna 2023 päätettyjä toimenpiteitä ja valmisteltu päätöksentekoon myös uusia toimenpiteitä. Lisäksi valtuuston linjasi lokakuun 2024 valtuustoseminaarissa uusista talouden tasapainottamistoimista vuoden 2025 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Vuonna 2023 perustetun erillisen talous- ja strategiatyöryhmän rooli talouden tasapainottamistoimien koordinoinnissa ja toteutuksen tukemisessa on ollut olennainen. Ryhmässä on ollut luottamushenkilöedustus kaikista valtuustossa olevista poliittisista ryhmistä sekä molempien lautakuntien puheenjohtajat. Viranhaltijoista ryhmään ovat kuuluneet johtoryhmän jäsenet.

Talous- ja strategiatyöryhmä kokoontui viimeisen kerran huhtikuun 2025 alussa läpikäymään talouden tasapainottamisohjelman toteumat. Pääosin talouden tasapainottamistoimien eurovaikutukset ovat olleet arvioitua parempia ja suurin osa toimenpiteistä on kokonaan toteutunut, toteutumassa tai valmistelussa.

Erityisesti vapaaehtoiin toimiin perustuvissa henkilöstösäästöissä on onnistuttu, vaikka asetetut henkilötyövuosien vähennystavoitteet ovatkin olleet tiukat. Esimerkiksi syksystä 2023 syksyyn 2024 henkilötyövuosien vähennys oli 25,5, mikä vastaa noin 5 % koko kunnan henkilötyövuosista. Valtuuston syksyllä 2024 asettamasta 15 henkilötyövuoden lisätavoitteesta on huhtikuuhun 2024 mennessä saavutettu tai päätetty noin 10 henkilötyövuoden osalta ja tavoite on todennäköisesti saavutettavissa syksyyn 2025 mennessä. Johtoryhmä, esihenkilöt ja työyksiköt ovat sitoutuneet tehtäväjärjestelyihin erinomaisesti ja tähän työhön on saatu luottamushenkilöiden tuki ja toisaalta myös työrauha.

Talouden sopeuttamistyössä on edetty hieman perinteisistä toimintamalleista poiketen, mikä on osoittautunut vaikuttavaksi ja toimivaksi menettelyksi. Toimenpiteitä vietiin päätöksentekoon kevästä 2023 alkaen sitä mukaa, kun ne valmistuivat, eikä jääty odottamaan esimerkiksi koko talouden tasapainottamisohjelman hyväksyntää. Samoin henkilöstöjärjestelyissä on edetty vapaaehtoisten toimien ja järjestelyjen kautta, eikä koko kuntaa koskevaa yhteistoimintamenettelyä ole missään vaiheessa käyty. Useiden päätösten talousvaikutukset näkyvät kokonaisuudessaan vasta seuraavan vuoden aikana.

Vuonna 2023 talouden tasapainottamistoimilla saavutettiin 1,4 M€ positiivinen vaikutus käyttötalouteen. Investoinneista karsittiin 2,3 M€.

Ulkopuolisen tahon syksyllä 2023 toteuttaman toiminta- ja talousanalyysin mukaan vuoden 2024 alijäämäksi muodostuisi 4,2 M€. Vuoden tilinpäätös toteutui 0,8 M€ alijäämäisenä, eli myös vuoden 2024 toimet olivat vaikuttavia, vaikka tilikausi jäikin alijäämäiseksi. Vuoden 2024 toimintakate toteutui pienempänä kuin vuonna 2023, mikä on poikkeuksellista huomioiden samaan aikaan tapahtuneet palkkojen sopimuskorotukset sekä tavaroiden ja palveluiden hintojen korotukset.

Talous- ja strategiatyöryhmän lopetti toimintansa valtuustokauden loppuun huhtikuussa 2025. Uuden valtuuston aloittaessa kesäkuussa 2025, kunnanhallitus määritteli ryhmän toiminnan jatkon itselleen.

Valtuusto linjasi ja hyväksyi kokouksessaan 29.9.2025 § 77 tasapainottamistavoitteiksi ja -kriteereiksi vuodelle 2026:

1. Ylijäämäinen tilinpäätös,
2. Lainanotto on lainanlyhennyksiä pienempi ja
3. Investointikustannukset ovat enintään 3,0 miljoonaa euroa (ilman vesilaitoksen investointikustannuksia).

5 Talousarvion toteutuminen

5.1 Valtuustokauden kuntastrategian tavoitteet

Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa 2021–2025 asetettiin seuraavat tavoitteet:

- Liperi kasvaa
- Työllisyyttä ja elinvoimaisuutta
- Houkutteleva työnantaja
- Vakaa talous

Kuntastrategiatyö aloitettiin kesällä 2020 ja valtuusto oli koolla strategiaseminaarissa elokuussa 2020. Kuntastrategia vuosille 2021–2025 hyväksyttiin valtuustossa 28.9.2020. Kuntastrategian väliarviointi oli yksi maaliskuussa 2023 nimetyn talous- ja strategiatyöryhmälle annetuista tehtävistä. Valmistelu aloitettiin keväällä 2023 ja päivitettyä strategialuonnosta käsiteltiin valtuustoseminaarissa 25.9.2023. Strategiapäivityksessä asukasluvun kasvuun tavoite muutettiin tavoitteeksi vakaasta asukasluvusta. Väliarvioinnissa kunnan visiona on, että Liperi on ainutlaatuisen elämisen, monipuolisen yrittäjyyden ja tekevien ja osaavien ammattilaisten kunta. Kuntastrategian kantavana ajatuksena on edelleen yhteinen tekeminen kunnan, asukkaiden ja eri toimijoiden kanssa sekä toiminnan näkyväksi tekeminen. Yhdessä luomme kuntaan elinvoimaa, hyvinvointia ja osallisuutta. Päivitetty Liperin kuntastrategia vuosille 2024–2025 hyväksyttiin valtuustossa 13.11.2023 (§ 68). Kuntastrategia uudistetaan valtuustokausittain. Uusi kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 23.2.2026 (§ 3). Uusi kuntastrategia on vuosille 2026–2029.

Liperi luonnollisesti lähellä Ainutlaatuisen elämisen kunta	Näin me sen teemme
Liperin asukasluku pysyy vakaana Liperissä on kehittyvät taajamat ja kylät Liperi tunnetaan houkuttelevana asumisen-, yrittäjyyden ja työn tekemisen kunta Liperin kunnassa on toimivat ja monipuoliset hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaa-ajan vieton olosuhteet	• luomme taajamille omat kehityssuunnitelmat ja -visiot huomioiden niiden ominaispiirteet • kehitämme ja kaavoitamme turvallisia asuinympäristöjä ja mahdollistamme erilaisia asumismuotoja • profiloidumme kestävän kehityksen kuntana • huolehdimme palveluiden ja palvelurakenteiden toimivuudesta arjessa • hyödynnämme tarjolla olevia hankerahoituksia palvelutuotannossa sekä kehitys- ja investointihankkeissa osana kestäväää kuntataloutta • lisäämme näkyvyyttä viestinnän ja mielikuvien kautta • viestimme aktiivisesti ja ajantasaisesti • työskentelemme määrätietoisesti Lapsiystävällinen kunta -tavoitteiden mukaisesti • tuemme taajamien palvelurakenteella maaseudun elinvoimaisuutta • luomme puitteita, ohjaamme ja neuvomme, jotta jokainen kuntalainen voisi pitää huolta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä. • hyvinvointialue Siun sote järjestää liperiläisille laadukkaat sosiaali-, terveys ja pelastuspalvelut sekä

	ympäristöterveydenhuoltopalvelut • teemme yhteistyötä yhdistysten, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa
Monipuolisen yrittäjyyden kunta Luomme Liperiin edellytykset elinkeinoelämän kasvulle ja kehittymiselle Tarjoamme monipuolisesti yritysalueita ja -alueita Liperi tunnetaan houkuttelevana asumisen, yrittäjyyden ja työn tekemisen kuntana	• teemme vastuullista ja pitkäjänteistä elinkeinopolitiikkaa monipuolisen toimijaverkoston kanssa • vahvistamme yrittäjämönteistä kuntakuvaa vastuullisella palvelulla, yritysneuvonnalla ja viestinnällä eri kanavissa • kehitämme olemassa olevien ja uusien yritysalueiden ja keskustajamien kasvumahdollisuuksia • luomme uusia ja vetovoimaisia yritysalueita hyvien liikenneyhteyksien varteen • tiivistämme ja uudistamme TE2024 mahdollistamaa elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä • edistämme yritysneuvonnalla yritysten kehittämis- ja investointihankkeiden valmistelua ja rahoitusten saantia • huolehdimme työvoiman kotoutumisesta
Tekevien ja osaavien ammattilaisten kunta Liperin työnantajakuva on positiivinen ja houkutteleva Liperin kunta tekee vastuullista ja pitkäjänteistä henkilöstöpolitiikkaa. Liperin työntekijät ovat osaavia ja ammattitaitoisia. Henkilökunta voi hyvin työssään. Liperi saa rekrytoitua osaavaa henkilökuntaa.	• parannamme työnantajakuvaa, selkeytämme henkilöstön työnkuvia ja ylläpidämme henkilöstön ammattitaitoa • varaudumme eläköitymisiin ennakoivasti ja turvaamme keskeisten toimintojen osalta riittävät resurssit varmistamalla, että varahenkilöjärjestelmämme ovat kunnossa • tuemme työssäoppimista ja urapolkua • pidämme huolen, että meillä on kilpailukykyiset palkka- ja työsuhte-edut • hyödynnämme valtion erityisavustuksia ja hankerahoituksia kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja varmistamme, että henkilökuntamme huomioi talouden reunaehdot työssään • henkilöstömme toimii aktiivisessa roolissa verkosto- ja kumppanuusyhteistyössä • vahvistamme rekrytointiosaamista ja -markkinointia ja huolehdimme työvoiman kotoutumisesta

Kuntastrategiasta johdettiin tavoitteet palvelualueiden kolmivuotiselle taloussuunnitelmakaudelle sekä talousarviovuodelle. Näiden tavoitteiden toteutumista on arvioitu palvelualuekohtaisissa osioissa.

5.2 Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kunnan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien ohjeiden mukaisesti valtuuston tulee ottaa kantaa mahdollisiin poikkeamiin valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisissa ennen tilinpäätöksen hyväksymistä. Valtuusto on käsitellyt vuoden 2025 poikkeamia kokouksessaan 23.2.2026 § 6. Vuoden 2025 talousarviossa valtuuston nähden sitovia kohtia oli neljä, jotka kaikki toteutuivat.

Sitovien tavoitteiden toteuma:

1. Tilikauden yli/ -ali jäämä - Toteutui

Valtuustoon nähden sitova tavoite on tilikauden yli/ali jäämä. Tavoitteena oli talousarvioin mukainen ali jäämäinen -1 490 283 euroa. Tilikausi toteutui 39 266 euroa ylijäämäisenä. Toteutunut tilikauden ylijäämä on muutettua talousarviota merkittävästi parempi ja tuloslaskelmaosan sitova tavoite toteutui.

2. Palvelualueiden toimintakatteet - Toteutui

Valtuustoon nähden sitovia olivat palvelualueiden toimintakatteet. Vuoden 2025 käyttötalouden sitovat tavoitteet toteutuivat. Keskushallintopalvelut toteutuivat noin 380 000 euroa, hyvinvointipalvelut noin 4 000 euroa ja elinympäristöpalvelut noin 830 000 euroa arvioitua parempina.

3. Investointeihin talousarviossa myönnetyn määrärahan kokonaissumma (netto) - Toteutui

Investointiosassa valtuustoon nähden sitova tavoite oli nettoinvestoinnit. Koko kunnan nettoinvestointikustannukset oli arvioitu 4 275 000 euron suuruiseksi. Nettoinvestoinnit toteutuivat 2 820 819 euron suuruisina. Nettoinvestointiosan alittivat budjetoidut kustannukset noin 1 454 000 eurolla ja myös investointiosan sitova tavoite toteutui.

4. Toiminnallisista tavoitteista sitovia ovat (talousarvion) luvussa 1.4 mainitut kuntakonsernin talousarviovuoden toiminnalliset tavoitteet - Toteutui

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Hyvinvointi		
Liperin kunta saa Unicefin lapsiystävällinen kunta tunnustuksen	Tunnustuksen vaatimat toimenpiteet saadaan valmiiksi kevään 2025 aikana	Suomen UNICEF myönsi 25.3.2025 Liperille Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen. Liperi on 37. kunta, jolle Lapsiystävällinen kunta tunnustus on myönnetty. Liperissä on toteutettu Lapsiystävällinen kunta mallin tavoitteita ja toimenpiteitä vuodesta 2021 alkaen. Lapsiystävällinen kunta tunnustus on osoitus siitä, että työ on edennyt ja toimenpiteet toteutuneet suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti.

Elinvoima		
Uuden yritysalueen kehittäminen	Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan rakentamisen käynnistäminen (ehdollinen JTF-avustukselle) Alueen markkinoinnin käynnistäminen	Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) myönsi Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan rakentaminen JTF avustuksen 27.2.2025 Urakka käynnistyi kesäkuussa. Alueen markkinointi on aloitettu.
Talouden tasapaino		
Tehtäväkuvien ja toimintaprosessien läpikäynti	Avataan toimintaprosessit ja toteutetaan tarvittavat hallinnon tehtävien uudelleenorganisoinnit Toteutetaan henkilöstösuunnitelman mukaiset muutokset	Keskushallintopalveluissa yhdistettiin hallintopäällikön ja talousjohtajan virat uudeksi talous- ja hallintojohtajan viraksi. Samalla tarkasteltiin hallinnon tehtäväkuvauksia. Henkilöstösuunnitelman mukaiset muutokset toteutettiin. Lisäksi vuoden aikana tarkasteltiin henkilöstörakennetta ja tehtäviä henkilöstömuutoksista johtuen.

5.3 Toimialojen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

5.3.1 Keskushallintopalvelut

Tilivelvolliset: Kunnanjohtaja sekä talous- ja hallintojohtaja

Palvelualueen sisältämät tulosalueet:

Kunnanhallitus

Alueellinen yhteistyö

Hallinto

Maaseutupalvelut

Palvelualueen keskeiset muutokset: 150-vuotisjuhlavuosi

Vuosi 2025 oli Liperin kunnan 150-vuotisjuhlavuosi, jota juhlittiin kymmenien kulttuuri-, liikunta- ja muiden tapahtumien merkeissä. Juhlavuoden suunnittelu aloitettiin jo vuonna 2023 ja nimetty juhlavuositöimikunta kokoontui kahdeksan kertaa vuosina 2023–2024. Juhlavuoden tapahtumien toteutukseen osallistuivat kaikki palvelualueet, joita pääsääntöisesti organisoitiin keskushallintopalveluista.

Alue- ja kuntavaalit

Keväällä 2025 järjestettiin alue- ja kuntavaalit valtakunnallisesti ensimmäistä kertaa saman aikaisesti. Vaalien järjestäminen vaati kunnalta perehtymistä uusiin toimintatapoihin, jotka todettiin onnistuneesti läpiviedyksi. Uudet valtuutetut aloittivat toimintansa kesäkuussa 2025. Valtuuston koko säilyi ennallaan 35 henkilössä.

Ohjeet ja ohjelmat

Vuoden aikana päivitettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet sekä konserniohje. Molemmat ohjeet tulivat voimaan loppuvuodesta 2025. Hankintaohje päivitys aloitettiin vuoden 2025 aikana, mutta sen osalta todettiin, että siihen vaikuttavia lainsäädännöllisiä muutoksia on tulossa vuoden 2026 aikana ja sen päivittäminen siirrettiin vuodelle 2026.

Taloudsdokumentointiohjelmiston portaittainen käyttöönotto aloitettiin kesällä 2025. Uudella ohjelmalla valmisteltiin syksyn aikana vuoden 2026 talousarvio. Vuoden 2026 aikana käyttöönottoa laajennetaan tilinpäätöksen ja talouskatsauksien valmisteluun. Sähköisen asioinnin osalta irtisanoimme Miunpalvelusovelluksen ja hankimme uuden Formbox-sovelluksen. Valmistelut muutokseen aloitimme loppuvuodesta 2025 ja uuden sovelluksen käyttöönotto tapahtuu keväällä 2026.

Alueellinen yhteistyö

Alueellisessa yhteistyössä joukkoliikenteen kustannukset ylittyivät noin 175 000 euroa. Ylitys johtui muun muassa uudesta palvelutasotavoitteiden voimaantulosta Kontiolahden ja Liperin alueilla, nämä vaikuttivat liikennöinnin kuluihin tarjonnan lisääntytyä. Liikennöinnin tuotot alittuivat myös reilusti lipputulosten ja tukien osalta. Samoin ympäristöterveydenhuollon kustannukset ylittyivät noin 51 000 euroa. Ympäristöterveydenhuollon ylitys johtui epäonnistuneesta muun muassa talousarvion laadinnasta ja yleisestä kustannusten kehityksestä. Edellä mainituilla ylityksillä oli merkittävä vaikutus keskushallintopalveluiden kustannusten muodostumiseen. Kyseiset palvelut järjestetään yhdessä muiden kuntien kanssa. Joukkoliikennepalvelut yhdessä Joensuun kaupungin ja Kontiolahden kunnan kanssa sekä ympäristöterveydenhuollon palvelut kaikkien maakunnan kuntien kanssa. Varsinkin joukkoliikennekustannusten muodostumiseen vaikuttavat myös muiden kuntien joukkoliikenteen kehittäminen ja kehittyminen, jolloin yksistään Liperin kunta ei voi vaikuttaa yhteiseen kustannusrakenteen kehittämiseen. Joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat kuitenkin viime vuosina kehittyneet positiiviseen suuntaan.

Henkilöstömuutoksia

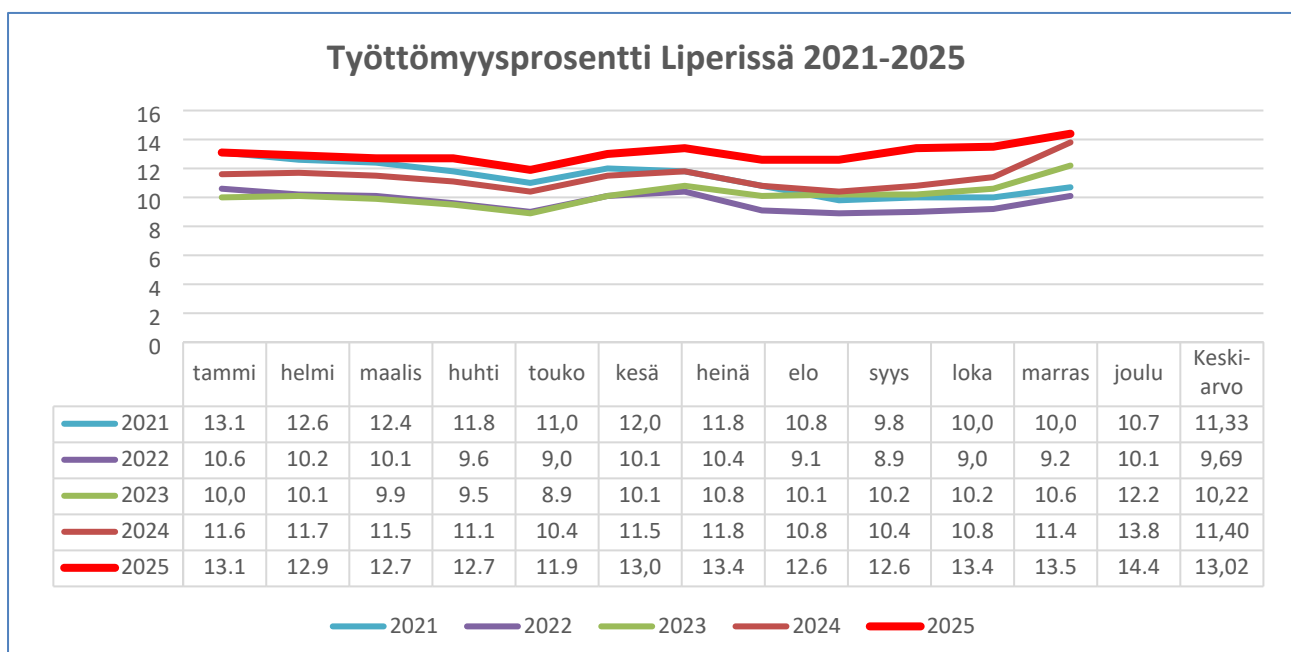
Talous-, hallinto- ja viestintäpalveluiden esihenkilötasolla tapahtui muutoksia. Hallintopäällikön ja talousjohtajan virat lakkautettiin ja perustettiin uusi talous- ja hallintojohtajan virka. Uusi talous- ja hallintojohtaja aloitti virassaan maaliskuun alussa 2025.

Työllisyyspalvelut

Vuosi 2025 merkitsi kunnille merkittävää rakennemuutosta työllisyydenhoidossa. TE-palveluiden siirto valtiolta kunnille ei ollut pelkkä hallinnollinen muutos, vaan se muodosti aivan uuden toimintaympäristön, jossa kunnat kantavat aiempaa suuremman vastuun sekä palvelujärjestelmästä että työttömyyden rahoituksesta.

Kustannusvastuun alkamispiste siirrettiin 300 työttömyyspäivästä 100 päivään, ja kuntien maksuosuus laajeni koskemaan myös peruspäivärahaa sekä ansiopäivärahan perusosaa. Tämä muutos heijastui voimakkaasti kuntatalouteen, sillä siirtymävuoden valtionosuuskompensaatio ei joutanut todellisen työttömyystilanteen mukana.

Samaan aikaan työttömyys kasvoi koko maassa ja erityisesti Pohjois-Karjalassa. Vuonna 2024 alkanut työllisyytilanteen heikkeneminen jatkui vuonna 2025. Työttömyys oli yleisesti nousussa ja vuoden 2025 lopussa sekä työnhakijamäärät että työttömyysaste olivat selvästi vuodentakaista korkeammalla. Talouden pitkittynyt alavire iski ryhmiin, joilla jo lähtökohtaisesti on vaikeampaa kiinnittyä työmarkkinoille. Erityisesti nuorten, pitkään työttömänä olleiden ja kotoutujien työttömyysasteet nousivat jyrkästi sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

Kuva 16, Liperin työttömyysprosentin kehitys vuosina 2021-2025.

Työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen epäsuhta kasvoi ja palveluiden tarve suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin voimistui. Tämä johti myös etuuskustannusten nopeaan kasvuun kunnissa, joilla ei ollut enää käytössään aiempien vuosien kaltaista, pitkäaikaistyöttömyyteen painottunutta aktivointimallia.

Uuden rahoitusmallin vaikutukset näkyivät kuntataloudessa suhteettoman raskaina, sillä työttömyyden pitkittyminen ja kustannusvastuun aikaistuminen tarkoittivat, että pienikin kasvu työttömyydessä heijastui kunnan talouteen aiempaa nopeammin ja voimakkaammin.

Kokonaisuutena vuodesta 2025 muodostui kunnille sekä taloudellisesti että toiminnallisesti raskas. Työllisyydenhoidon vastuiden siirtyminen toteutui aikana, jolloin työttömyys nousi ja työmarkkinoiden rakenteelliset haasteet voimistuivat. Tämä johti siihen, että erityisesti heikon työmarkkina-aseman alueet joutuivat huomattavasti aiempaa suuremman haasteen eteen sekä rahoituksessa että palveluiden järjestämisessä. Muutoksen myötä kuntien rooli työllisyyspolitiikassa kasvoi pysyvästi, mutta siirtymän ajoitus teki sopeutumisesta huomattavan haastavaa koko kuntakentälle.

Maaseutupalvelut

Kehittämistoiminta oli erittäin vilkasta, niin Leader-hankkeiden puolella, kuin elinkeinojen kehittämishankkeissakin. Maatilojen osalta, pankkisääntelyn löyhentäminen edesauttoi myös investointien tekemistä. Pitkästä aikaa maatilojen investoinnit osoittivat elpymistä. Maaseuturahastosta myönnettyjen avustusten ja korkotukilainojen kokonaistaso oli pitkälti yli kymmenen miljoonaa euroa koko maakunnassa. Myös omistajavaihdoksia tapahtui tavoitetta enemmän. Kaiken kaikkiaan maaseutuala on osoittamassa piristymisen merkkejä.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Keskushallintopalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Viestintään ja Liperin positiiviseen näkyvyyteen panostaminen	Kuntakonsernin verkkosivu-uudistus Liperin 150-vuotisjuhlavuosi 2025 Ajantasainen tiedottaminen monipuolisissa kanavissa	Kuntakonsernin verkkosivut (liperi.fi ja lipertek.fi) uudistettiin alkuvuodesta 2025 yhteistyössä Meita Oy:n kanssa. Juhlavuoden tapahtumista tiedotettiin laajasti eri kanavissa ja tapahtumien ja kuntanäkyvyyden yhteistyöavustuksia kohdennettiin erityisesti juhlavuoteen liittyviin tuotantoihin. Ajantasaista tiedottamista toteutettiin yhdessä eri palvelualueiden kanssa.
Kunnanhallitus		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen	Uuden tytäryhtiön perustaminen Sote-kiinteistöjen siirron juridinen ja verotuksellinen tarkastelu ja tarkoituksenmukaisimman toimintatavan valinta Vuokraneuvotteluissa ja sopimusten laadinnassa tukeminen	Vuokrattavista sote-kiinteistöistä ja niiden vuokratasosta on käyty neuvotteluja hyvinvointialueen kanssa viime vuoden aikana. Hyvinvointialueesta johtuen neuvottelut venyivät loppuvuodelle 2025. Valtuusto hyväksyi uudet vuokrasopimukset kokouksessaan 23.2.2026. Samanaikaisesti on selvitykset mahdollisesta terveystalouden myynnistä, johon päätös on odotettavissa kesään 2026 mennessä. Selvitystyön aikana ei ole tarkoituksenmukaista yhtiöittää sote-kiinteistöjä.

Talouden tasapaino	Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanon tuki ja toteuman seuranta Talous- ja strategiaryhmän jatkon arviointi syksyllä	Talous- ja strategiatyöryhmä sai työnsä päätökseen valtuustokauden lopussa keväällä 2025. Pääosin talouden tasapainottamistoimien eurovaikutukset ovat olleet arvioitua parempia ja suurin osa toimenpiteistä on kokonaan toteutunut, toteutumassa tai valmistelussa. Ryhmän toiminnan jatkon kunnanhallitus määritteli itselleen uuden valtuustokauden alussa kesällä 2025. Tällä toimenpiteellä kunnanhallitus halusi talouden seurannan ja suunnittelun lähemmäksi toimielimen toimintaa. Valtuusto määritteli syksyllä 2025 uudet tasapainottamistavoitteet vuodelle 2026.
Positiivisen kuntakuvan vahvistaminen	Juhlavuoden tapahtumat Tonttimarkkinointikampanjat	Liperin 150-vuotisjuhlavuosi toteutui suunnitelmien mukaisesti ja tavoitti erittäin laajasti kuntalaisia. Juhlavuoden tonttikampanjaa jatketaan vuoden 2026 loppuun.
Alueellinen yhteistyö		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Matkailun edistäminen	Liperi-Heinävesi-Rääkkylä matkailuhankkeen tavoitteiden toteuttaminen ja matkailun edistämisen jatkon suunnittelu huomioiden matkailuhankkeen päättymisen lisäksi myös Visit Karelian toimintojen siirtymisen Business Joensuun alle	Hankkeessa suunniteltiin ja rakennettiin uusia gravel- ja luontopyöräilyreittejä Pohjoisen Saimaan alueelle sekä vahvistettiin matkailutoimijoiden yhteistyötä muun muassa matkailuiltojen ja yritysten tukipalvelujen kautta. Lisäksi edistettiin yritysten vastuullisia toimintatapoja, parannettiin matkailualueen saavutettavuutta ja kehitettiin alueen yhteistä markkinointia Lakeland-kokonaisuuden osana.

Hallinto		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Tekoällyn hyödyntäminen	Tekoällyn käyttöönotto ostolaskujen käsittelyssä Neljän kunnan yhteinen kahden vuoden tekoälyhanke, jolla pyritään tukemaan tekoällyn hallittua käyttöönottoa	Tekoällyn käyttöönotto ostolaskujen käsittelyssä ei ole toteutunut. Automatisoinnin lisäämistä käsittelyssä on kuitenkin aloitettu selvittämään. Neljän kunnan yhteinen tekoälyhanke on käynnistynyt. Hanke on järjestänyt tekoälyklinikoita ja henkilöstölle tarjottu mahdollisuutta osallistua Karelial ammattikorkeakoulun järjestämälle tekoäly hyötykäyttöön-kurssille.
Elinkeinopalveluiden ja työllisyyspalveluiden konkreettisten yhteistoimintamallien muotoilu TE-uudistus huomioiden	Elinkeinopalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhteistyön systematisointi, yhteisten työprosessien rakentaminen ja työnjaon määrittely	Yhteistyömalleja ja työnjakoa on muotoiltu käytännössä yhteisellä suunnittelulla sekä mm. yrityskäynneillä ja yritystyöpajoissa. Valmisteltu pilotteja yrityksissä toteutettavien kumppanuustapaamisten ja nuorten työllisyyskampanjan osalta.
Kunnan kotoutumisohjelman päivittäminen havaittujen tarpeiden mukaisesti	Paikallisten asettautumis- ja kotoutumispalveluiden sekä toimintaprosessien tarveperustainen kehittäminen	Kunnan kotoutumisohjelma on päivitetty. Yhteistyöverkostoa vahvistettu, laajennettu ja vakiinnutettu. Asiakasmäärä tasaisessa kasvussa ja koto-palveluita tuotetaan asiakastarpeen mukaisesti.
Kuntalaisten päätösosallisuus	Alue- ja kuntavaalit	Keväällä 2025 kunta järjesti onnistuneesti alue- ja kuntavaalit.
Sisäisen valvonnan kehittäminen	Sisäisen valvonnan ohjeen ja toimintatapojen päivittäminen	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet päivitettiin ja ne tulivat voimaan 1.12.2025.
Maaseutupalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Maidon ja naudanlihan tuotanto	Kehittämishankkeet Mittari: Kaksi kehittämishanketta	Toteutui, kaksi kehittämishanketta
Maatilojen varautumisen kehittäminen	Kehittämishanke Mittari: Yksi kehittämishanke	toteutui, yksi kehittämishanke
Avomaanvihannes- ja erikoiskasvituotannon kehittäminen	Kehittämishanke	Toteutui, yksi kehittämishanke
Asuinmaaseudun kehittäminen	Leader-toiminta	Toteutui, maakunnassa kolme älykäskylä hanketta
Valkuais – ja öljykasvituotannon kehittäminen	Kehittämishanke Mittari: Yksi kehittämishanke	Toteutui, yksi kehittämishanke

Toiminnalliset tavoitteet taloussuunnitelmakaudelle 2025-2027

Keskushallintopalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan	Järjestetään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman elinympäristön ja palveluiden kehittämiseen. - keskustelu ja tiedotustilaisuudet - kuulemiset - kuntalaiskyselyt, palautekanava Vaikuttamistoimielimet ja lapsiparlamentti	Otettiin käyttöön Voxit-kuulemisalustan käyttöä kuntalaisten kuulemisessa. Päätöksentekoviestintää toteutettiin eri kanavissa. Verkkosivuilla oli mahdollista lähettää suoraan palautetta lomakkeen kautta. Kuntalaisia kohdattiin suoraan kunnan järjestämissä yleisötapauksissa.
Elinvoiman, työllisyyden ja kotoutumisen toimintamallien rakentaminen ja päivittäminen (työllisyyden ekosysteemi)	Kunnan työmarkkinoiden kohtaantoa edistävien toimintamallien kehittäminen TE-uudistus huomioiden Asettautumis- ja kotoutumispalveluiden kehittäminen ja vakiinnuttaminen kunnassa	Työllisyyden ja kotoutumisen ekosysteemejä sekä yhteisiä toimintamalleja on rakennettu laajassa verkostossa työllisyysalueen ja kuntien kesken. Työryhmien valmistelu ja toimintamallien pilotointi on edennyt pääosin suunniteltujen aikataulujen mukaisesti.
Talouden tasapaino	Talouden ennakointi, seuranta ja ohjaus Talouden tasapainottamistyöryhmän työskentelyn jatkaminen vähintään valtuustokauden loppuun. Keskushallinnon tuki talouden tasapainottamistoimien läpivientiin Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanon tuki ja toetuman seuranta. Talous- ja strategiaryhmän jatkon arviointi syksyllä.	Talous- ja strategiatyöryhmä sai työnsä päätökseen valtuustokauden lopussa keväällä 2025. Pääosin talouden tasapainottamistoimien eurovaikutukset ovat olleet arvioitua parempia ja suurin osa toimenpiteistä on kokonaan toteutunut, toteutumassa tai valmistelussa. Ryhmän toiminnan jatkon kunnanhallitus määritteli itselleen uuden valtuustokauden alussa kesällä 2025. Tällä toimenpiteellä kunnanhallitus halusi talouden seurannan ja suunnittelun lähemmäksi toimielimen toimintaa. Valtuusto määritteli syksyllä 2025 uudet tasapainottamistavoitteet vuodelle 2026.
Perehdytys on suunnitelmallista ja laadukasta	Esihenkilöt vastaavat yhdessä työntekijän kanssa perehdyttämisen yksilöllisestä suunnittelusta ja toteutumisen seurannasta	Toteutetun työhyvinvointikyselyn mukaan vastaajista 81 % oli sitä mieltä, että työyhteisössään huolehditaan perehdyttämisestä. Esihenkilöitä on koulutettu vastaamaan perehdytystarpeisiin sekä kehittämään suunnitelmallista perehdyttämistä.

Osaamisen varmistaminen ja sen kehittäminen on ennakoivaa kaikilla osa-alueilla	Varahenkilöjärjestelmämme ovat suunniteltuja ja osaamisen kehittäminen on jatkuvaa	Osaamista ja vastuuta jaetaan työyksiköissä sekä varahenkilöjärjestelmät ovat suunniteltuja. Osaamisen varmistaminen ja sen kehittäminen on ennakoivaa, esimerkiksi koulutusta mahdollistetaan useammalle työntekijälle prosessien turvaamiseksi.
Ylläpidämme henkilöstön ammatillista osaamista	Mahdollistetaan ammattitaitoa kehittävät ja ylläpitävät koulutukset	Henkilöstön ammatillista osaamista on kehitetty ja ylläpidetty koulutussuunnitelman pohjalta ja toiminnan tarpeisiin pohjautuen.
Työntekijöiden työhyvinvointi on hyvällä tasolla ja sen kehittymistä seurataan säännöllisesti	Työhyvinvointikysely toteutetaan säännöllisesti ja tuloksien perusteella laaditaan yhteinen kehittämissuunnitelma, jonka toteutumista seurataan	Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutettiin marraskuussa 2025 ja tulokset käsitellään työyksiköissä sekä niiden pohjalta laaditaan yksikkökohtaiset kehittämissuunnitelmat.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut 2025

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Muutos%
Elinkeinotoiminnan ja alueellisen yhteistyön määrärahavaraudet ja tavoitteet					
BJOE:n palveluiden piirissä olevat kasvuyrittäjät	51	45	50	- 1	-1,96%
Business Joensuu	103 232	135 000	103 292	60	0,05%
Lipertek Oy	240 000	280 000	254 172	14 172	5,90%
Ympäristöterveydenhuolto	415 553	410 000	461 289	45 736	11,00%
Maakuntaliitto	293 200	290 000	291 849	- 1 351	-0,46%
Joukkoliikenne	562 097	520 000	696 755	134 658	23,95%
Kuntaliitto	26 344	30 000	29 903	3 559	13,50%
Osuus verotuskustannuksiin	131 506	120 000	123 589	- 7 917	-6,02%
Työllisyysalue		1 330 300	1 118 327	1 118 327	100,00%
Maaseutupalvelut					
Tukea hakeneet maatilat	1 819	1 777	1 747	- 72	-3,95%
Maksetut suorat tulotuet	68	63,4	68,8	0,8	1,17%
SPV:t	26	20	30	4	15,38%
Kokonaismaitomäärä	102,4	100,1	101,6	- 0,8	-0,78%
Tilojen investointituet	4,02	5,1	13,5	9,48	235,82%
Pienyritysten samat investointituet	2,65	3,2	6,4	3,75	141,50%
Uudet Leader-hankkeet	146	48	171	25	17,12%
Uudet EMR-rahoitetut yritykset	8	33	Ei saatavilla		
Uudet EMR-rahoitetut työpaikat	53	54	Ei saatavilla		
Kehittämishankkeet alueella	12	18	12	0	0,00%
Leader-hankkeiden saamat avustukset	2,14	1,95	2,13	- 0,01	-0,46%
Työllisyyspalvelut					
Maksetut työttömyysetuudet €/kk keskimäärin	87 300	119 500	136 351	49 051	56,18%
Vaikuttavuus% (positiiviset sijoittumiset aktivoinnin jälkeen)	64	50	67	3	4,68%

Kunnanhallitus

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	56 668	49 800	0	49 800	69 852	140,3 %	20 052
Myyntituotot	55 994	49 800	0	49 800	49 764	99,9 %	-36
Tuet ja avustukset	67	0	0	0	20 088	0,0 %	20 088
Muut toimintatuotot	606	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-993 092	-1 209 910	0	-1 209 910	-1 156 451	95,6 %	53 459
Henkilöstökulut	-385 511	-417 015	0	-417 015	-447 635	107,3 %	-30 620
Palkat ja palkkiot	-330 735	-343 055	0	-343 055	-382 860	111,6 %	-39 805
Henkilösivukulut	-54 776	-73 960	0	-73 960	-64 775	87,6 %	9 185
Palvelujen ostot	-514 864	-666 763	0	-666 763	-567 625	85,1 %	99 138
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 851	-33 700	0	-33 700	-36 818	109,3 %	-3 118
Avustukset	-35 305	-51 000	0	-51 000	-60 615	118,9 %	-9 615
Muut toimintakulut	-45 561	-41 432	0	-41 432	-43 758	105,6 %	-2 326
Toimintakate	-936 425	-1 160 110	0	-1 160 110	-1 086 598	93,7 %	73 512
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-936 425	-1 160 110	0	-1 160 110	-1 086 598	93,7 %	73 512

Alueellinen yhteistyö

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	20	0	0	0	0	0,0 %	0
Muut toimintatuotot	20	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-1 418 150	-1 380 497	0	-1 380 497	-1 616 275	117,1 %	-235 778
Palvelujen ostot	-1 418 367	-1 380 497	0	-1 380 497	-1 616 308	117,1 %	-235 811
Muut toimintakulut	217	0	0	0	32	0,0 %	32
Toimintakate	-1 418 130	-1 380 497	0	-1 380 497	-1 616 275	117,1 %	-235 778
Vuosikate	-1 418 130	-1 380 497	0	-1 380 497	-1 616 275	117,1 %	-235 778

Hallinto

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	1 648 315	1 533 850	0	1 533 850	1 719 191	112,1 %	185 341
Myyntituotot	1 286 722	1 298 000	0	1 298 000	1 454 061	112,0 %	156 061
Tuet ja avustukset	344 664	235 850	0	235 850	253 465	107,5 %	17 615
Muut toimintatuotot	16 930	0	0	0	11 665	0,0 %	11 665
Toimintakulut	-3 778 063	-5 684 058	-30 000	-5 714 058	-5 379 556	94,1 %	334 502
Henkilöstökulut	-1 677 813	-1 660 550	0	-1 660 550	-1 488 963	89,7 %	171 587
Palkat ja palkkiot	-1 368 513	-1 353 913	0	-1 353 913	-1 211 532	89,5 %	142 381
Henkilösivukulut	-309 299	-306 637	0	-306 637	-277 431	90,5 %	29 206
Palvelujen ostot	-802 361	-2 256 800	0	-2 256 800	-1 915 205	84,9 %	341 595
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 095	-74 750	0	-74 750	-57 484	76,9 %	17 266
Avustukset	-1 065 121	-1 474 000	0	-1 474 000	-1 718 601	116,6 %	-244 601
Muut toimintakulut	-204 673	-217 958	-30 000	-247 958	-199 304	80,4 %	48 654
Toimintakate	-2 129 748	-4 150 208	-30 000	-4 180 208	-3 660 365	87,6 %	519 843
Rahoitustuotot ja -kulut	-35	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-2 129 782	-4 150 208	-30 000	-4 180 208	-3 660 365	87,6 %	519 843

Maaseutupalvelut

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	774 747	892 509	0	892 509	804 615	90,2 %	-87 894
Myyntituotot	774 299	892 509	0	892 509	804 104	90,1 %	-88 405
Tuet ja avustukset	447	0	0	0	511	0,0 %	511
Toimintakulut	-958 557	-1 098 914	0	-1 098 914	-988 992	90,0 %	109 922
Henkilöstökulut	-667 492	-737 875	0	-737 875	-694 862	94,2 %	43 013
Palkat ja palkkiot	-545 462	-599 762	0	-599 762	-564 951	94,2 %	34 811
Henkilösivukulut	-122 030	-138 113	0	-138 113	-129 911	94,1 %	8 202
Palvelujen ostot	-244 599	-306 754	0	-306 754	-245 816	80,1 %	60 938
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 623	-26 300	0	-26 300	-14 438	54,9 %	11 863
Avustukset	-15 108	-10 000	0	-10 000	-14 800	148,0 %	-4 800
Muut toimintakulut	-18 736	-17 985	0	-17 985	-19 077	106,1 %	-1 092
Toimintakate	-183 811	-206 405	0	-206 405	-184 377	89,3 %	22 028
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-183 811	-206 405	0	-206 405	-184 377	89,3 %	22 028

Keskushallintopalvelut yhteensä

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	2 479 749	2 476 159	0	2 476 159	2 593 659	104,7 %	117 500
Myyntituotot	2 117 015	2 240 309	0	2 240 309	2 307 929	103,0 %	67 620
Tuet ja avustukset	345 178	235 850	0	235 850	274 065	116,2 %	38 215
Muut toimintatuotot	17 556	0	0	0	11 665	0,0 %	11 665
Toimintakulut	-7 147 862	-9 373 379	-30 000	-9 403 379	-9 141 274	97,2 %	262 105
Henkilöstökulut	-2 730 815	-2 815 440	0	-2 815 440	-2 631 460	93,5 %	183 981
Palkat ja palkkiot	-2 244 710	-2 296 730	0	-2 296 730	-2 159 342	94,0 %	137 388
Henkilösivukulut	-486 105	-518 710	0	-518 710	-472 117	91,0 %	46 593
Palvelujen ostot	-2 980 190	-4 610 814	0	-4 610 814	-4 344 954	94,2 %	265 860
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 569	-134 750	0	-134 750	-108 739	80,7 %	26 011
Avustukset	-1 115 534	-1 535 000	0	-1 535 000	-1 794 016	116,9 %	-259 016
Muut toimintakulut	-268 753	-277 375	-30 000	-307 375	-262 106	85,3 %	45 269
Toimintakate	-4 668 113	-6 897 220	-30 000	-6 927 220	-6 547 616	94,5 %	379 604
Rahoitustuotot ja -kulut	-35	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-4 668 148	-6 897 220	-30 000	-6 927 220	-6 547 616	94,5 %	379 604

5.3.2 Hyvinvointipalvelut

Tilivelvolliset: Hyvinvointijohtaja, rehtorit, varhaiskasvatuksen johtaja ja vapaa-aikapäällikkö

Palvelualueen sisältämät tulosalueet:

Hyvinvoinnin hallinto
Perusopetus
Varhaiskasvatus
Opinto- ja vapaa-aika

Palvelualueen keskeiset muutokset

Palvelualueen toimintaympäristössä tapahtui vain pieniä muutoksia vuonna 2025. Perusopetuksen toiminta laajeni lastensuojeluyksikkö Pirtin opetusjärjestelyihin, mutta muuten toimipisteet pysyivät ennallaan. Vuonna 2025 tehtiin päätös Mattisenlahden koulun lakkauttamisesta kesällä 2026. Myös uuden Ylämyllyn päiväkodin suunnittelu aloitettiin varhaiskasvatusselvityksen mukaisesti.

Kunnalle myönnettiin Lapsiystävällinen kunta tunnustus merkittävästä ja systemaattisesta työstä lasten oikeuksien parissa.

Talouden tasapainottaminen leimasi koko palvelualueen toimintaa myös vuonna 2025. Oppimisen tuen lakiuudistus vaati lisäresursseja yläkouluun ja paljon uudistuksia päätöksentekoon ja tuen prosesseihin. Perusopetuksen päätöksen tekoa siirrettiin wilmaan.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Hyvinvoinnin hallinto		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Liperin kunta on lapsiystävällinen kunta.	Haetaan lapsiystävällinen kuntatunnustusta	Liperin kunta sai lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen maaliskuussa 2025.
Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Esioppilaiden kuljetuksen järjestämisestä laaditaan tarkennetut ohjeet. Sähköisen asiointin prosesseja edistetään.	Ohje laadittu. Wilmarobotti ja Wilman sähköisiä lomakkeita on otettu käyttöön. Oppimisen tuen päätökset siirretty tehtäväksi Wilmaan. Valinnaisaineiden valinta on sähköistetty Ylämyllyn koulussa.
Sähköisen asiointin prosesseja edistetään.		Aamu- ja iltapäivätoiminnan ja varhaiskasvatuksen asiointi on kokonaisuudessaan siirretty Daisy-järjestelmään. Wilmaan otettu käyttöön wilmarobotti. Wilman sähköinen päätöksenteko otettu käyttöön.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on suunnitelmallista.	Uusi hyvinvointisuunnitelma hyväksytään ja otetaan käyttöön. Hyvinvointipedagogien määrärahat siirretään osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikkaa ja heidän työnsä vaikuttavuutta kuntatasoisesti vahvistetaan.	Uusi hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin 1/25. Hyvinvointipedagogien työnkuvaa on selkiytetty ja yhteistyötä tiivistetty.
Perusopetus		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Perusopetus järjestetään kustannustehokkaasti.	Valmistaudutaan kolmen taajamakoulun malliin. Siirretään Salokylän koululla opetus kokonaisuudessa pääarakennukseen. Henkilöstömäärä suhteutetaan vähenevään oppilasmäärään. Koulutettujen Nepsy-valmentajien toimintaa koordinoidaan ja sen vaikuttavuutta seurataan.	Kolmen taajamakoulun malliin valmistautuminen aloitettu. Mattisenlahden koulun lakkautuksesta tehty päätös 2/2025. Salokylän koululla opetus on siirretty pääarakennukseen lukuun ottamatta kovien materiaalien käsityön opetusta. Henkilöstön määrän tarkastelua tehty vuoden 2025 aikana. Opettajien määrä vähentämistä ei kyetty tekemään, koska tuen lakiuudistuksen ja lastensuojeluyksikön opetuksen järjestämisen takia tarvittiin kaksi uutta erityisluokanopettajaa. Koulutettujen Nepsy-valmentajien toimintaa koordinoiti ja vaikuttavuuden seuranta käynnistynyt yhteisillä tapaamisilla ja jatkuu Kirjo-hankkeen kautta.
Oppilaiden tuen järjestäminen muuttuu lakiuudistuksen mukaiseksi.	Oppilaiden tuen tasot määritellään uudelleen ja tehdään tarvittavat päätökset. Opetussuunnitelman, Tuen käsikirja ja lukuvuosisuunnitelma päivitetään vastaamaan uutta lakia.	Lakimuutos tullut voimaan 1.8.2025, uudet päätökset tehty Wilmassa. Opetussuunnitelma päivitetty ja hyväksytty lautakunnassa 6/2025. Lukuvuosisuunnitelmat hyväksytty lautakunnassa 10/2025. Tuen käsikirjan päivittämistä ei nähty lakiuudistuksen takia nyky muodossaan tarpeellisenä ja poistettiin käytöstä.

Oppilaiden perusvalmiudet ovat hyvällä tasolla.	Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma päivitetään ja toiminta vakiinnutetaan. Äidinkielen ja matematiikan tuntimäärää lisätään luokille 1–6 valtakunnallisen määräyksen mukaisesti. Kouluilla tehdään toimenpiteitä kouluhyvinvoinnin lisäämiseksi. Toimenpiteet luku- ja kirjoitustaidon parantamiseksi jatkuvat. Lukutaidon testauksessa otetaan käyttöön sähköinen Allu-testistö.	Valmistavan opetuksen opetussuunnitelman päivitys siirtyy seuraavaan vuoteen seudullisen suunnitelman päivittämisen myötä. Äidinkielen ja matematiikan tuntimäärää lisätty luokille 1-6 valtakunnallisen määräyksen mukaisesti. Kouluilla toteutettu erilaisia toimenpiteitä kouluhyvinvoinnin lisäämiseksi ja työ jatkuu. Toteutuneet tapahtumat ja teemapäivät kirjataan lukuvuosikertomuksiin. Kouluilla toteutettu erilaisia toimenpiteitä luku- ja kirjoitustaidon parantamiseksi ja työ jatkuu. Yläkoulun lukutaitoryhmän laajentamiseen ei saatu hankerahoitusta. Lukutaidon testaukseen otettu kaikilla kouluilla käyttöön Allu-testistö.
Varhaiskasvatus		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä jatketaan.	Laaditaan kuntavasun mukaiset yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat kaikkiin yksiköihin sekä perhepäivähoitoon.	Kuntavasun mukaiset yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat on laadittu jokaiseen päiväkotiin sekä perhepäivähoitoon. Tämän lisäksi esiopetusyksiköissä toimintasuunnitelmiin on lisätty esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmat.
Työyhteisöjen hyvinvoinnin lisääminen	Varhaiskasvatuksen koko henkilöstölle järjestetään yhteisesti työhyvinvointia tukeva sekä koulutuksellisen osuuden sisältävä päivä	Koko varhaiskasvatushenkilöstön yhteinen tyhyypäivä pidettiin 5/2025 ja koko henkilöstön koulutuspäivä 9/2025 Varhaiskasvatusfoorumi
Varhaiskasvatus järjestetään kustannustehokkaasti.	Ryhmärakenteiden tarkastelua jatketaan resurssien oikein kohdentamiseksi ja samalla varhaiskasvatuspaikkojen käyttö- ja täyttöastetta tarkastellaan säännöllisesti.	Varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelussa ryhmärakenteiden tarkastelu vakiintunut. Käyttö- ja täyttöasteen oma mittaristo on laadittu ja raportteja tarkastellaan säännöllisesti varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Tavoitteen toimenpiteet saavutettu.

Opinto ja vapaa-aika		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Liikkumisohjelma ja liikunnan olosuhdeohjelma ohjaavat kunnan liikuntapalvelujen toimintaa.	Liperin ikiliikkuajat -hankkeen vertaisohjattujen liikuntaryhmien sekä ulkoiluystävällisyyden toimintamallien vakiinnuttaminen Liikettä koulupäivään - hankkeessa toimintamallien luominen koululaisten liikkumisen lisäämiseksi.	Hankkeen toiminnot etenivät suunnitellusti: Uusia vertaisohjattuja liikuntaryhmiä käynnistyi sekä yksi voima- ja tasapainokoulutus sekä kaksi ulkoiluystävällisyyden järjestettiin. Liikettä koulupäivään - hankkeessa laadittu toimintamalli moniammatillisella yhteistyöllä, jossa aikataulutettu 8lk MOVE-testit terveystarkastusten kanssa yhteensopivaksi sekä kuvattu ohjautuminen liikuntaneuvontaan. Koulu-PT toimii lähes päivittäisenä osana yläkoulun arkea ja sovitusti alakoulujen osalta.
Nuoriso-ohjelma ohjaa nuorisopalvelujen toimintaa.	Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kehittäminen 9-pykälä -hankkeen mukaisin toimin, tehostetun nuorisotyön suunnitelman laatiminen. Nuodon eli nuorisotyön dokumentointijärjestelmän käyttöön ottaminen.	9-pykälä -hanke päättynyt keväällä 2025. Hankkeen aikana laadittu vuosikello laadittu ja otettu käyttöön ohjaamaan nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaa. Tehostetun nuorisotyön suunnitelman laatiminen käynnistetty syksyllä 2025. Suunnitelman laatiminen kesken. Suunnitelman valmistuminen sidoksissa koko kunnan kriisityöryhmän toimintamallin selkiytymiseen. Kirjaaminen Nuorisotyön Dokumentointijärjestelmään eli Nuodoon käytössä.
Järjestöyhteistyön vahvistaminen	Kunta-järjestöyhteistyön asiakirjan käyttöön ottaminen. Tapahtumanjärjestäjän oppaan muokkaaminen Liperiin sopivaksi, seuraverkoston toiminnan vakiinnuttaminen	Kunta-järjestöyhteistyön asiakirja otettu käyttöön. Tapahtumanjärjestäjän opasta käsitelty järjestötyöryhmässä ja järjestöfoorumissa syksyllä 2025. Lautakuntakäsittely siirtyi helmikuuhun 2026. Seuraverkosto kokoontui 4/2025 ja 12/2025

Toiminnalliset tavoitteet taloussuunnitelmakaudelle 2025-2027

Hyvinvointipalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Kunnassa on selkeä kriisityön kokonaisuus.	Kriisiryhmän koulutukset aloitetaan, tavoite 2 koulutusta. Kuntaan laaditaan tehostetun nuorisotyön suunnitelma. Kriisiryhmän toimintaohjeet on kirjattu ja toiminta aloitettu.	Kriisiryhmän toiminta on käynnistetty, mutta systemaattinen toiminta ei vielä ole alkanut. 2 koulutusta toteutui ja periaatteet on käsitelty hyvinvointilautakunnassa.
Hyvinvointipalveluiden toiminta on strategista ja suunniteltua. Tehdyt suunnitelmat muodostavat selkeän kokonaisuuden.	Kunnan laaja hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja arvioidaan vuosittain. Vapaa-aikapalveluilla on strategiset ohjaavat suunnitelmat kaikilla toiminnan osa-alueilla. Kunnassa on turvallisuussuunnitelma. Oppisen ja kasvun tuen käsikirja on päivitetty vastaamaan lakiuudistuksia.	Kunnan laaja hyvinvointisuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty. Vapaa-aikapalveluiden strategiset ohjelmat on kulttuuriohjelmaa lukuun ottamatta valmiita. Kulttuuriohjelman laadinta poistettiin toimenpiteistä toisen talouskatsauksen yhteydessä ja se laaditaan vasta seuraavana vuonna. Kunnan turvallisuussuunnitelmaa ei toistaiseksi ole päivitetty, vaan sen tilanne ja tarpeellisuus arvioidaan uudelleen vuonna 2026. Tuen käsikirjan päivitys ei enää entisessä muodossaan ole tarpeellinen.
Saadaan kunnalle Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustus.	Lapsiystävällinen kunta tunnustusta on haettu. Kunta jatkaa tunnustuksen hakemisen jälkeen toimintoja suunnitelman mukaisesti.	Lapsiystävällinen tunnustus saatu keväällä 2025 ja uuden kauden toimenpiteiden kartoitus aloitettu.
Ikäystävällisyys näkyy palveluissa ja päätöksen teossa.	Ikäystävällisyyden ohjelman toimenpiteet kirjataan laajaan hyvinvointisuunnitelmaan. Liperin kunta hakee mukaan WHO:n Ikäystävällinen kunta -verkostoon.	Ikäystävällisyyden ohjelman toimenpiteitä on kirjattu hyvinvointisuunnitelmaan. Hakeminen WHO:n verkostoon on edelleen valmistelussa.
Viinijärven koulukeskus valmistuu lisäämään alueen pito- ja vetovoimaa.	Toteutetaan Viinijärven koulukeskuksen toteutussuunnitelma ja rakentaminen.	Rakentaminen edennyt suunnitellusti.
Hyvinvointipalveluiden toiminta tukee kunnan talouden tasapainottamista.	Palvelualueella edetään valtuuston linjaamien päiväkotij- ja kouluverkostojen muutoksessa. Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti.	Päiväkotij- ja kouluverkkopäätöksiä on viety systemaattisesti eteenpäin valtuuston päätösten mukaisesti. Mattisenlahden koulun osalta on valmisteltu koulun lakkautuksen toimenpiteitä. Ylämyllyn uuden päiväkodin suunnittelu on edennyt. Palvelualueen toiminta tukee talouden tasapainottamista. Perusopetuksessa tarvittiin henkilöstölisäyksiä, mutta kokonaisuutena palvelualue pysyi talousarviossa.

Henkilöstö on ammattitaitoista.	Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan pedagogista osaamista kelpoisella henkilöstöllä.	Varhaiskasvatuksessa kelpoisen henkilöstön määrä on lisääntynyt ja rekrytoinneissa on saatu enemmän hakijoita.
	Varhaiskasvatuksen Lean-prosessia laajennetaan palvelualueiden yhteistyöhön.	Lean prosessi päätettiin vuonna 2025.
	Osaamisen ylläpitämistä ja jakamista työyhteisöissä tehostetaan mm. mentoroinnilla ja tutoroinnilla.	Digitutor-toimintaa jatkettiin perusopetuksessa ja mentorointia kokeiltiin varhaiskasvatuksessa, mutta malli ei vielä ole laajentunut systemaattiseksi.
	Esihenkilöiden kvtes- ja ovtes osaamista vahvistetaan koulutuksella. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen perehdytyspaketti päivitetään.	Koulutuksia järjestettiin vuoden aikana runsaasti. Esihenkilöt osallistuivat ves- ja lakikoulutukseen. Perehdytysmateriaalia päivitettiin yksiköittäin.
Hyvinvointipalveluissa työyhteisöt ovat yhteisöllisiä ja työntekijöiden työhyvinvointi on hyvällä tasolla.		Työhyvinvointikysely tehtiin marraskuussa 2025. Työhyvinvointikyselyn mukaan työhyvinvoinnissa on vaihtelua eri yksiköiden välillä. Koko hyvinvointipalveluiden tulos omien voimavarojen arvioinnissa on 3,8. Työnantajan suosittelemusprosentti on 89%.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut 2025

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Poik. %
Ulkopuolinen hankerahoitus	506 281	312 172	318 606	- 187 675	-37,06%
Oppilasmäärä 20.9. 1.–9. lk (sis. valmistava opetus)	1 362	1 362	1 355	- 7	-0,51%
Esioppilaisen määrä 20.9.	123	123	124	1	0,81%
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä 31.12.	538	530	522	- 16	-2,97%
Kotikuntakorvauslasten määrä e-9	134	134	130	- 4	-2,98%
Kuljetusoppilaiden määrä e-9	573	556	562	- 11	-1,91%
Perusopetus koulutoiminnan hinta/oppilas	9 882	9 736	10 022	140	1,41%
Vapaa-aikapalvelut euroa/asukas/vuosi, oma toiminta	121,21	127	120,75	- 0,46	-0,37%
Joensuun seudun kansalaisopiston nettomenot €/as	12,3	12,82	13,3	1	8,13%
Musiikkiopiston nettomenot €/as	9,79	9,51	6,98	- 2,81	-28,70%
Seutukirjaston nettomenot €/as	49,84	51,9	51,83	1,99	3,99%

Hyvinvoinnin hallinto

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	528 832	347 492	0	347 492	362 287	104,3 %	14 795
Myyntituotot	20 232	32 520	0	32 520	38 057	117,0 %	5 537
Tuet ja avustukset	506 850	312 172	0	312 172	322 191	103,2 %	10 019
Muut toimintatuotot	1 751	2 800	0	2 800	2 039	72,8 %	-761
Toimintakulut	-905 806	-949 021	0	-949 021	-946 226	99,7 %	2 795
Henkilöstökulut	-721 559	-810 709	0	-810 709	-846 274	104,4 %	-35 565
Palkat ja palkkiot	-590 384	-656 809	0	-656 809	-698 316	106,3 %	-41 507
Henkilösivukulut	-131 175	-153 900	0	-153 900	-147 959	96,1 %	5 941
Palvelujen ostot	-142 815	-108 763	0	-108 763	-72 446	66,6 %	36 317
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 936	-16 608	0	-16 608	-13 765	82,9 %	2 843
Avustukset	-300	-2 000	0	-2 000	-727	36,4 %	1 273
Muut toimintakulut	-29 196	-10 941	0	-10 941	-13 013	118,9 %	-2 072
Toimintakate	-376 974	-601 529	0	-601 529	-583 939	97,1 %	17 590
Rahoitustuotot ja -kulut	-857	0	0	0	-1	0,0 %	-1
Vuosikate	-377 831	-601 529	0	-601 529	-583 940	97,1 %	17 589

Perusopetus

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	1 627 057	1 739 706	15 000	1 754 706	1 518 801	86,6 %	-235 905
Myyntituotot	1 460 564	1 615 206	15 000	1 630 206	1 426 382	87,5 %	-203 824
Maksutuotot	63 556	70 000	0	70 000	56 240	80,3 %	-13 760
Tuet ja avustukset	48 150	5 500	0	5 500	11 404	207,3 %	5 904
Muut toimintatuotot	54 787	49 000	0	49 000	24 775	50,6 %	-24 225
Toimintakulut	-18 370 320	-18 599 605	-90 000	-18 689 605	-18 660 860	99,8 %	28 745
Henkilöstökulut	-9 978 546	-10 349 372	-90 000	-10 439 372	-10 477 573	100,4 %	-38 201
Palkat ja palkkiot	-8 116 713	-8 421 866	-75 600	-8 497 466	-8 497 645	100,0 %	-179
Henkilösivukulut	-1 861 833	-1 927 506	-14 400	-1 941 906	-1 979 927	102,0 %	-38 021
Palvelujen ostot	-4 662 551	-4 990 544	0	-4 990 544	-4 909 249	98,4 %	81 295
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-425 269	-433 960	0	-433 960	-426 557	98,3 %	7 403
Muut toimintakulut	-3 303 954	-2 825 729	0	-2 825 729	-2 847 482	100,8 %	-21 753
Toimintakate	-16 743 263	-16 859 899	-75 000	-16 934 899	-17 142 060	101,2 %	-207 161
Valtionosuudet	908 546	1 025 037	0	1 025 037	1 025 036	100,0 %	-1
Rahoitustuotot ja -kulut	-435	0	0	0	-44	0,0 %	-44
Vuosikate	-15 835 151	-15 834 862	-75 000	-15 909 862	-16 117 067	101,3 %	-207 205

Varhaiskasvatus

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	391 504	338 500	0	338 500	396 515	117,1 %	58 015
Myyntituotot	84 946	46 700	0	46 700	60 245	129,0 %	13 545
Maksutuotot	272 686	291 800	0	291 800	320 790	109,9 %	28 990
Tuet ja avustukset	32 731	0	0	0	1 831	0,0 %	1 831
Muut toimintatuotot	1 141	0	0	0	13 649	0,0 %	13 649
Toimintakulut	-8 607 379	-8 865 832	0	-8 865 832	-8 826 840	99,6 %	38 992
Henkilöstökulut	-5 352 038	-5 534 836	0	-5 534 836	-5 544 829	100,2 %	-9 993
Palkat ja palkkiot	-4 325 015	-4 484 957	0	-4 484 957	-4 476 416	99,8 %	8 541
Henkilösivukulut	-1 027 023	-1 049 879	0	-1 049 879	-1 068 412	101,8 %	-18 533
Palvelujen ostot	-1 535 472	-1 800 461	0	-1 800 461	-1 776 211	98,7 %	24 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48 981	-73 790	0	-73 790	-57 808	78,3 %	15 982
Avustukset	-538 870	-405 000	0	-405 000	-377 807	93,3 %	27 193
Muut toimintakulut	-1 132 017	-1 051 745	0	-1 051 745	-1 070 185	101,8 %	-18 440
Toimintakate	-8 215 875	-8 527 332	0	-8 527 332	-8 430 324	98,9 %	97 008
Rahoitustuotot ja -kulut	-3	0	0	0	-444	0,0 %	-444
Vuosikate	-8 215 878	-8 527 332	0	-8 527 332	-8 430 769	98,9 %	96 563

Opinto ja vapaa-aika

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	121 162	89 360	0	89 360	114 635	128,3 %	25 275
Myyntituotot	92 081	71 360	0	71 360	92 566	129,7 %	21 206
Tuet ja avustukset	448	0	0	0	457	0,0 %	457
Muut toimintatuotot	28 634	18 000	0	18 000	21 612	120,1 %	3 612
Toimintakulut	-2 421 466	-2 498 024	0	-2 498 024	-2 426 708	97,1 %	71 316
Henkilöstökulut	-469 682	-512 267	0	-512 267	-477 215	93,2 %	35 052
Palkat ja palkkiot	-379 224	-417 415	0	-417 415	-385 712	92,4 %	31 703
Henkilösivukulut	-90 458	-94 852	0	-94 852	-91 503	96,5 %	3 349
Palvelujen ostot	-822 412	-847 932	0	-847 932	-838 492	98,9 %	9 440
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 827	-20 050	0	-20 050	-22 550	112,5 %	-2 500
Avustukset	-53 309	-53 000	0	-53 000	-45 000	84,9 %	8 000
Muut toimintakulut	-1 055 236	-1 064 775	0	-1 064 775	-1 043 451	98,0 %	21 324
Toimintakate	-2 300 304	-2 408 664	0	-2 408 664	-2 312 073	96,0 %	96 591
Rahoitustuotot ja -kulut	-3	0	0	0	-454	0,0 %	-454
Vuosikate	-2 300 307	-2 408 664	0	-2 408 664	-2 312 526	96,0 %	96 138

Hyvinvointipalvelut yhteensä

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	2 668 555	2 515 058	15 000	2 530 058	2 392 239	94,6 %	-137 819
Myyntituotot	1 657 823	1 765 786	15 000	1 780 786	1 617 251	90,8 %	-163 535
Maksutuotot	336 242	361 800	0	361 800	377 030	104,2 %	15 230
Tuet ja avustukset	588 178	317 672	0	317 672	335 883	105,7 %	18 211
Muut toimintatuotot	86 312	69 800	0	69 800	62 075	88,9 %	-7 725
Toimintakulut	-30 304 970	-30 912 482	-90 000	-31 002 482	-30 860 634	99,5 %	141 848
Henkilöstökulut	-16 521 825	-17 207 184	-90 000	-17 297 184	-17 345 890	100,3 %	-48 706
Palkat ja palkkiot	-13 411 335	-13 981 047	-75 600	-14 056 647	-14 058 089	100,0 %	-1 442
Henkilösivukulut	-3 110 490	-3 226 137	-14 400	-3 240 537	-3 287 801	101,5 %	-47 264
Palvelujen ostot	-7 163 250	-7 747 700	0	-7 747 700	-7 596 398	98,0 %	151 302
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-507 012	-544 408	0	-544 408	-520 680	95,6 %	23 728
Avustukset	-592 480	-460 000	0	-460 000	-423 534	92,1 %	36 466
Muut toimintakulut	-5 520 403	-4 953 190	0	-4 953 190	-4 974 131	100,4 %	-20 941
Toimintakate	-27 636 415	-28 397 424	-75 000	-28 472 424	-28 468 395	100,0 %	4 029
Valtionosuudet	908 546	1 025 037	0	1 025 037	1 025 036	100,0 %	-1
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 298	0	0	0	-943	0,0 %	-943
Vuosikate	-26 729 166	-27 372 387	-75 000	-27 447 387	-27 444 303	100,0 %	3 084

5.3.3 Elinympäristöpalvelut

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja, kaavoituspäällikkö ja vesihuoltopäällikkö

Palvelualueen sisältämät tulosalueet:

Kiinteistö-, tila- ja tukipalvelut
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut
Kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut
Infrapalvelut
Vesihuoltolaitos

Palvelualueen keskeiset muutokset

Vuosi 2025 oli elinympäristöpalveluissa merkittävien investointien ja hankkeiden vuosi niin kiinteistöjen kuin vesihuollon ja infrapalveluiden osalla. Elinympäristöpalveluiden käyttötaloutta paransivat erityisesti maankäytön tulosalueen arvioitua suuremmat tulot, joita olivat muun muassa Pärnävaaran alueen kertaluontoiset puunmyyntitulot sekä ennakoitua suuremmat tontinmyyntitulot. Lisäksi saatiin toiminnan tehostamisen ja sisäisen valvonnan myötä säästöjä niin palvelujen ostoissa, tarvikehankinnoissa kuin henkilöstökuluissa.

Merkittävin kiinteistöpuolen hanke ja investointi oli saada Viinijärven kouluhanke käyntiin. Hankkeen osalta viimeisteltiin urakkalaskentasuunnitelmat tammikuussa ja käytiin urakkakilpailu helmi-maaliskuun aikana. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja on edennyt aikataulun mukaisesti ja joulukuussa pidettiin jo ekumeeninen peruskiven muuraustilaisuus ja harjannostajaiset.

Toinen merkittävä kiinteistöpuolen hanke oli Paloaukean kouluyksikön, Paloaukean päiväkodin ja Jyrin liikuntahallin sisäilmakorjaukset. Hankkeen korjaussuunnitelmat valmistuivat helmikuussa ja urakkakilpailutus kilpailutettiin kokonaisurakkana huhtikuun aikana. Urakka käynnistyi kesäkuun alussa ja valmistui elokuun lopulla. Kolmas strategisesti merkittävä kiinteistöpuolen hanke oli edistää varhaiskasvatusselvityksen mukaisesti Ylämyllyn uuden päiväkodin toteuttamisen valmistelua.

Infrapuolen vuoden 2025 merkittävin käynnistytävä hanke oli Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan urakka. Hankekokonaisuus voitiin käynnistää, kun Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) myönsi 27.2.2025 Välikankaan hankkeelle n. 1,0 milj. euron JTF avustuksen. Hankkeen urakkakilpailu toteutettiin huhti-toukokuussa. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja eteni vuoden 2025 aikana tavoiteaikataulun mukaisesti.

Toinen merkittävä infrapuolen urakka oli Paloaukean ja Jyrin koulualueiden liikenneturvallisuuden ja vesihuollon uusimishanke, jonka myötä saatiin parannettua merkittävästi kouluympäristön liikenneturvallisuutta niin saattoliikenteen kuin jalankulun ja pyöräilyn osalta. Hankkeen urakkakilpailu toteutettiin huhti-toukokuussa. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja ensimmäinen vaihe valmistui ennen koulun alkua 7.8. ja koko urakka valmistui loppusyksystä.

Elinympäristöpalveluissa vuosi 2025 on ollut muutosten vuosi myös henkilöstö- ja organisaatiopuolella muun muassa eläköitymisten ja muiden henkilöstövaihdosten myötä, joista keskeisimpinä muutoksina oli seuraavat:

- Kartoittajan eläköitymisen myötä kaavoitus ja maankäyttöpalvelussa aloitti uusi kartoittaja 1.6.2025 alkaen ja samalla kartoittajan virka muutettiin toimeksi.
- Kunnossapitopalveluiden investointihankkeita valvomassa oli maaliskuusta alkaen työmaavalvoja.
- Koko elinympäristöpalveluiden hallintoa ja erityisesti maankäytön vesihuoltolaitoksen ja kiinteistöpuolen valmisteluresurssia vahvistettiin määräaikaistavalla toimistosihteerillä 1.5.2025 alkaen ja ko. resurssi jatkaa oppisopimuksella vuoden 2026 alusta.
- Kiinteistö- ja siivouspuolella sekä liikunta- ja vapaa-aikapuolella tapahtui syksyllä henkilömuutoksia,

kun siivoustyönjohtaja, kiinteistörakennusmestari sekä liikuntapaikkamestari siirtyivät pois kunnan palveluksesta. Nämä edellyttivät muutoksia myös infrapalveluiden ja tukipalveluiden organisaatioissa.

Elinympäristöpalvelut/Kiinteistö-, tila- ja tukipalvelut

Viinijärven kouluhankkeen osalta viimeisteltiin hankkeen urakkalaskentasuunnitelmat tammikuussa ja käytiin urakkakilpailu helmi-maaliskuun aikana. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja on edennyt aikataulun mukaisesti.

Paloaukean kouluyksikön, Paloaukean päiväkodin ja Jyrin liikuntahallin korjaustoimista suunnitelmat valmistuivat helmikuussa ja urakkakilpailutus kilpailutettiin kokonaisurakkana huhtikuun aikana. Urakka käynnistyi kesäkuun alussa ja valmistui elokuun lopulla.

Taikametsän päiväkodin salin savunpoistosuunnitelmat valmistui alkuvuodesta ja toteutus oli heinäkuussa.

Kunnan kiinteistöselvitys hyväksyttiin valtuustossa 24.2.2025 ja sen mukaisia toimia edistettiin vuoden mittaan.

Uuden päiväkotihankkeen toteuttamisedellytyksiä tutkittiin vuoden aikana ja uuden päiväkodin toteuttamiseen tähtäävät päätökset tehtiin loppuvuodesta.

Ruokapalveluissa ja siivoushuollossa tehtiin loppuvuodesta henkilöstö- ja organisaatiomuutoksia.

Elinympäristöpalvelut/Ympäristö- ja rakennusvalvonta

Rakennusjärjestyksen päivitystyö edistyi ja rakennusjärjestyksen ehdotus oli nähtävillä syksyllä.

Rakennetun ympäristön valvontakierrokseen liittyvien toimenpiteiden seuranta jatkettiin vuoden aikana. Rakennusvalvonnan toimintaa kehitettiin muun muassa päivittämällä uudet lupaohjeet verkkosivuille.

Elinympäristöpalvelut/Kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut

Vuonna 2025 maankäyttö investoi merkittävästi laajemmin maaomaisuuden hankintaan Joensuun kaupungilta Pärnävaaran virkistysalueita lähes miljoonalla eurolla. Toisaalta maankäytön tulosalueen tulot ovat talousarviota suuremmat muun muassa Pärnävaaran alueen kertaluontoisten puunmyyntitulojen ja ennakoitua suuremman tontinmyynnin vuoksi (lisäys noin 610 000 euroa). Kaavoitus- ja maankäyttö tulosalueen toimintakate kasvoi noin 350 000 eurosta noin 980 000 euroon.

1. Joensuun seudun yleiskaava 2040:n osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidettiin nähtävillä alkuvuodesta 2025 ja Joensuun seudun yleiskaava 2040:n –tavoitteet olivat nähtävillä kesäkuussa ja rakennemallit syyskuussa. Yleiskaavatoimikunta, suunnittelutyöryhmät sekä tavoitetyöpajat ovat edenneet kuluneen vuoden 2025 aikana ohjelmoidusti.
2. Korpivaaran tuulivoimalahankkeen osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa 26.5.2025 §40, mutta kaavasta on valitettu.
3. Honkalammenranta I asemakaavan ehdotus on pidetty nähtävillä tammikuussa 2025. Kaavassa havaittiin muutostarpeita ja kaavaehdotus II oli nähtävillä 18.6.2025-18.7.2025. Kaava hyväksyttiin valtuustossa 3.12.2025.
4. Ylämyllyn kortteleiden 300-305 asemakaavan muutos hyväksyttiin valtuustossa 24.2.2025.
5. Vt 9 asemakaavan luonnos oli nähtävillä 19.2. - 21.3.2025. Kaavaehdostusta valmisteltiin loppuvuosi. Kaava valmistunee kevään 2026 aikana.
6. Pyhäselkä – Telmonselkä osayleiskaavan muutos hyväksyttiin valtuustossa 26.8.2024 § 39. Kaavasta on valitettu Itä-Suomen hallinto-oikeuteen.
7. Pärnän asemakaavatyön OAS vaihe oli vuonna 2024. Kaavaluonnosta valmisteltiin, mutta kaava odotti vuonna 2025 kunnallisteknisen yleissuunnitelman valmistumista.

8. Välikankaan asemakaavan muutos ja laajennus 2 osalta on maanomistajan kanssa käytävät maankäyttösopimusneuvottelut uudelleen käynnissä. Kunta ja maanomistaja pyrkivät hakemaan alueelle toimijaa ja kaava etenee, mikäli alueelle saadaan merkittävä toimija.
9. Vuonna 2025 on valmisteltu ja käsitelty 12 poikkeamista.

Elinympäristöpalvelut/Infrapalvelut

Infrapalveluissa edistettiin ja kehitettiin erilaisin toimin taajamien ja elinkeinoalueiden vetovoimaisuutta sekä parannettiin koulujen lähiympäristön ja katuverkon liikenneturvallisuutta sekä kehitettiin jalankulku- ja pyöräilyväyliä.

Operatiivisen perustoiminnan lisäksi infrapalveluissa edistettiin tai toteutettiin seuraavia hankekokonaisuuksia:

1. Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) myönsi 27.2.2025 Välikankaan yritysalueen rakentamiseen n. 1,0 milj. euron JTF avustuksen. Hankkeen urakkakilpailu toteutettiin huhti-toukokuussa. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja eteni vuoden 2025 aikana tavoiteaikataulun mukaisesti.
2. Paloaukean ja Jyrin koulualueiden liikenneturvallisuuden ja vesihuollon uusimishankkeen urakkakilpailu toteutettiin huhti-toukokuussa. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja ensimmäinen vaihe valmistui ennen koulun alkua elokuussa ja koko urakka valmistui loppusyksystä. Hankkeelle saatiin loppuvuodesta Traficomin 100 000 euron avustus.
3. Viinijärven Kujatien peruskorjaus käynnistyi elokuun alussa ja valmistui syyskuussa.
4. Liperin taajamien vanhojen katuvalojen uusimista toteutettiin kaikissa taajamissa leasingrahoituksella energiansäästöhankeena.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Elinympäristöpalveluiden hallinto		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Edistetään kunnan kiinteistökannan kustannustehokkuutta.	Jatketaan kunnan kiinteistökannan energiatehokkuuden parantamista ja käytön tehostamista sekä selvitetään tarpeettomien kiinteistöjen realisointia osana kunnan elin- ja vetovoimaa sekä kestävää taloutta.	Kunnan kiinteistöselvitys hyväksyttiin valtuustossa 24.2.2025, jossa linjattiin kunnan kiinteistöjen keskeiset kustannustoimenpiteet. Selvityksen mukaisia toimenpiteitä on viety eteenpäin vuoden aikana.
Panostetaan Liperin näkyvyyteen ja houkuttelevuuteen asuin- ja yrittäjyyskuntana.	Jatketaan suunnitelmallista työtä positiivisen näkyvyyden edistämiseksi muun muassa hankkeiden tiedottamisessa ja erilaisten markkinointikampanjoiden muodossa.	Vuoden aikana on valmisteltu ja toteutettu 2 tonttimarkkinointikampanjaa.
Ympäristö- ja rakennusvalvonta		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
ELY-keskuksen valvonnasta siirtyneiden eläinsuojien määräaikaistarkastukset.	Tarkastusten tekeminen.	Tarkastukset tehty.
Uuden rakentamislain sekä rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain jalkautus kaikkeen toimintaan.	Lainsäädännön vaatimien muutosten tunnistaminen, kouluttautuminen ja ohjelmistojen päivitys.	Toimenpiteet jatkuvia.

Kehitetään rakennusvalvonnan asiakashallintaa ja lupahakemuksen jättämisprosessia.	Mahdollistetaan samalle kiinteistölle samaan aikaan suunniteltujen useiden rakennusten lupien hakeminen yhdellä lupahakemuksella Lupapisteessä.	Tehty tarvittavat muutokset ohjelmistoihin sekä luvituskäytäntöihin.
Yhteistyö ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan kanssa rakennetun ympäristön valvomisen toteuttamiseksi.	Rakennetun ympäristön valvontaohjelmatyön tehostaminen.	Valvontakierros toteutettu marraskuussa.
Kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Monipuolinen asuin- ja elinkeinotonttitarjonta.	Edistetään käynnissä olevien ja uusien kaavahankkeiden ohjelmoitua etenemistä.	Kaavahankkeiden eteenpäin vienti on hidastunut suunnitellusta esille tulleiden haasteiden, maankäyttösopimusneuvotteluiden ja laadittujen kunnallisteknisten suunnitelmien johdosta.
Kärkihankkeiden edistäminen.	Laaditaan Ylämyllylle keskustan kehittämissuunnitelma ja jatketaan muiden kärkihankkeiden (mm. vt 9 asemakaava ja Joensuun seudun yleiskaava 2040) ohjelmoitua edistämistä.	Ylämyllylle keskustan kehittämissuunnitelmatyö on edennyt ehdotuksen laadintavaiheeseen, muutta viimeistely siirtyy vuoteen 2026 uuden päiväkotihankkeen vuoksi. VT 9 kaavaluonnon on pidetty nähtävillä. JNS seudun YK 2040 on edistynyt tavoitteen mukaisesti.
Aktiivinen maanhankinta.	Tehdään aktiivista maanhankintaa strategisesti tärkeiden alueiden sekä kasvusuuntien osalla.	Kunta osti 4.6.2025 lisä-maita Pärnävaaran alueelta Joensuun kaupungilta valtuuston 31.3.2025 päätöksen mukaisesti. Lisäksi ostettiin Leinosen rantaan ulottuen Välikylältä 5,5 ha.
Kunnan veto- ja pitovoimaisuuden parantaminen.	Kaavoitetaan laadukkaita ja erilaisia asuinalueita sekä edistetään viihtyisän ja houkuttelevan elin-, asuin- ja työpaikkaympäristön luomista.	Mm. Honkalammenranta I asemakaava on hyväksytty valtuustossa (ja on lainvoimainen) Jyrin 300-305 teollisuusalueen kaava on saanut lainvoiman.

Infrapalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Kehitetään taajamien ja elinkeinoalueiden vetovoimaisuutta.	Käynnistetään JTF avustusrahoituksen myötä Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan rakentaminen ja toteutetaan muita pienempiä taajaman infra- ja peruskorjaushankkeita osana Liperin elin- ja vetovoimaa.	Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) myönsi Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan rakentaminen JTF avustuksen 27.2. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja on edennyt aikataulun mukaisesti. Viinijärven Kujatien peruskorjaus käynnistyi elokuussa ja valmistui syyskuussa 2025.
Edistetään liikenneturvallisuutta katuverkolla.	Selvitetään aluenopeusrajoitusten alentamista ja suojateiden turvallisuuden parantamista etenkin koulujen ympäristössä. Toteutetaan liikkumisympäristöön erilaisia liikenneturvallisuustoimenpiteitä mm. suojatie- ja ajoratamaalauksia.	Toteutettu Einonpolun ja Patteristontien suojatietöyssy ja muita Ylämyllyn alueen suojatie- ja ajoratamaalauksia.
Koulujen lähiympäristön liikenneturvallisuuden parantaminen.	Toteutetaan ensimmäinen vaihe Paloaukean ja Jyrin kouluyksikön liikenneturvallisuushankkeesta.	Paloaukean ja Jyrin koulualueiden liikenneturvallisuushankkeen kunnallistekniset suunnitelmat hyväksyttiin alkuvuodesta. Hankkeen urakkakilpailu toteutettiin huhti-toukokuussa. Urakka käynnistyi kesäkuussa ja ensimmäinen vaihe valmistui ennen koulun alkua 7.8 ja koko urakka valmistui loppusyksystä.
Jalankulun ja pyöräilyn väylien lisärakentaminen.	Selvitetään koulujen lähiympäristöstä tai kulkureiteiltä puuttuvien kevyenliikenteen väylien uudistamista tai rakentamista talousarvion puitteissa.	Ei toimenpiteitä.
Kunnan infran (katujen) korjausvelan määrittely.	Selvitetään kunnan infran korjausvelan määrä ja laajuus sekä laaditaan tarvittava korjaussuunnitelma.	Ei toimenpiteitä.

Vesihuoltolaitos		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Vesihuollon toiminta-, huolto- ja kriisivarmuuden parantaminen.	Parannetaan vesihuoltolaitoksen valvonta- ja kybervarmuutta muun muassa kameravalvonnalla.	Ylämyllyn vedenottamolla ja tasausaltaalla on asennettu kameravalvonnat. Viinijärven vedenottamolle pyydetty tarjous kameroista. Liperin vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelman päivitys valmistui keväällä.
Parannetaan vesihuoltolaitoksen kulutuksen seurantaa ja taloutta.	Käynnistetään etäluettavien mittareiden asentaminen ja kehitetään vesihuoltolaitoksen verkoston ja mittareiden dataseurannan digitalisaatiota/etäseurantaa.	Etäluettavien mittareiden hankkeessa lopetetaan pilottisopimus Digitan kanssa ja jatketaan Alva yhtiöiden kanssa. Vuoden loppuun mennessä saatiin asennettua n. 200 mittaria.
Korjausvelkaselvityksen toimeenpano.	Toteutetaan korjausohjelman mukaisia kohteita, joissa suunnittelu- ja lupatilanne on valmis; kuten Kirkkolahden vesijohdon uusiminen ja kytketyminen Pappilan ja Myllyn alueen verkostoon. Laadintaan alueen verkostoon korjausvelkaselvityksen mukaisesti seuraavien vuosien kohteille korjaussuunnitelmat.	Kirkkolahden vesijohtoverkoston uusimisurakka Myllyn alueelta Makasiininiemen kautta Pappilan alueelle valmistui toukokuun lopulla. Pappilan alueen saneeraussuunnitelmat hyväksyttiin keväällä 2025. Viinijärven Kujatien peruskorjaus käynnistyi elokuussa ja valmistui syyskuussa 2025. Manttaalitien saneeraus valmistus pääosin marraskuun lopussa.
Vesiosuuskuntien liittymisprosessit.	Valtuuston 29.04.2024 § 15 hyväksymän Liperin vesiosuuskuntien ja -yhtymien yhdistämisselvityksen ja ehtojen mukaan kunnassa voidaan käynnistää liittymisprosessi maksimissaan kahden osuuskunnan kanssa.	Vesiosuuskuntien liittyminen saatu päätökseen suunnitellulla aikataululla. Prosessiin tarvittava työmäärä oli odotettua suurempi.

Toiminnalliset tavoitteet taloussuunnitelmakaudelle 2025-2027

Elinympäristöpalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Edistetään ja kehitetään alue- ja yhdyskuntarakennetta taloudellisesti ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Selvitetään Joensuun seudun yleiskaavatyössä kunnan strategisia painopistealueita sekä maankäytön-, palvelujen ja rakentamisen kasvusuuntia.	Strategisen yleiskaavan osalta on linjattu, että varsinainen kaavatyö alkaa Joensuun seudun yleiskaavatyön rinnalla myöhemmin.

Taajamia ja kyliä kehitetään huomioiden niiden ominaispiirteet	Edistetään keskustaajamien elin-, veto-, pito- ja lumovoimaisuutta laatimalla keskustaajamiin omat kehityssuunnitelmat ja -visiot tarvittavine selvityksineen sekä jalkautetaan valmistuneiden suunnitelmien toimenpiteet osaksi muuta toimintaa.	Liperin ja Viinijärven kehittämissuunnitelmien toimenpiteiden jalkautusta on valmisteltu tuleville vuosille. Ylämyllyn kehittämissuunnitelman osalta on osallistettu alueen toimijoita jo prosessin aikana.
Liperissä taataan monipuoliset palvelut sekä yritysalustat ja – alueet.	Kehitämme olemassa olevien ja uusien yritysalueiden ja keskustaajamien kasvumahdollisuuksia ja luomme uusia ja vetovoimaisia yritysalueita hyvien liikenneyhteyksien varten. Osallistumme koulu- ja päiväkotiverkostoselvitysten laadintaan sekä niissä esitettyjen toimenpiteiden valmisteluun ja toteuttamiseen.	Viinijärven kouluhankkeella taataa Viinijärvelle laadukkaat koulu- ja päiväkotipalvelut sekä tilat nuoriso- ja järjestötoiminta ja liikuntaan. Strategisella maankäytön kehittämisellä maanhankinnalla ja asemakaavoituksella on turvattu elinkeinoelämälle, asumiselle ja virkistykseen riittävät alueet ja alustat. Vuoden aikana hyväksyttiin valtuustossa mm. merkittävä Honkalammen rannan asemakaavaehdotus ja laadittiin vt 9 asemakaavaehdotusta. Ylämyllyn kehittämissuunnitelman alustava ehdotus valmistui myös loppuvuodesta vuonna 2025, mutta sen viimeistely ja hyväksyntä siirtyi vuoden 2026 puolelle.
Liperi tunnetaan houkuttelevana asuin-, yrittäjyys- ja työntekemisen kuntana.	Edistämme matkailukohteiden ja liikuntaolosuhteiden kasvu- ja kaupallistamismahdollisuuksia muun muassa Pärnällä.	Vuoden 2025 aikana on toteutettu elinkeinoalueiden ja erityisesti Välikankaan uuden yritysalueen markkinointia. Ylämyllyn kehittämissuunnitelman laatimista ja neuvoteltu uusien toimijoiden kanssa myös osana Ylämyllyn kehittämissuunnitelmatyötä.
Liperin kunnassa on toimivat ja monipuoliset hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaa-ajan vieton olosuhteet.	Kehitämme liikuntaolosuhteita tavoitteiden mukaisesti ja ylläpidämme olemassa olevia vapaa-aika-alueita toimivina sekä selvitämme kunnan ylläpidettävän liikunta- ja leikkipaikkaverkoston laajuuden.	Liikuntaolosuhteet on pidetty kunnossa ja uusina investointeina on toteutettu vuoden 2025 aikana muun muassa Jyrin urheilualueelle uusi huoltorakennus yhteistyössä Ylämyllyn Yllätyksen kanssa sekä Pärnävaaralla korjattiin mm. latuverkostoa.

Panostetaan Liperin näkyvyyteen ja houkuttelevuuteen asuin- ja yrittäjäkuntana.	Markkinoidaan asuin- ja elinkeinoalueita sekä keskustaajamien kehittämistä laaja-alaisesti eri kanavilla houkuttelevuuden parantamiseksi yhteistyössä markkinoinnin kanssa.	Vuoden aikana on toteutettu kaikkien merkittävimpien investointihankkeiden sekä suunnitteluhankkeiden osalta on toteutettu markkinointia ja viestintäkampanjoita. Lisäksi on toteutettu tonttimarkkinointikampanja alkuvuodesta sekä syksyllä, toteutettu muuta Liperin mainostamista ja tiedottamista mm. hankkeiden yhteydessä.
Hyödynnämme valtion erityisavustuksia ja hankerahoituksia kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.	Haetaan aktiivisesti avustusta elinympäristöpalveluiden eri hankkeisiin.	Avustuksellisia hankkeita ollut 2024-2025 muun muassa seuraavat: - AVI, Päiväkotipihat - Traficom, Liperin Keskus-tien jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen - AVI / Palosuojelurahasto, Liperin Paloaseman peruskorjaus - EAKR / P-K Maakuntaliitto, Liperin Välikankaan yritysalueen laajennus-suunnitelma - Traficom, Joensuun seudun pyöräliikenteen viitoitus - ELY, Kirkkolahden veden laadun parantaminen – suunnitteluvaihe - JTF, Liperin Välikankaan yritysalueen rakentaminen (Välikankaan rakentamishanke) -Leader, Nuorten paikan rakentaminen (keskus-hallinnon kanssa) -ELY, Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat: Jy-rinkylä & Koninvaara - Vesiosuuskuntien yhdistyminen Liperin vesihuoltolaitokseen - ELY Lähivirkistysavustus, Viinijärven frisbeegolfrata
Liperin työntekijät ovat osaavia ja ammattitaitoisia.	Parannamme positiivista työnantajakuvaa ja tuemme kouluttautumismahdollisuuksia.	Vuoden 2025 aikana edistettiin työhyvinvointi mm. aikaisemman työhyvinvointikyselyn tulosten pohjalta. Toimenpiteenä on kannustettu mm. kouluttautumaan ja perehdytystoimintaa on tehostettu sekä riittäviin resursseihin on varauduttu henkilöstösuunnitelmassa. Uusi työhyvinvointikysely järjestettiin loppuvuodesta 2025, jonka pohjalta toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen vuoden 2026 aikana.

Henkilökunta voi hyvin työssään	Turvaamme keskeisten toimintojen osalta riittävät resurssit ja selkeytämme henkilöstön työnkuvia sekä ylläpidämme henkilöstön ammattitaitoa ja varaudumme eläköitymisiin ennakoivasti	Vuoden 2025 aikana edistettiin työhyvinvointi mm. aikaisemman työhyvinvointikyselyn tulosten pohjalta. Toimenpiteenä on kannustettu mm. kouluttautumaan, perehdytystoimintaa on tehostettu ja riittäviin resursseihin on varauduttu henkilöstösuunnitelmassa. Uusi työhyvinvointikysely järjestettiin loppuvuodesta 2025, jonka pohjalta toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen vuoden 2026 aikana.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut 2025

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2024	TA2025	TP2025	Muutos 24-25	Poik. %
Kunnan kiinteistöjen määrä (m2)	66 136	66 136	65 908	- 228	-0,34%
Kunnan omistamien katu- ja liikennealueiden määrä (m2 tai km)	518 798	518 798	519 458	660	0,12%
Lähiliikuntapaikkojen ja leikkikenttien määrä	48	103	48	0	0,00%
Käynnissä olevien kaavatöiden (yleissuunnitelmien) määrät	7	7	11	4	57,14%
Rakennusvalvonnan lupapäätösten kokonaismäärä	151	130	93	- 58	-38,41%
Ympäristönsuojelun lupapäätösten kokonaismäärä	3	5	5	2	66,66%
Luovutettavien asuintonttien määrät	69	70	67	- 2	-2,89%
Luovutettavien elinkeinotonttien määrät	18	18	38	20	111,11%
Kunnan omistaman maa-alueen määrä (ha)	992	992	1 197	205	20,66%

Elinympäristöpalvelut/Kiinteistö-, tila- ja tukipalvelut

Ulkoisen ja Sisäisen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	11 093 554	10 736 461	0	10 736 461	10 711 033	99,8 %	-25 428
Myyntituotot	2 077 271	2 154 981	0	2 154 981	2 154 179	100,0 %	-802
Maksutuotot	0	200	0	200	0	0,0 %	-200
Tuet ja avustukset	12 712	200	0	200	22 784		22 584
Muut toimintatuotot	9 003 571	8 581 080	0	8 581 080	8 534 070	99,5 %	-47 010
Toimintakulut	-8 295 586	-8 344 169	0	-8 344 169	-8 123 340	97,4 %	220 829
Henkilöstökulut	-2 319 001	-2 401 814	0	-2 401 814	-2 350 858	97,9 %	50 956
Palkat ja palkkiot	-1 894 816	-1 949 411	0	-1 949 411	-1 911 070	98,0 %	38 341
Henkilösivukulut	-424 186	-452 403	0	-452 403	-439 788	97,2 %	12 615
Palvelujen ostot	-1 617 481	-1 714 936	0	-1 714 936	-1 728 517	100,8 %	-13 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 600 584	-2 699 950	0	-2 699 950	-2 551 749	94,5 %	148 201
Avustukset	-45 291	-47 000	0	-47 000	-41 989	89,3 %	5 011
Muut toimintakulut	-1 713 228	-1 480 469	0	-1 480 469	-1 450 227	98,0 %	30 242
Toimintakate	2 797 968	2 392 292	0	2 392 292	2 587 693	108,2 %	195 401
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	-102	0,0 %	-102
Vuosikate	2 797 967	2 392 292	0	2 392 292	2 587 591	108,2 %	195 299

Elinympäristöpalvelut/Ympäristö- ja rakennusvalvonta

Ulkoisen ja Sisäisen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	141 442	102 000	0	102 000	141 468	138,7 %	39 468
Myyntituotot	12 272	14 000	0	14 000	14 047	100,3 %	47
Maksutuotot	123 273	83 000	0	83 000	87 675	105,6 %	4 675
Tuet ja avustukset	151	0	0	0	33 879	0,0 %	33 879
Muut toimintatuotot	5 746	5 000	0	5 000	5 868	117,4 %	868
Toimintakulut	-267 904	-338 125	0	-338 125	-282 757	83,6 %	55 368
Henkilöstökulut	-161 323	-196 759	0	-196 759	-167 423	85,1 %	29 336
Palkat ja palkkiot	-130 208	-160 050	0	-160 050	-135 884	84,9 %	24 166
Henkilösivukulut	-31 115	-36 709	0	-36 709	-31 539	85,9 %	5 170
Palvelujen ostot	-77 836	-124 695	0	-124 695	-98 075	78,7 %	26 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-391	-1 850	0	-1 850	-235	12,7 %	1 615
Avustukset	-1 100	-1 200	0	-1 200	-1 210	100,8 %	-10
Muut toimintakulut	-27 254	-13 621	0	-13 621	-15 813	116,1 %	-2 192
Toimintakate	-126 462	-236 125	0	-236 125	-141 288	59,8 %	94 837
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-126 463	-236 125	0	-236 125	-141 288	59,8 %	94 837

Elinympäristöpalvelut/Kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut

Ulkoisen ja Sisäisen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	700 170	704 000	0	704 000	1 312 368	186,4 %	608 368
Myyntituotot	108 779	35 000	0	35 000	307 410	878,3 %	272 410
Maksutuotot	93 136	93 500	0	93 500	56 072	60,0 %	-37 428
Tuet ja avustukset	10 630	0	0	0	-845	0,0 %	-845
Muut toimintatuotot	487 625	575 500	0	575 500	949 731	165,0 %	374 231
Toimintakulut	-346 462	-354 746	0	-354 746	-333 672	94,1 %	21 074
Henkilöstökulut	-204 068	-151 852	0	-151 852	-174 557	115,0 %	-22 705
Palkat ja palkkiot	-167 764	-122 044	0	-122 044	-141 951	116,3 %	-19 907
Henkilösivukulut	-36 305	-29 808	0	-29 808	-32 606	109,4 %	-2 798
Palvelujen ostot	-120 170	-186 473	0	-186 473	-133 499	71,6 %	52 974
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 610	-550	0	-550	-5 289	961,6 %	-4 739
Muut toimintakulut	-20 614	-15 871	0	-15 871	-20 328	128,1 %	-4 457
Toimintakate	353 707	349 254	0	349 254	978 696	280,2 %	629 442
Vuosikate	353 707	349 254	0	349 254	978 696	280,2 %	629 442

Elinympäristöpalvelut/Infrapalvelut

Ulkoisen ja Sisäisen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	216 588	190 000	0	190 000	166 845	87,8 %	-23 155
Myyntituotot	0	0	0	0	150	0,0 %	150
Maksutuotot	167 422	185 000	0	185 000	162 416	87,8 %	-22 584
Tuet ja avustukset	44 405	0	0	0	74	0,0 %	74
Muut toimintatuotot	4 761	5 000	0	5 000	4 205	84,1 %	-795
Toimintakulut	-1 445 050	-1 501 161	0	-1 501 161	-1 440 254	95,9 %	60 907
Henkilöstökulut	-456 838	-508 618	0	-508 618	-445 687	87,6 %	62 931
Palkat ja palkkiot	-372 275	-413 774	0	-413 774	-360 877	87,2 %	52 897
Henkilösivukulut	-84 563	-94 844	0	-94 844	-84 810	89,4 %	10 034
Palvelujen ostot	-688 264	-688 049	0	-688 049	-671 829	97,6 %	16 220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-186 276	-184 250	0	-184 250	-207 652	112,7 %	-23 402
Avustukset	-5 000	0	0	0	-4 000	0,0 %	-4 000
Muut toimintakulut	-108 673	-120 244	0	-120 244	-111 087	92,4 %	9 157
Toimintakate	-1 228 463	-1 311 161	0	-1 311 161	-1 273 410	97,1 %	37 751
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	-1 228 463	-1 311 161	0	-1 311 161	-1 273 410	97,1 %	37 751

Elinympäristöpalvelut yhteensä

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	14 324 101	14 056 961	0	14 056 961	14 741 449	104,9 %	684 488
Myyntituotot	4 370 408	4 524 981	0	4 524 981	4 885 000	108,0 %	360 019
Maksutuotot	383 831	361 700	0	361 700	306 163	84,6 %	-55 537
Tuet ja avustukset	68 097	200	0	200	56 039		55 839
Muut toimintatuotot	9 501 765	9 170 080	0	9 170 080	9 494 248	103,5 %	324 168
Toimintakulut	-11 547 925	-11 708 491	0	-11 708 491	-11 563 038	98,8 %	145 453
Henkilöstökulut	-3 435 742	-3 637 744	0	-3 637 744	-3 483 105	95,7 %	154 639
Palkat ja palkkiot	-2 805 795	-2 954 269	0	-2 954 269	-2 830 350	95,8 %	123 919
Henkilösivukulut	-629 947	-683 475	0	-683 475	-652 755	95,5 %	30 720
Palvelujen ostot	-3 149 022	-3 261 243	0	-3 261 243	-3 443 520	105,6 %	-182 277
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 029 848	-3 116 850	0	-3 116 850	-2 976 166	95,5 %	140 684
Avustukset	-51 391	-48 200	0	-48 200	-47 199	97,9 %	1 001
Muut toimintakulut	-1 881 923	-1 644 454	0	-1 644 454	-1 613 048	98,1 %	31 406
Toimintakate	2 776 175	2 348 470	0	2 348 470	3 178 411	135,3 %	829 941
Rahoitustuotot ja -kulut	-319 862	-318 627	0	-318 627	-316 274	99,3 %	2 353
Vuosikate	2 456 314	2 029 843	0	2 029 843	2 862 137	141,0 %	832 294

5.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Ulkoinen ja Sisäinen (1 000 €)	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Käyttötalous yhteensä							
Toimintakate	- 29 528	- 32 946	- 105	- 33 051	- 31 838	96,3 %	1 214
Keskushallintopalvelut							
Toimintakate	- 4 668	- 6 897	- 30	- 6 927	- 6 548	94,5 %	380
Hyvinvointipalvelut							
Toimintakate	- 27 636	- 28 397	- 75	- 28 472	- 28 468	100,0 %	4
Elinympäristöpalvelut							
Toimintakate	2 776	2 348		2 348	3 178	135,3 %	830

5.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelma Ulkoisen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	19 472 405	19 048 178	15 000	19 063 178	19 727 346	103,5 %	664 168
Myyntituotot	8 145 246	8 531 076	15 000	8 546 076	8 810 180	103,1 %	264 104
Maksutuotot	720 073	723 500	0	723 500	683 193	94,4 %	-40 307
Tuet ja avustukset	1 001 453	553 722	0	553 722	665 987	120,3 %	112 265
Muut toimintatuotot	9 605 634	9 239 880	0	9 239 880	9 567 987	103,6 %	328 107
Toimintakulut	-49 000 758	-51 994 352	-120 000	-52 114 352	-51 564 951	98,9 %	549 401
Henkilöstökulut	-22 688 382	-23 660 368	-90 000	-23 750 368	-23 460 455	98,8 %	289 913
Palkat ja palkkiot	-18 461 840	-19 232 046	-75 600	-19 307 646	-19 047 782	98,7 %	259 864
Henkilösivukulut	-4 226 542	-4 428 322	-14 400	-4 442 722	-4 412 673	99,3 %	30 049
Eläkekulut	-3 766 898	-3 858 023	-12 210	-3 870 233	-3 832 981	99,0 %	37 252
Muut henkilösivukulut	-459 645	-570 299	-2 190	-572 489	-579 692	101,3 %	-7 203
Palvelujen ostot	-13 292 463	-15 619 757	0	-15 619 757	-15 384 873	98,5 %	234 884
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 589 429	-3 796 008	0	-3 796 008	-3 605 585	95,0 %	190 423
Avustukset	-1 759 405	-2 043 200	0	-2 043 200	-2 264 749	110,8 %	-221 549
Muut toimintakulut	-7 671 079	-6 875 019	-30 000	-6 905 019	-6 849 290	99,2 %	55 729
Toimintakate	-29 528 353	-32 946 174	-105 000	-33 051 174	-31 837 605	96,3 %	1 213 569
Verotulot	25 813 838	27 100 000	-270 000	26 830 000	26 721 252	99,6 %	-108 748
Valtionosuudet	7 911 790	9 065 000	-225 000	8 840 000	9 177 376	103,8 %	337 376
Rahoitustuotot ja -kulut	-703 630	-395 000	400 000	5 000	233 016	4 660,3 %	228 016
Korkotuotot	18 875	10 000	0	10 000	50 695	506,9 %	40 695
Muut rahoitustuotot	693 613	1 133 627	300 000	1 433 627	1 493 043	104,1 %	59 416
Korkokulut	-1 092 952	-1 210 000	100 000	-1 110 000	-988 090	89,0 %	121 910
Muut rahoituskulut	-323 166	-328 627	0	-328 627	-322 631	98,2 %	5 996
Vuosikate	3 493 646	2 823 826	-200 000	2 623 826	4 294 040	163,7 %	1 670 213
Poistot ja arvonalentumiset	-4 569 351	-4 204 132	0	-4 204 132	-4 529 268	107,7 %	-325 136
Suunnitelman muk. poistot	-4 209 949	-4 204 132	0	-4 204 132	-4 232 615	100,7 %	-28 483
Arvonalentumiset	-359 402	0	0	0	-296 653	0,0 %	-296 653
Tilikauden tulos	-1 075 705	-1 380 306	-200 000	-1 580 306	-235 228	14,9 %	1 345 077
Poistoeron muutos	234 630	90 023	0	90 023	274 494	304,9 %	184 471
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-841 075	-1 290 283	-200 000	-1 490 283	39 266	-2,6 %	1 529 549

Tuloslaskelma Ulkoinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Toimintatuotot	10 045 951	9 921 344	15 000	9 936 344	10 644 206	107,1 %	707 862
Myyntituotot	4 760 807	4 863 241	15 000	4 878 241	5 184 436	106,3 %	306 195
Maksutuotot	709 557	723 500	0	723 500	681 297	94,2 %	-42 203
Tuet ja avustukset	1 001 453	553 722	0	553 722	665 987	120,3 %	112 265
Muut toimintatuotot	3 574 134	3 780 881	0	3 780 881	4 112 487	108,8 %	331 606
Toimintakulut	-39 574 304	-42 867 518	-120 000	-42 987 518	-42 481 811	98,8 %	505 707
Henkilöstökulut	-22 688 382	-23 660 368	-90 000	-23 750 368	-23 460 455	98,8 %	289 913
Palkat ja palkkiot	-18 461 840	-19 232 046	-75 600	-19 307 646	-19 047 782	98,7 %	259 864
Henkilösivukulut	-4 226 542	-4 428 322	-14 400	-4 442 722	-4 412 673	99,3 %	30 049
Eläkekulut	-3 766 898	-3 858 023	-12 210	-3 870 233	-3 832 981	99,0 %	37 252
Muut henkilösivukulut	-459 645	-570 299	-2 190	-572 489	-579 692	101,3 %	-7 203
Palvelujen ostot	-9 941 436	-11 982 322	0	-11 982 322	-11 803 161	98,5 %	179 161
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 545 501	-3 762 108	0	-3 762 108	-3 559 827	94,6 %	202 281
Avustukset	-1 759 405	-2 043 200	0	-2 043 200	-2 264 749	110,8 %	-221 549
Muut toimintakulut	-1 639 579	-1 419 520	-30 000	-1 449 520	-1 393 619	96,1 %	55 901
Verotulot	25 813 838	27 100 000	-270 000	26 830 000	26 721 252	99,6 %	-108 748
Valtionosuudet	7 911 790	9 065 000	-225 000	8 840 000	9 177 376	103,8 %	337 376
Rahoitustuotot ja -kulut	-703 630	-395 000	400 000	5 000	233 016	4 660,3 %	228 016
Korkotuotot	18 875	10 000	0	10 000	50 695	506,9 %	40 695
Muut rahoitustuotot	371 985	815 000	300 000	1 115 000	1 174 419	105,3 %	59 419
Korkokulut	-1 092 952	-1 210 000	100 000	-1 110 000	-988 090	89,0 %	121 910
Muut rahoituskulut	-1 539	-10 000	0	-10 000	-4 007	40,1 %	5 993
Vuosikate	3 493 646	2 823 826	-200 000	2 623 826	4 294 040	163,7 %	1 670 214
Poistot ja arvonalentumiset	-4 569 351	-4 204 132	0	-4 204 132	-4 529 268	107,7 %	-325 136
Suunnitelman muk. poistot	-4 209 949	-4 204 132	0	-4 204 132	-4 232 615	100,7 %	-28 483
Arvonalentumiset	-359 402	0	0	0	-296 653	0,0 %	-296 653
Tilikauden tulos	-1 075 705	-1 380 306	-200 000	-1 580 306	-235 228	14,9 %	1 345 078
Poistoeron muutos	234 630	90 023	0	90 023	274 494	304,9 %	184 471
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-841 075	-1 290 283	-200 000	-1 490 283	39 266	-2,6 %	1 529 549

Verotulot

	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Verotulot yhteensä	25 813 838	27 100 000	-270 000	26 830 000	26 721 252	99,6 %	-108 748
Kunnan tulovero	21 246 943	22 500 000	-130 000	22 370 000	22 180 432	99,2 %	-189 568
Kiinteistövero	3 207 947	3 300 000	-40 000	3 260 000	3 299 030	101,2 %	39 030
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 358 948	1 300 000	-100 000	1 200 000	1 241 790	103,5 %	41 790

Kunnallisveroprosentin, -tulon ja -kertymän kehitys vuosina 2021-2025				
Vuosi	Kunnallisvero%	Verotettavatulo (1 000 €)	Kunnallisverokertymä (1 000 €)	Kertymän muutos% edelliseen vuoteen nähten
2021	21,5 %	182 930 €	39 093 €	+ 3,8 %
2022	21,5 %	187 996 €	40 577 €	+ 3,8 %
2023	8,86 %	215 501 €	20 562 €	- 49,3 %
2024	8,9 %	227 343 €	21 247 €	+ 3,3 %
2025	9,5 %	241 672 €	22 180 €	+ 4,4 %

Valtionosuudet

	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Valtionosuudet yhteensä	7 911 790	9 065 000	-225 000	8 840 000	9 177 376	103,8 %	337 376
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	1 988 976	3 950 000	30 000	3 980 000	3 976 133	99,9 %	-3 867
Verotuloihin perustuva valtionosuus	5 975 700	5 820 000	-50 000	5 770 000	5 774 866	100,1 %	4 866
Opetus/kulttuuri muut valt.os	-2 125 586	-1 915 000	-5 000	-1 920 000	-1 942 487	101,2 %	-22 487
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	357 000	0,0 %	357 000
Verotulomenetysten korvaus	2 072 700	1 210 000	-200 000	1 010 000	1 011 864	100,2 %	1 864

5.7 Investointiosan toteutuminen

Liperin kunta ja vesihuoltolaitos

Liperin kunta yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-6 060 000	1 420 000	-4 640 000	-3 847 866	83 %	792 134
Tulot	480 000	-115 000	365 000	1 027 048	281 %	662 048
Netto	-5 580 000	1 305 000	-4 275 000	-2 820 819	66 %	1 454 181

Vesihuoltolaitos	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-945 000	-105 000	-1 050 000	-555 537	53 %	494 463
Tulot	0	0	0	59 431	0 %	59 431
Netto	-945 000	-105 000	-1 050 000	-496 106	47 %	553 894

Liperin kunta ilman vesihuoltolaitosta	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-4 540 000	1 435 000	-3 105 000	-3 237 184	104 %	-132 184
Tulot	25 000	-115 000	-90 000	932 182	-1 036 %	1 022 182
Netto	-4 515 000	1 320 000	-3 195 000	-2 305 002	72 %	889 998

Leasingkohteet	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Katuvalot	-104 000	0	0	-95 387	92 %	8 613
Netto	-104 000	0	0	-95 387	92 %	8 613

Keskushallintopalvelut

Keskushallintopalvelut	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Arvopaperit (3004A)						
Tulot				13 370		13 370
Netto				13 370		13 370
Palkkahallinnon ohjelmisto (3033)						
Menot	-50 000		-50 000	0		50 000
Netto	-50 000		-50 000	0		50 000
Keskushallintopalvelut yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-50 000		-50 000	0	0 %	50 000
Tulot	0		0	13 370	0 %	13 370
Netto	-50 000		-50 000	13 370	-27 %	63 370

Elinympäristöpalvelut

Hallinto	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Vesihuoltoavustukset (3450)						
Menot	-50 000		-50 000	-30 214	60 %	19 786
Netto	-50 000		-50 000	-30 214	60 %	19 786
Elinympäristön hallinto yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-50 000		-50 000	-30 214	60 %	19 786
Tulot	0		0	0	0 %	0
Netto	-50 000		-50 000	-30 214	60 %	19 786

Irtaimisto	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Ylämyllyn keskuskeittiö (3034A)						
Menot	-20 000		-20 000	-21 578	108 %	-1 578
Netto	-20 000		-20 000	-21 578	108 %	-1 578
Patteriston yksikön keittiö (3034C)						
Menot	-20 000		-20 000	0		20 000
Netto	-20 000		-20 000	0		20 000
Elinympäristöpalveluiden uudet koneet ja laitteet (3030)						
Menot	-20 000		-20 000	-20 725	104 %	-725
Netto	-20 000		-20 000	-20 725	104 %	-725
Irtaimisto yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-60 000		-60 000	-42 302	71 %	17 698
Tulot	0		0	0	0 %	0
Netto	-60 000		-60 000	-42 302	71 %	17 698

Kunnossapitopalvelut	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Kiinteistöjen varmuus ja valmiusasiat (3031)						
Menot	-100 000		-100 000	-96 564	97 %	3 436
Netto	-100 000		-100 000	-96 564	97 %	3 436
Rakennusten myynti (3103)						
Tulot				13 805		13 805
Netto				13 805		13 805
Peruskorjaus, kohdistamaton (3220)						
Menot	-300 000	-210 000	-510 000	-500 895	98 %	9 105
Netto	-300 000	-210 000	-510 000	-500 895	98 %	9 105
Viinijärven koulu (3224)						
Menot	-2 500 000	2 500 000		-56 288		-56 288
Tulot				316 762		316 762
Netto	-2 500 000	2 500 000		260 474		260 474
Jyrin kentän huoltorakennus (3237)						
Menot	-100 000		-100 000	-102 628	103 %	-2 628
Netto	-100 000		-100 000	-102 628	103 %	-2 628
Päiväkotien peruskorjaus (3253)						
Menot	-150 000	70 000	-80 000	-74 696	93 %	5 304
Netto	-150 000	70 000	-80 000	-74 696	93 %	5 304
Kunnossapitopalvelut yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-3 150 000	2 360 000	-790 000	-831 072	105 %	-41 072
Tulot	0		0	330 568	0 %	330 568
Netto	-3 150 000	2 360 000	-790 000	-500 505	63 %	289 495

Kaavoitus ja maankäyttöpalvelut	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Arvopaperit (3004B)						
Menot				-660		-660
Netto				-660		-660
Maanhankinta (3100)						
Menot	-200 000	-980 000	-1 180 000	-1 087 819	92 %	92 181
Netto	-200 000	-980 000	-1 180 000	-1 087 819	92 %	92 181
Maanmyynti (3101)						
Tulot	10 000		10 000	49 780	498 %	39 780
Netto	10 000		10 000	49 780	498 %	39 780
Kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-200 000	-980 000	-1 180 000	-1 088 479	92 %	91 521
Tulot	10 000		10 000	49 780	498 %	39 780
Netto	-190 000	-980 000	-1 170 000	-1 038 699	89 %	131 301

Infrapalvelut	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Liikenneväylät						
Päällystystyöt (3301A)						
Menot	-50 000	-15 000	-65 000	-60 039	92 %	4 961
Netto	-50 000	-15 000	-65 000	-60 039	92 %	4 961
Viinijärven kaavatiet (3313A)						
Menot	-50 000	50 000				
Netto	-50 000	50 000				
Viinijärven vesijohtoverkostot (3408A)						
Menot				-81 679		-81 679
Netto				-81 679		-81 679
KäPy, edistäminen (3519A)						
Menot	-35 000		-35 000	-15 190	43 %	19 810
Netto	-35 000		-35 000	-15 190	43 %	19 810
Välikangas 1 suunnittelu (3524B)						
Tulot				41 891		41 891
Netto				41 891		41 891
Paloaukean koulun ympäristön liikenneturvallisuushanke (3525A)						
Menot	-550 000		-550 000	-425 527	77 %	124 473
Tulot		-100 000	-100 000	78 766	-79 %	178 766
Netto	-550 000	-100 000	-650 000	-346 761	53 %	303 239
Välikankaan yritysalueen kunnallistekniikka (3526A)						
Menot	-650 000		-650 000	-57 291	9 %	592 709
Tulot	455 000		455 000	40 103	9 %	-414 897
Netto	-195 000		-195 000	-17 188	9 %	177 812
Liittymät, viheralueet ja suunnittelu (3300)						
Menot	-50 000		-50 000			50 000
Netto	-50 000		-50 000			50 000
Kirkonkylän kaavatiet (3302)						
Menot	-75 000	15 000	-60 000			60 000
Netto	-75 000	15 000	-60 000			60 000

Ylämyllyn eritasoliittymä/katujärjestelyt (3309)						
Menot	-25 000		-25 000	0		25 000
Netto	-25 000		-25 000	0		25 000
Puistot ja yleiset alueet						
Puistot ja leikkikentät (3502A)						
Menot	-25 000	10 000	-15 000	0		15 000
Netto	-25 000	10 000	-15 000	0		15 000
Käpy, edistäminen (3519A)						
Menot		15 000	15 000	0		-15 000
Netto		15 000	15 000	0		-15 000
Liikuntapaikat ja vapaa-ajan alueet						
Pärnävaaran alueen kehittäminen (3515)						
Menot	-25 000		-25 000	-11 764	47 %	13 236
Netto	-25 000		-25 000	-11 764	47 %	13 236
Viinijärven frisbeegolfrata (3601)						
Menot	-30 000	30 000				
Tulot	15 000	-15 000				
Netto	-15 000	15 000				
Hulevedet						
Viinijärven vesijohtoverkostot (3408A)						
Menot				-25 660		-25 660
Netto				-25 660		-25 660
Paloaukean koulymp. liik.turva (3525B)						
Menot				-44 746		-44 746
Tulot				8 283		8 283
Netto				-36 463		-36 463
Välikankaan yr.alue kunn.tekni (3526B)						
Menot				-578 365		-578 365
Tulot				404 856		404 856
Netto				-173 509		-173 509
Hulevesien hallinta (3306)						
Menot	-40 000	40 000				
Netto	-40 000	40 000				
Infrapalvelut yhteensä	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-1 625 000	145 000	-1 480 000	-1 320 987	89 %	159 013
Tulot	470 000	-115 000	355 000	573 899	162 %	218 899
Netto	-1 155 000	30 000	-1 125 000	-747 088	66 %	377 912

Vesihuoltolaitos	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Puhdasvesilaitos						
Viinijärven vesijohtoverkostot (3408C)						
Menot	-75 000	-90 000	-165 000	-58 601	36 %	106 399
Netto	-75 000	-90 000	-165 000	-58 601	36 %	106 399
Paloaukean koulun ympäristön liikenneturvallisuushanke (3525C)						
Menot				-69 968		-69 968
Tulot				12 951		12 951
Netto				-57 017		-57 017
Välikankaan yr.alue kunn.tekni (3526C)						
Menot				-44 320		-44 320

Tulot				31 024		31 024
Netto				-13 296		-13 296
Auto (3001)						
Menot		-45 000	-45 000	-43 768	97 %	1 232
Netto		-45 000	-45 000	-43 768	97 %	1 232
Liittymät, suunnittelu (3400)						
Menot	-20 000		-20 000			20 000
Netto	-20 000		-20 000			20 000
Kiiesvaaran uusi vedenottamohanke (3406)						
Menot	-25 000		-25 000	14 726	-59 %	39 726
Netto	-25 000		-25 000	14 726	-59 %	39 726
Kirkonkylän vesihuoltoverkosto (3409)						
Menot	-150 000	-95 000	-245 000	-211 599	86 %	33 401
Netto	-150 000	-95 000	-245 000	-211 599	86 %	33 401
Ylämyllyn vesihuoltoverkosto (3410)						
Menot	-150 000	80 000	-70 000	-24 517	35 %	45 483
Netto	-150 000	80 000	-70 000	-24 517	35 %	45 483
Vesihuollon varmuus ja valmius (3411)						
Menot	-25 000		-25 000	-2 861	11 %	22 139
Netto	-25 000		-25 000	-2 861	11 %	22 139
Etäluettavat mittarit (3415)						
Menot	-100 000		-100 000	-21 112	21 %	78 888
Netto	-100 000		-100 000	-21 112	21 %	78 888
Manttaalitien vesijohdon saneeraus (3416)						
Menot				-28 002		-28 002
Netto				-28 002		-28 002
Viemärlaitos						
Välikankaan yr.alue kunn.tekni (3526C)						
Menot				-22 080		-22 080
Tulot				15 456		15 456
Netto				-6 624		-6 624
Jns veden maksuosuudet (3402)						
Menot	-400 000	45 000	-355 000	-43 435	12 %	311 565
Netto	-400 000	45 000	-355 000	-43 435	12 %	311 565

5.8 Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	Tot. 2025	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 824	- 200	2 624	4 294	1 670
Tulorahoituksen korjauserät	- 150		- 150	- 537	- 387
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 674	- 200	2 474	3 757	1 283
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 5 010		- 5 010	- 3 848	1 162
Rahoitusosuudet investointimenoihin	480		480	633	153
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	150		150	931	781
Investointien rahavirta yhteensä	- 4 380		- 4 380	- 2 283	2 097
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 1 706	- 200	- 1 906	1 473	3 379
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys				- 3	- 3
Antolainauksen muutokset yhteensä				- 3	- 3
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000		10 000	6 526	- 3 474
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 7 500		- 7 500	- 7 648	- 148
Lyhytaikaisten lainojen muutos				- 328	- 328
Lainakannan muutokset yhteensä	2 500		2 500	- 1 450	- 3 950
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				101	101
Saamisten muutos				681	681
Korottomien velkojen muutos				321	321
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				1 103	1 103
Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 500		2 500	- 349	- 2 849
Rahavarojen muutos	794	- 200	594	1 124	530
Rahavarojen muutos taseessa					
Rahavarat 31.12.				3 394	3 394
Rahavarat 1.1.				2 270	2 270
Rahavarojen muutos taseessa yhteensä				1 124	1 124

6 Tilinpäätöslaskelmat

6.1 Tuloslaskelma

Ulkoinen	TP 2025	TP 2024
Toimintatuotot	10 644 206,37	10 045 951,06
Myyntituotot	5 184 435,66	4 760 807,06
Maksutuotot	681 296,95	709 557,13
Tuet ja avustukset	665 986,68	1 001 453,37
Muut toimintatuotot	4 112 487,08	3 574 133,50
Toimintakulut	-42 481 811,24	-39 574 303,78
Henkilöstökulut	-23 460 454,64	-22 688 382,35
Palkat ja palkkiot	-19 047 781,65	-18 461 840,26
Henkilösivukulut	-4 412 672,99	-4 226 542,09
Eläkekulut	-3 832 981,40	-3 766 897,50
Muut henkilösivukulut	-579 691,59	-459 644,59
Palvelujen ostot	-11 803 161,14	-9 941 436,34
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 559 827,22	-3 545 501,25
Avustukset	-2 264 748,98	-1 759 404,83
Muut toimintakulut	-1 393 619,26	-1 639 579,01
Toimintakate	-31 837 604,87	-29 528 352,72
Verotulot	26 721 251,96	25 813 838,20
Valtionosuudet	9 177 376,00	7 911 790,00
Rahoitustuotot ja -kulut	233 016,46	-703 629,87
Korkotuotot	50 694,74	18 875,42
Muut rahoitustuotot	1 174 418,90	371 985,05
Korkokulut	-988 089,77	-1 092 951,62
Muut rahoituskulut	-4 007,41	-1 538,72
Vuosikate	4 294 039,55	3 493 645,61
Poistot ja arvonalentumiset	-4 529 267,91	-4 569 350,58
Suunnitelman muk. poistot	-4 232 614,73	-4 209 948,66
Arvonalentumiset	-296 653,18	-359 401,92
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-235 228,36	-1 075 704,97
Poistoeron vähennys (+)	274 494,18	234 629,91
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	39 265,82	-841 075,06

6.2 Rahoituslaskelma

	31.12. 2025	31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 294 039,55	3 493 645,61
Tulorahoituksen korjauserät	-537 480,69	-269 286,55
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 756 558,86	3 224 359,06
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 847 866,17	-3 906 350,83
Rahoitusosuudet investointimenoihin	633 330,00	712 008,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	931 198,25	60 095,50
Investointien rahavirta yhteensä	-2 283 337,92	-3 134 247,33
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 473 220,94	90 111,73
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-3 060,00	-15 866,82
Antolainauksen muutokset yhteensä	-3 060,00	-15 866,82
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 526 283,00	12 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 647 798,77	-7 851 363,51
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-328 165,17	215 092,54
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 449 680,94	4 363 729,03
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	101 078,17	67 726,26
Saamisten muutos	680 818,71	-1 182 341,73
Korottomien velkojen muutos	321 376,35	-1 795 315,68
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	1 103 273,23	-2 909 931,15
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-349 467,71	1 437 931,06
Rahavarojen muutos	1 123 753,23	1 528 042,79
Rahavarojen muutos taseessa		
Rahavarat 31.12.	3 393 720,02	2 269 966,79
Rahavarat 1.1.	2 269 966,79	741 924,00
Rahavarojen muutos taseessa yhteensä	1 123 753,23	1 528 042,79

6.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 474 587,76	1 654 652,41
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 474 587,76	1 654 652,41
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 285 921,92	6 247 882,67
Rakennukset	41 536 361,04	43 795 590,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 973 299,34	12 389 800,20
Koneet ja kalusto	454 278,79	740 034,16
Muut aineelliset hyödykkeet	1 500,00	1 500,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	316 105,73	131 169,40
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	62 567 466,82	63 305 976,55
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 125 169,85	6 137 880,16
Muut lainasaamiset	1 382 882,98	1 382 882,98
Muut saamiset	319 825,35	279 135,62
Sijoitukset yhteensä	7 827 878,18	7 799 898,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	118 800,00	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	985 240,40	761 750,05
Lainasaamiset	49 283,86	31 573,25
Muut saamiset	897 394,40	1 631 988,39
Siirtosaamiset	453 106,96	640 532,64
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 385 025,62	3 065 844,33
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	14 947,50	15 000,00
Muut arvopaperit	53 612,22	53 803,96
Rahoitusarvopaperit yhteensä	68 559,72	68 803,96
Rahat ja pankkisaamiset	3 325 160,30	2 201 162,83
VASTAAVAA YHTEENSÄ	77 767 478,40	78 096 338,84

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 221 809,63	13 221 809,63
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 499 217,18	2 340 292,24
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39 265,82	-841 075,06
Oma pääoma yhteensä	14 760 292,63	14 721 026,81
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	335 831,50	610 325,68
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Pakolliset varaukset yhteensä		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	437 500,80	217 622,63
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 559 963,52	46 113 692,49
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 211 211,36	2 396 417,02
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 780 012,25	7 347 799,05
Lainat muilta luotonantajilta	505 308,85	833 474,02
Saadut ennakot		526,92
Ostovelat	1 922 724,43	1 854 946,84
Muut velat/Liittymismaksut	578 266,13	504 112,93
Siirtovelat	3 676 366,93	3 496 394,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	77 767 478,40	78 096 338,84

6.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	2025	2024
Toimintatuotot	15 805 713,35	15 116 807,29
Toimintakulut	-48 471 909,71	-45 930 648,36
Osuus osakkuusyht. voitosta/ tappiosta	-31 223,47	-26 087,79
TOIMINTAKATE	-32 697 419,83	-30 839 928,85
Verotulot	28 972 939,79	25 813 838,20
Valtionosuudet	9 177 376,00	10 291 532,59
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	73 082,86	49 905,73
Muut rahoitustuotot	407 884,73	449 564,19
Korkokulut	-1 095 563,48	-1 167 879,07
Muut rahoituskulut	-34 815,23	-1 551,72
VUOSIKATE	4 803 484,84	4 595 481,05
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 358 069,74	-5 356 539,92
TILIKAUDEN TULOS	-554 584,90	-761 058,87
Tilinpäätössiirrot	-101 398,13	-45 997,29
Tilikauden verot	-18 254,54	-14 348,40
Vähemmistöosuudet	16 920,04	33 202,36
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJ.)	-657 317,53	-788 202,20

Konsernin rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 803 484,85	4 595 481,05
Satunnaiset erät	-509 629,81	-243 992,23
Tilikauden verot	-18 254,54	-14 348,40
Tulorahoituksen korjauserät	4 275 600,50	4 337 140,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 009 109,02	-5 789 776,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	646 137,88	712 202,15
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	934 570,84	60 888,97
	-3 428 400,30	-5 016 685,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	847 200,20	-679 544,82
Rahoituksen rahavirta		
Antolainoituksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-5 410,00	-32 666,82
Antolainasaamisten vähennys	-5 410,00	-32 666,82
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	7 031 999,01	14 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-8 391 789,25	-8 668 621,85
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1 359 790,24	5 331 378,15
Oman pääoman muutokset	-45 422,57	11 718,38
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	89 629,63	
Vaihto-omaisuuden muutokset	-153,13	165,50
Saamisten muutokset	616 209,24	-1 103 628,64
Korottomien velkojen muutos	252 608,23	-1 732 697,72
	958 293,97	-2 768 564,79
Rahoituksen rahavirta	-452 328,84	2 541 864,92
Rahavarojen muutos	394 871,35	1 862 320,10
Rahavarat 31.12	5 526 193,12	5 131 321,78
Rahavarat 1.1	5 131 321,78	3 269 001,67
Rahavarojen muutos	394 871,34	1 862 320,10

Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 497 513,34	1 676 784,43
	1 497 513,34	1 676 784,43
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 153 419,67	7 076 961,42
Rakennukset	58 194 842,59	58 422 265,34
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 006 834,71	12 427 586,69
Koneet ja kalusto	656 328,13	979 497,90
Muut aineelliset hyödykkeet	122 433,49	103 535,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	330 465,57	1 871 987,16
	80 464 324,16	80 881 834,10
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	262 721,33	293 944,80
Muut osakkeet ja osuudet	410 360,49	425 231,01
Muut saamiset	598 169,17	555 129,44
	1 271 250,99	1 274 305,25
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	538 099,75	386 957,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	849,39	696,26
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	349,35	1 597,28
Lyhytaikaiset saamiset	2 688 315,00	3 303 276,31
	2 689 513,74	3 304 873,59
Rahoitusarvopaperit	1 113 450,37	1 099 948,27
Rahat ja pankkisaamiset	4 412 742,74	4 031 373,51
VASTAAVAA	91 986 895,10	92 656 772,62

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 221 809,63	13 221 809,63
Arvonkorotusrahasto	127 301,50	127 301,50
Muut omat rahastot	786 885,76	810 240,16
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	8 002 290,85	8 792 763,09
Tilikauden yli-/alijäämä	-657 317,53	-788 202,20
	21 480 970,21	22 163 912,18
VÄHEMMISTÖOSUUS	557 347,25	574 267,29
	557 347,25	574 267,29
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0	0
	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	853 122,87	612 350,70
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	49 490 510,71	51 275 827,74
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	3 786 066,67	2 889 672,32
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	8 592 056,31	8 166 529,53
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7 226 821,08	6 974 212,85
	69 095 454,77	69 306 242,45
VASTATTAVAA	91 986 895,10	92 656 772,62

7 Tilinpäätöksen liitetiedot

7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvon palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeiden hankintamenoa vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Vuodet 2025 ja 2024 ovat vertailukelpoisia keskenään lukuun ottamatta työllisyyden kustannuksia. Vuoden 2025 alusta Pohjois-Karjalan työllisyysalue aloitti toimintansa ja alueen toiminnassa mukana olevat kunnan maksavat kuntaosuutta työllisyyden hoidosta aiheutuvia kustannuksia työllisyysalueelle. Esittämistapaa ei ole muutettu.

7.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kunnan tytäryhteisön omistamat yhtiöt on yhdistetty suoraan kunnan konsernitaseeseen. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Vuodet 2025 ja 2024 ovat vertailukelpoisia keskenään. Esittämistapaa ei ole muutettu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

7.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Keskushallintopalvelut	1 584 837,11	1 548 025,89	1 298 666,54	1 254 707,20
Hyvinvointipalvelut	2 481 340,23	2 855 174,20	2 188 869,39	2 529 828,97
Elinympäristöpalvelut	11 739 536	10 713 607,19	7 156 670,44	6 261 414,89
Toimintatuotot yhteensä	15 805 713,34	15 116 807,28	10 644 206,37	10 045 951,06

Verotulojen erittely

Ulkoinen	2025	2024
Verotulot yhteensä	26 721 252	25 813 838
Kunnan tulovero	22 180 432	21 246 943
Kiinteistövero	3 299 030	3 207 947
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 241 790	1 358 948

Valtionosuuksien erittely

Ulkoinen	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	10 107 999	7 964 676
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 774 866	5 975 700
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	357 000	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 942 487	-2 125 586
Verotulomenetysten korvaus	1 011 864	2 072 700
Valtionosuudet yhteensä	9 177 376	7 911 790

Peruspalveluiden valtionosuuden nousuun vaikuttaa vuonna 2025 ensimmäisen kerran maksussa olleet TE-erät. Liperin kunnan TE-valtionosuus oli 1 736 568 euroa.

Palvelujen ostojen erittely

Ulkoinen	2025	2024
Palvelujen ostot	-11 803 161	-9 941 436
Asiakaspalvelujen ostot	-2 102 080	-1 782 781
Muiden palvelujen ostot	-9 701 081	-8 158 656

Muiden palveluiden ostojen kasvu selittyy työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymisestä kunnille. Pohjois-Karjalassa järjestämisvastuu on Joensuun kaupungilla. Liperin kunta on ostanut vuonna 2025 työllisyyspalveluita Joensuun kaupungilta 1,1 miljoonalla eurolla.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelmaa on muutettu kirjanpitolausakunnan kuntajaoksen yleisohjeen mukaisesti kunnanvaltuuston päätöksellä 21.12.2013. Uutta poistosuunnitelmaa on noudatettu 1.1.2013 jälkeen valmistuneissa ja hankituissa kohteissa. Aikaisempien vuosien investoinneissa käytetään kunnanvaltuuston 16.12.1996 hyväksymää ja 13.11.2006 muuttamaa poistosuunnitelmaa.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät 1.1.2013 alkaen.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	2 vuotta	tasapoisto
Konserniliiketoiminta	2 vuotta	tasapoisto
ATK-ohjelmistot	2 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	tasapoisto
Investointiluoontoiset haja-asutusalueen vesihuoltoavustukset ja osallistuminen valtion ylläpitämien teiden investointeihin	15 vuotta	tasapoisto

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Talousrakennukset	10 vuotta	tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta	tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	tasapoisto
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta	tasapoisto
Viemäriverkosto	30 vuotta	tasapoisto
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta	tasapoisto
Puhelinverkot, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta	tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennelmat	10 vuotta	tasapoisto

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset	15 vuotta	tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto
Sairaala-, terveydenhoito- yms. laitteet	5 vuotta	tasapoisto
ATK-laitteet	3 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet	4 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusto	3 vuotta	tasapoisto

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	käytön mukainen	käytön mukainen
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	ei poistoa
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	ei poistoa

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Eläkevaraus 1.1.				
Lisäys/vähennys				
Eläkevaraus 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvakuutusvaraus 1.1.				
Lisäys/vähennys				
Potilasvakuutusvaraus 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkaharmonisointi 1.1.	0,00	0,00	0,00	212 643,00
Lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	-212 643,00
Palkkaharmonisointi 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.				1 432 964,26
Lisäys				
Vähennys				-1 432 964,26
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueet	514 084,30	56 643,55	514 084,30	56 643,55
Osakkeet				
Rakennukset				
Koneet ja kalusto				
Muut myyntivoitot	28 372,59	3 887,18	25 000,00	
Luovutusvoitot yhteensä	542 456,89	60 530,73	539 084,30	56 643,55
Muut toimintakulut				
Muut luovutustappiot		3 093,71		
Arvopaperit	1 603,61		1 603,61	
Luovutustappiot yhteensä	1 603,61	3 093,71	1 603,61	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korko

	Kunta	
	2025	2024
P-K:n Sähkö Oy	145 978,54	145 978,54
P-K:n Energiaholding Oy	165 277,46	165 277,46
Kuntarahoitus Oyj	40 827,00	37 095,50
Metsäliitto Osuuskunta	1 812,64	2 002,88
Liperin Aluelämpö Oy	799 800,00	
	1 153 695,64	350 354,38

7.4 Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääräysmenetelmät**

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Arvo 01.01.	48 747,19	48 747,19		
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	48 747,19	48 747,19	0,00	0,00
Rakennukset				
Arvo 01.01.	78 554,31	78 554,31		
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	78 554,31	78 554,31	0,00	0,00
Arvonkorotukset yhteensä	127 301,50	127 301,50	0,00	0,00

Pysyvät vastaavat**Aineettomat hyödykkeet**

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton	0,00	1 654 652,41	1 654 652,41
hankintameno 1.1.			
Lisäys tilikaudella		117 443,09	117 443,09
Rah.osuudet tilikaudella			
Siirrot erien välillä			
Vähennykset tilikaudella			
Tilikauden poisto		-297 507,74	-297 507,74
Arvonal. ja niiden pal.			
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	1 474 587,76	1 474 587,76

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut ain. hyöd.	Ennakkomaks. Kesk.er.hank.	Yhteensä
Poistamaton	6 247 882,67	43 795 590,12	12 389 800,20	740 034,16	1500,00	131 169,40	63 305 976,55
hankintameno 1.1.							
Lisäys tilikaudella	1 087 819,00	631 879,55	1 908 347,55	86 070,12		792 818,47	4 506 934,69
Rah.osuudet tilikaudella			-141 891,00			-476 712,74	-618 603,74
Siirrot erien välillä			116 443,14			-116 443,14	0,00
Vähennykset tilikaudella	-49 779,75	-330 567,50				-14726,26	-395 073,51
Tilikauden poisto		-2 263 887,95	-1 299 393,55	-371 825,49			-3 935 106,99
Arvonal. ja niiden pal.		-296 653,18					-296 653,18
Kirjanpitoarvo 31.12	7 285 921,92	41 536 361,04	12 973 306,34	454 278,79	1 500,00	316 105,73	62 567 473,82

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Osakkeet osakkuus- ja muut yht.	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 195 881,02	473 366,54	1 178 298,33	290 334,27	1 382 882,98	0	279 135,62	7 799 898,76
Lisäykset				660,00			40 689,73	41 349,73
Siirrot erien välillä								
Vähennykset tilikaudella				-13 370,31				-13 370,31
Arvonal. ja niiden pal.								
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 195 881,02	473 366,54	1 178 298,33	277 623,96	1 382 882,98	0	319 825,35	7 827 878,18

Omistukset muissa yhteisöissä, tytäryhteisöt

	Y-tunnus	Kuntakonsernin osuus				
		Konsernin	Kunnan	omasta	vieraasta	tilikauden
		omistus- osuus	omistus- osuus	pääomasta	pääomasta	voitosta/ tappiosta
Liperin Aluelämpö Oy	0451155-3	100%	100%	393 850,43	174 528,14	-48 345,16
Ktoy Liperin vuokratilat	0629793-3	100%	100%	2 608 699,30	7 501 371,22	483,54
Lipertek Oy	2995790-6	100%	100%	134 078,71	85 192,47	-6 164,50
Liperin Yrityskiinteistöt	2995791-4	100%	100%	2 280 309,05	240 556,95	71 135,98
Liperin linja-autoasema Oy	0370733-5	56,19%	56,19%	867 517,52	28 331,76	0,00
Tytäryhteisöt yhteensä				6 284 455,01	8 029 980,54	17 109,86

Omistukset muissa yhteisöissä, kuntayhtymät

	Y-tunnus	Kuntakonsernin osuus				
		Konsernin	Kunnan	omasta	vieraasta	tilikauden
		omistus- osuus	omistus- osuus	pääomasta	pääomasta	voitosta/ tappiosta
P-K:n koulutuskuntayhtymä	0212371-7	3,80%	3,80%	3 501 713,48	295 836,62	88 692,42
Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	0927140-5	5,62%	5,62%	120 825,54	82 213,51	-3 931,48
Kuntayhtymät yhteensä				3 622 539,02	378 050,13	84 760,94

Omistukset muissa yhteisöissä, yhteisyhteisöt ja omistusyhteisöt

	Y-tunnus	Kuntakonsernin osuus				
		Konsernin	Kunnan	omasta	vieraasta	tilikauden
		omistus- osuus	omistus- osuus	pääomasta	pääomasta	voitosta/ tappiosta
Osakkuusyhteisöt						
Ktoy Liperin palvelukeskus	1761818-1	46,08%	46,08%	810 849,77	182 069,30	9,16
As Oy Liperin Korsutie 1	2076444-6	27,10%	0%	140 637,36	42 301,81	-47,12
AsOy Liperin Jyrinlenkki 8	1926726-6	25,60%	0%	130 124,90	21,95	0
Osakkuusyhteisöt yhteensä				1 081 612,03	224 393,06	-37,96

Saamisten erittely

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		83 308,47		26 352,54
Muut siirtosaamiset				72,85
Lainasaamiset	1 382 882,98	31 086,86	1 382 882,98	31 573,25
Yhteensä	1 382 882,98	114 395,33	1 382 882,98	57 998,64
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset		20 000,00		
Yhteensä		20 000,00		
Saamiset yhteensä	1 382 882,98	134 395,33	1 382 882,98	57 998,64

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kela, korvaus työterveyshuollosta	132 597,74	126 973,29	125 000,00	120 000
Eu-tuet ja avustukset	35 950,23	26 942,38		
Ely-keskus, palkkatuki	0	58 976,86		58 976,86
Tuet valtiolta	51 168,99	24 600,34	51 168,99	24 600,34
Kuntarahoitus, Vnj -koulun rahoitus	0	328 898,35		328 898,35
Joensuun kaupunki, työllisyysalue/palautus	211 239,48		211 239,48	
Muut tulojäämät	101 174,59	150 235,15	65 698,49	108 057,09
Siirtosaamiset yhteensä	532 131,03	674 448,31	453 106,96	640 532,64

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Oma pääoma**

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	13 221 809,63	13 221 809,63	13 221 809,63	13 221 809,63
Peruspääoma 31.12.	13 221 809,63	13 221 809,63	13 221 809,63	13 221 809,63
Arvonkorotusrahasto 1.1.	127 301,50	127 301,50	0	0
Vähennys			0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	127 301,50	127 301,50	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	810 240,16	774 242,87	0	0
Siirrot rahastoon	45 190,14	38 384,29	0	0
Siirrot rahastosta	-68 544,54	-2 387	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	786 885,76	810 240,16	0	0
Ed.tilikausien yli/alijäämä 1.1.	8 004 560,88	8 819 044,70	1 499 217,18	2 340 292,24
Ed.tilikausien yli/alijäämämuutos	-2 270,04	-26 281,62		
Ed.tilikausien yli/alijäämä 31.12.	8 002 290,85	8 792 763,08	1 499 217,18	
Tilikauden yli/alijäämä	-657 317,53	-788 202,20	39 265,82	-841 075,06
Oma pääoma yhteensä	21 480 970,21	22 163 912,17	14 760 292,63	14 721 026,81

Erittely pitkäaikaisista vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Velat, jotka erääntyvät 1.1.2031 tai sen jälkeen

	Kunta	
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 075 321,70	20 287 125,37
Yhteensä	19 075 321,70	20 287 125,37

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		104 329,02		120 003,30
Muut velat	19 062,00		19 062,00	
Siirtovelat				
Yhteensä	19 062,00	104 329,02	19 062,00	120 003,30
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	8 300,94	0,00	8 123,39
Yhteensä	0,00	8 300,94	0,00	8 123,39
Vieras pääoma yhteensä	19 062,00	112 629,96	19 062,00	128 126,69

Erittely Muut velat -erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin

Erä sisältää pelkästään liittymismaksuja.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	216 724,68	242 969,65	200 386,68	218 911,13
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilö-				
sivukulujen jakсотukset	2 578 706,92	2 499 238,30	2 417 241,02	2 333 047,31
Muut palkkojen ja sivukulujen				
jakсотukset	517 606,76	493 471,55	517 606,76	493 471,55
Korkojakсотukset	149 479,69	172 804,43	149 479,69	172 804,43
Muut menojäämät	588 445,88	478 550,11	391 652,78	278 160,03
Siirtovelat yhteensä	4 050 963,93	3 887 034,04	3 676 366,93	3 496 394,45

7.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	2 940 197,25	3 637 351,78		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	22 280 061,00	23 153 861,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	22 280 061,00	23 153 861,00	0,00	0,00

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut yhteensä	1 686 594,88	1 733 318,34	1 494 364,29	1 505 476,05
* siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	854 898,45	912 356,22	789 258,43	841 069,99

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Luottokorttivastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Yrityskortit	3 698,59	4 043,91	3 698,59	4 043,91

Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta				
Alkuperäinen pääoma	5 430 456,00	6 062 001,66	5 430 456,00	6 062 001,66
Jäljellä oleva pääoma	3 508 276,34	3 284 690,41	3 508 276,34	3 284 690,41

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2025	2024
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	141 639,75	103 442 281,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen		

rahastosta 31.12. 111 003,57 111 004,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Arvonlisäveron palautusvastuu	143 354,03	171 523,09		
Maitoa Markkinoille -säätiö	175 000,00	250 000,00	175 000,00	250 000,00
Joensuun seudun Leader -ryhmä	89 440,00	134 160,00	89 440,00	134 160,00
Liperi-seuran vuosiavustus 1.1.2023-31.12.2032	42 000,00	48 000,00	42 000,00	48 000,00
Maitosuomi, kauppahinta 2026-2028	110 000,00	110 000,00	110 000,00	110 000,00
Joensuun kaupunki, palvelusopimus	34 200,00	39 900,00		
Kuntarahoitus, Viinijärven koulun rahoitussopimus	4 654 753,35		4 654 753,35	

7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstötyövuodet HTV 2/ tehtäväalueittain

	2025	2024
Keskushallintopalvelut	42	48
Hyvinvointipalvelut	365	354
Elinympäristöpalvelut	84	89
Yhteensä	491	491

Taseen aktivoidut henkilöstömenot

	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 460 454,64	22 688 382,35
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	24 529,57	26 312,15
Henkilöstökulut yhteensä	23 484 984,21	22 714 694,50

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2025	2024
Liperin kokoomus	2 971,52	3 034,50
Kristillisdemokraatit, Liperi	1 171,14	751,14
Keskustapuolueen Liperin kunnallisjärjestö	6 415,03	4 812,74
Liperin sosiaalidemokraatit ry	6 135,30	5 426,40
Perussuomalaiset Liperi	1 376,90	1 527,10
Keskusta, Nurmeksien paikallisyhdistys	17,00	34,00
Savo-Karjalan Vihreät	671,00	561,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	18 757,89	16 146,88

Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot eriteltynä

	2025	2024
BDO Auditor		
Tilintarkastuspalkkiot		3 496,65
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		1 432,35
Muut palkkiot		0,00
Yhteensä		4 929,00
TALVEA Julkishallinnon palvelut		
Tilintarkastuspalkkiot	11 493,00	7 101,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 392,00	2 736,00
Muut palkkiot	1 490,00	1 218,00
	20 375,00	11 055,00
YHTEENSÄ	20 375,00	15 984,00

Tiedot kunnan ja sen intressitahon kuuluvien välisistä liiketoimista

Intressitahoksi määritellään oikeushenkilö, joka on kunnan kanssa määräysvalta- tai osakkuussuhteessa. Lisäksi intressitahoksi katsotaan kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Liperin Vuokratalot Oy:lle lainoja yhteensä 1 382 882,98 euroa. Lainoista ei peritä korkoa eikä niillä ole maksusuunnitelmaa. Lainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kunnan mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Muut kunnan ja sen intressitahojen väliset liiketoimet perustuvat kilpailutuksiin ja markkinaehtoiisiin sopimuksiin.

8. Eriytetyt tilinpäätökset

8.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Vuosi 2025 oli Liperin vesihuoltolaitokselle muutosten, saneerausten ja verkoston kehittämisen vuosi. Henkilöstössä tapahtui merkittävä muutos vesihuoltopäällikön eläköitymisen myötä. Vesihuoltomestari siirtyi väliaikaiseen vesihuoltopäällikön virkaan ja vs. vesihuoltomestariksi siirtyi Liperin Aluelämmöltä kokenut osaaja. Muutoksista huolimatta toiminta sujui hyvin ja henkilöstö ansaitsee kiitokset joustavuudesta.

Vuosi alkoi kiireisesti vesivuotojen merkeissä ja korjausvelasta johtuvat häiriöt näkyivät pitkin vuotta. Kesän merkittävin ongelma oli Ylämyllyn alueen lyhytkestoinen makuhaitta, jonka syytä ei laboratorioanalyysistä huolimatta löytynyt.

Elinympäristölautakunta hyväksyi 11.3. Härkinvaaran vesiosuuskunnan ja Jokirannan vesiosuuskunnan sekä kunnan väliset liiketoimintakaupat. Jokirannan osalta liiketoimintakauppa tuli voimaan 15.8. ja Härkinvaaran osalta 31.8. Vesiosuuskuntien liittymisen myötä saatiin Härkinvaaran ja Jokirannan vesiosuuskunnat vesihuoltolaitoksen asiakkaisiksi, minkä myötä Vesihuoltolaitoksen asiakasmäärät kasvoivat yhteensä noin 170 liittyjällä.

Vesihuoltolaitoksen vetovastuulla oli muun muassa Kirkkolahden vesijohtoverkoston uusimisurakka Myllyn alueelta Makasiininiemen kautta Pappilan alueelle, joka kilpailutettiin alkuvuodesta ja urakka valmistui toukokuun lopulla. Vesihuoltolaitoksen ydinhenkilöstö osallistui ja oli aktiivisesti mukana myös kaikissa infrapalveluiden investointi- ja saneeraushankkeissa.

Vuonna 2025 käynnistettiin myös laaja nelivuotinen hanke, jossa noin 2500 mekaanista vesimittaria vaihdetaan etäluettaviin LoRa- ja IoT-teknologiaa hyödyntäviin mittareihin.

8.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosion toteutumisvertailu

Ulkoinen ja Sisäinen	TP 2024	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot. %	Poik. €
Liikevaihto	2 172 147,54	2 321 000,00	0,00	2 321 000,00	2 409 588,74	103,8 %	88 588,74
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	3 500,00	0,00	3 500,00	0,00	0,0 %	-3 500,00
Muut tuet ja avustukset	199,49	0,00	0,00	0,00	146,49	0,0 %	146,49
Materiaalit ja palvelut	-886 257,30	-777 340,00	0,00	-777 340,00	1 022 842,45	131,6 %	-245 502,45
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-240 987,05	-230 250,00	0,00	-230 250,00	-211 240,96	91,7 %	19 009,04
Ostot tilikauden aikana	-240 987,05	-230 250,00	0,00	-230 250,00	-211 240,96	91,7 %	19 009,04
Palvelujen ostot	-645 270,25	-547 090,00	0,00	-547 090,00	-811 601,49	148,3 %	-264 511,49
Henkilöstökulut	-294 511,00	-378 701,00	0,00	-378 701,00	-344 580,41	91,0 %	34 120,59
Palkat ja palkkiot	-240 732,79	-308 990,00	0,00	-308 990,00	-280 569,02	90,8 %	28 420,98
Henkilösivukulut	-53 778,21	-69 711,00	0,00	-69 711,00	-64 011,39	91,8 %	5 699,61
Eläkekulut	-48 079,63	-60 441,00	0,00	-60 441,00	-55 208,22	91,3 %	5 232,78
Muut henkilösivukulut	-5 698,58	-9 270,00	0,00	-9 270,00	-8 803,17	95,0 %	466,83
Poistot ja arvonalentumiset	-663 948,33	-711 956,00	0,00	-711 956,00	-703 255,00	98,8 %	8 701,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-663 948,33	-711 956,00	0,00	-711 956,00	-703 255,00	98,8 %	8 701,00
Liiketoiminnan muut kulut	-12 154,19	-14 249,00	0,00	-14 249,00	-15 592,94	109,4 %	-1 343,94
Liikelylijäämä (-alijäämä)	315 476,21	442 254,00	0,00	442 254,00	323 464,43	73,1 %	-118 789,57
Rahoitustuotot ja -kulut	-319 860,59	-318 627,00	0,00	-318 627,00	-316 171,28	99,2 %	2 455,72
Muut rahoitustuotot	1 766,89	0,00	0,00	0,00	2 456,66	0,0 %	2 456,66
Korvaus peruspääomasta	-321 627,48	-318 627,00	0,00	-318 627,00	-318 624,00	100,0 %	3,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-4 384,38	123 627,00	0,00	123 627,00	7 293,15	5,9 %	-116 333,85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 384,38	123 627,00	0,00	123 627,00	7 293,15	5,9 %	-116 333,85

8.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutusvertailu

Euroa (€)	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	Tot. 2025	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (alijäämä)	442 254,00		442 254,00	323 464,43	-118 789,57
Poistot ja arvonalentumiset	711 956,00		711 956,00	703 255,00	-8 701,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-318 627,00		-318 627,00	-316 171,28	2 455,72
Toiminnan rahavirta yhteensä	835 583,00		835 583,00	710 548,15	-125 034,85
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 050 000,00		-1 050 000,00	-555 536,58	494 463,42
Rahoitusosuudet investointimenoihin				59 431,00	59 431,00
Investointien rahavirta yhteensä	-1 050 000,00		-1 050 000,00	-496 105,58	553 894,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	-214 417,00		-214 417,00	214 442,57	428 859,57
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä				-143 677,88	-143 677,88
Saamisten muutos muilta				-203 475,36	-203 475,36
Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä				1 860,17	1 860,17
Korottomien velkojen muutos muilta				130 850,50	130 850,50
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				-214 442,57	-214 442,57
Rahoituksen rahavirta yhteensä				-214 442,57	-214 442,57
Rahavarojen muutos	-214 417,00		-214 417,00	0,00	214 417,00

8.4 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutusvertailu

Vesihuoltolaitos	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Menot	-945 000	-105 000	-1 050 000	-555 537	53 %	494 463
Tulot	0	0	0	59 431	0 %	59 431
Netto	-945 000	-105 000	-1 050 000	-496 106	47 %	553 894

Vesihuoltolaitos	TA 2025	TAM 2025	MTA 2025	TP 2025	Tot-%	Poik. €
Puhdasvesilaitos						
Viinijärven vesijohtoverkostot (3408C)						
Menot	-75 000	-90 000	-165 000	-58 601	36 %	106 399
Netto	-75 000	-90 000	-165 000	-58 601	36 %	106 399
Paloaukean koulun ympäristön						
Menot				-69 968		-69 968
Tulot				12 951		12 951
Netto				-57 017		-57 017
Välikankaan yr.alue kunn.tekni (3526C)						
Menot				-44 320		-44 320
Tulot				31 024		31 024
Netto				-13 296		-13 296
Auto (3001)						
Menot		-45 000	-45 000	-43 768	97 %	1 232
Netto		-45 000	-45 000	-43 768	97 %	1 232
Liittymät, suunnittelu (3400)						
Menot	-20 000		-20 000			20 000
Netto	-20 000		-20 000			20 000
Kiiesvaaran uusi vedenottamohanke						
Menot	-25 000		-25 000	14 726	-59 %	39 726
Netto	-25 000		-25 000	14 726	-59 %	39 726
Kirkonkylän vesihuoltoverkosto (3409)						
Menot	-150 000	-95 000	-245 000	-211 599	86 %	33 401
Netto	-150 000	-95 000	-245 000	-211 599	86 %	33 401
Ylämyllyn vesihuoltoverkosto (3410)						
Menot	-150 000	80 000	-70 000	-24 517	35 %	45 483
Netto	-150 000	80 000	-70 000	-24 517	35 %	45 483
Vesihuollon varmuus ja valmius (3411)						
Menot	-25 000		-25 000	-2 861	11 %	22 139
Netto	-25 000		-25 000	-2 861	11 %	22 139
Etäluettavat mittarit (3415)						
Menot	-100 000		-100 000	-21 112	21 %	78 888
Netto	-100 000		-100 000	-21 112	21 %	78 888
Manttaalitien vesijohdon saneeraus (3416)						
Menot				-28 002		-28 002
Netto				-28 002		-28 002
Viemärlaitos						
Välikankaan yr.alue kunn.tekni (3526C)						
Menot				-22 080		-22 080
Tulot				15 456		15 456
Netto				-6 624		-6 624
Jns veden maksuosuudet (3402)						
Menot	-400 000	45 000	-355 000	-43 435	12 %	311 565
Netto	-400 000	45 000	-355 000	-43 435	12 %	311 565

8.5 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma 31.12.2025

Ulkoinen ja Sisäinen	31.12.2025	31.12.2024
Liikevaihto	2 409 588,74	2 172 147,54
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	146,49	199,49
Materiaalit ja palvelut	-1 022 842,45	-886 257,30
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-211 240,96	-240 987,05
Ostot tilikauden aikana	-211 240,96	-240 987,05
Palvelujen ostot	-811 601,49	-645 270,25
Henkilöstökulut	-344 580,41	-294 511,00
Palkat ja palkkiot	-280 569,02	-240 732,79
Henkilösivukulut	-64 011,39	-53 778,21
Eläkekulut	-55 208,22	-48 079,63
Muut henkilösivukulut	-8 803,17	-5 698,58
Poistot ja arvonalentumiset	-703 255,00	-663 948,33
Suunnitelman mukaiset poistot	-703 255,00	-663 948,33
Liiketoiminnan muut kulut	-15 592,94	-12 154,19
Liikelylijäämä (-alijäämä)	323 464,43	315 476,21
Rahoitustuotot ja -kulut	-316 171,28	-319 860,59
Muut rahoitustuotot	2 456,66	1 766,89
Korvaus peruspääomasta	-318 624,00	-321 627,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	7 293,15	-4 384,38
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	7 293,15	-4 384,38
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 293,15	-4 384,38

Vesihuoltolaitoksen tase 31.12.2025

VASTAAVAA (€)	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	731 246,27	785 037,71
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	731 246,27	785 037,71
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	99 184,74	99 184,74
Rakennukset	2 194 210,85	2 291 337,22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 102 894,45	5 412 433,76
Koneet ja kalusto	85 606,13	47 809,34
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 780,90	30 105,38
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	8 504 677,07	7 880 870,44
Sijoitukset		
Muut saamiset	41 926,55	4 296,82
Sijoitukset yhteensä	41 926,55	4 296,82
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 277 849,89	8 670 204,97
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	306 561,20	113 125,83
Muut saamiset	74 250,76	62 161,06
Siirtosaamiset	787,22	2 836,93
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	201 543,21	57 865,71
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	381 599,18	235 989,53
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	583 142,77	235 989,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 860 992,66	8 906 194,50

VASTATTAVAA (€)	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 372 549,92	6 372 549,92
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-241 111,91	-241 111,91
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 293,15	0,00
Oma pääoma yhteensä	6 138 731,16	6 131 438,01
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 211 211,36	2 396 417,02
Pitkäaikainen yhteensä	3 211 211,36	2 396 417,02
Lyhytaikainen		
Ostovelat	219 468,48	148 017,01
Muut velat/Liittymismaksut	169 370,37	160 640,00
Siirtovelat	122 211,29	69 682,46
Lyhytaikainen yhteensä	511 050,14	378 339,47
Vieras pääoma yhteensä	3 722 261,50	2 774 756,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 860 992,66	8 906 194,50

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma 31.12.2025

Euroa (€)	31.12. 2025	31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (alijäämä)	323 464,43	315 476,21
Poistot ja arvonalentumiset	703 255,00	663 948,33
Rahoitustuotot ja -kulut	-316 171,28	-319 860,59
Toiminnan rahavirta yhteensä	710 548,15	659 563,95
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-555 536,58	-1 141 823,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	59 431,00	
Investointien rahavirta yhteensä	-496 105,58	-1 141 823,27
Toiminnan ja investointien rahavirta	214 442,57	-482 259,32
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta		-4 296,82
Antolainauksen muutokset yhteensä		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	-143 677,88	358 190,77
Saamisten muutos muilta	-203 475,36	73 404,33
Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	1 860,17	108 849,01
Korottomien velkojen muutos muilta	130 850,50	-53 887,97
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-214 442,57	482 259,32
Rahoituksen rahavirta yhteensä		
Rahavarojen muutos		

9 Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät tuloslaskelmat toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Ravitsemuspalveluiden liikevaihdon putoaminen aiheutuu soteuudistuksen myötä toiselle organisaatiolle siirtyneestä palvelutuotannosta.

Ravitsemuspalvelut	2025	2024
Liikevaihto	62 952,99	109 745,62
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0
Materiaalit ja palvelut	-37 762,71	-63 719,01
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 778,12	-46 773,67
Ostot tilikauden aikana	-27 778,12	-46 773,67
Palvelujen ostot	-9 984,59	-16 945,34
Henkilöstökulut	-21 576,07	-30 250,70
Palkat ja palkkiot	-17 439,73	-25 215,12
Henkilösivukulut	-4 136,34	-5 035,58
Eläkekulut	-3 585,24	-4 067,96
Muut henkilösivukulut	-551,10	-967,62
Liiketoiminnan muut kulut	-45,44	-2 180,80
Poistot ja arvonalentumiset	-4,16	-295,10
Suunnitelman mukaiset poistot	-4,16	-295,10
Liikelylijäämä (-alijäämä)	3 564,61	13 300,01
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	3 564,61	13 300,01

Maa- ja metsätilat	2025	2024
Liikevaihto	287 674,41	79 649,42
Liiketoiminnan muut tuotot	514 641,56	58 605,68
Materiaalit ja palvelut	-10 585,23	-20 130,06
Palvelujen ostot	-10 509,28	-20 130,06
Henkilöstökulut	-3 588,42	-1 244,30
Palkat ja palkkiot	-3 450,00	-1 182,00
Henkilösivukulut	-138,42	-62,30
Eläkekulut	-36,12	-32,16
Muut henkilösivukulut	-102,30	-30,14
Liiketoiminnan muut kulut	-1 164,00	-590,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	786 978,32	116 290,74
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	786 978,32	116 290,74

10 Allekirjoitukset ja merkinnät

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

LIPERISSÄ 30.3.2026

LIPERIN KUNNANHALLITUS

_____
Kuittinen Tero, puheenjohtaja

_____
Räty Veli-Matti, varapuheenjohtaja

_____
Behm Jukka

_____
Hartikainen Mikko

_____
Hyttinen Jouni

_____
Jetsonen Anne

_____
Pakarinen Tuula

_____
Savolainen Tiina

_____
Silvennoinen Maija

_____
Hämäläinen Pellervo, kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

LIPERISSÄ ____ / ____ 2026

Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy

_____
Jarmo Raati
KHT, JHT

11 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tositelajit	2025		
Id	Nimitys		
ALKUSA	Alkusaldot	1	1
BUD	Talousarvio	2	2
LBUD	Lisämääräraha/talousarviomuutos	3	3
MUIST1	Muistio, ulkoinen, Raintance	10	13
MUIST2	Tileistäpoistot	14	14
MUIRO2	Muistio, ulkoinen, Rondo	15	19
MUISIS	Muistio, sisäinen Raintance	20	24
MUIRS2	Muistio, sisäinen Rondo	25	29
IRTAIN	Irtaimisto	33	33
KOMTOS	Käyttöomaisuus	34	34
KOMMUI	Käyttöomaisuusmuistiot	39	39
SISRON	Sisäiset laskut, Rondo	40	44
ZBF	Budjetointitositteet	96	96
PANKKI	Pankin tiliote	101	109
PALKAT	Palkat	100	100
OSTOT	Ostolaskut Rondosta	8 000	8 299
OMAKSU	Ostomaksut	8 990	8 999
YMRMAN/MRPMAN	Manuaalisuoritukset	5 110	5 199
YMRVII/MPRVII	Viitesuoritukset	5 210	5 299
YMRHYV/MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaus	5 310	5 399
YMRK/MRPK	Tileistä poisto	5 410	5 499
YMR10/MRP10	Laskulaji 10	10 000	10 999
YMR11/MRP11	Laskulaji 11	11 000	11 999
YMR13/MRP13	Laskulaji 13	13 000	13 999
YMR14/MRP14	Laskulaji 14	14 000	14 999
YMR15/MRP15	Laskulaji 15	15 000	15 999
YMR20/MRP20	Laskulaji 20	20 000	20 999
YMR21/MRP21	Laskulaji 21	21 000	21 999
YMR22/MRP22	Laskulaji 22	22 000	22 999
YMR23/MRP23	Laskulaji 23	23 000	23 999
YMR26/MRP26	Laskulaji 26	26 000	26 999
YMR27/MRP27	Laskulaji 27	27 000	27 999
YMR28/MRP28	Laskulaji 28	28 000	28 999
YMR29/MRP29	Laskulaji 29	29 000	29 999
YMR30/MRP30	Laskulaji 30	30 000	30 999
YMR32/MRP32	Laskulaji 32	32 000	32 999
YMR44/MRP44	Laskulaji 44	44 000	44 999
YMR54/MRP54	Laskulaji 54	54 000	54 999
YMR72/MRP72	Laskulaji 72	72 000	72 999
YMR75/MRP75	Laskulaji 75	75 000	75 999
YMR77/MRP77	Laskulaji 77	77 000	77 999

KLALKU	Konsernin alkusaldot	99 910	99 919
KLTOT	Konsernin tytär/ky	99 920	99 929
CLKIRJ	Konsernikirjaukset	99 930	99 939
KASSA2	Kassa 2	112	119
LTOS	Liitetietotositteet		

Selvitys käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä

TASEKIRJA	Pysyvästi nidottuna
PÄIVÄ- JA PÄÄKIRJAT	10 vuotta sähköisenä
TASE-ERITTELYT	Pysyvästi sähköisenä
TILIPUITTEET	Pysyvästi sidottuna
TILITOSITTEET	10 vuotta irtolehdet mapitettuna tai sähköisenä